

53 FİRMA ÇORLU TSO'NUN GURURU OLDU

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından geleneksel hale gelen Türkiye'nin birinci ve **ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** araştırmasında ilk 500'de 29, ikinci 500'de ise 24 firma olmak üzere 1.000 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde Çorlu'da faaliyet gösteren toplamda 53 adet Çorlu Ticaret ve **Sanayi Odası** (Çorlu TSO) firma listede yer aldı.

İSO araştırma sonuçlarına göre Çorlu'da faaliyet gösteren "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde yer alan firmalarımız;

- 1- Bilkent Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.
- 4- Balorman Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
- 6- Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.
- 73- Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.
- 98- Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi A.Ş.
- 122- Ünteks Boya Baskı Apne Tekstil San. İç ve Dış Tic. A.Ş.
- 125- Astaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
- 227- Migiboy Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
- 235- Eurotec Mühendislik Plastikleri San. ve Tic. A.Ş.
- 243- Sistem Metal Yapı Reklam Malzemeleri ve İnşaat San. Tic. A.Ş.

- 294- Modern Enerji Elektrik Üretim A.Ş.
- 295- Hamboya Boyacılık Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
- 318- E.G.O. Elektrikli Aletler Sanayi A.Ş.
- 321- Arta Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 325- Ünal Kablo San. ve Tic. A.Ş.
- 334- Periti Çorap San. ve Tic. A.Ş.
- 342- Özgüllü Süt Mamülleri Hayvancılık ve İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 354- Üniversal Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 361- Can Tekstil Entegre Tesisleri ve Tarım Ürünleri San. Tic. A.Ş.
- 362- Ode Yalıtım San. ve Tic. A.Ş.
- 378- Recher Kablo A.Ş.
- 382- Fabal Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
- 409- Kurtuluş Bakır Kurşun Sanayi A.Ş.
- 455- AKG Gazbeton İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.

KONU hakkında bir açıklama yapan Çorlu TSO Yönetim Kurulu Başkanı İzzet Volkan Türkiye'nin ikinci büyük 500 firması arasına 2018 yılı verilerine göre 24 firmanın girdiğini, listede yer alan firmalarla gurur duyduklarını ifade etti.

Ülke olarak büyümenin ve gelişmenin yolunun üretmekten, ürettiğini dünyaya tanıtmak ve pazarlamaktan geçtiğini biliyoruz

Volkan; "**İstanbul Sanayi Odası**'nın 500 Büyük Sanayi Kuruluşu anket çalışması hem ülke ekonomimizin son yıllardaki gelişme trendini ortaya koyuyor, hem de birinci ve ikinci 500 büyük firmalarla ilgili kıyaslamaların yapılabilmesine olanak sağlıyor. Böylece Türk sanayisinin 1.000 firması ve Türk ekonomisinin genel görünümü sergileniyor. Ülke olarak büyümenin ve gelişmenin yolunun üretmekten, ürettiğini dünyaya

tanıtmak ve pazarlamaktan geçtiğini biliyoruz. Ürettikçe daha büyük başarılar elde edeceğiz. İnaniyorum ki önümüzdeki yıllar Çorlu ve Bölgemiz açısından çok daha verimli geçecektir. Çorlu TSO olarak listeye giren üyelerimizin başta ülkemiz ekonomisi olmak üzere, kentimiz ve bölgemizin ekonomik kalkınması ve istihdamına olan katkılarının dolayı gurur duyuyor; başarılarının devamını diliyoruz" dedi. ■ **Turku AKBAŞ**

HIZLI TREN HATTINA LİMAN BAĞLANTISI ÖNERİSİ

ÇOSB Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Sözdinler, “Çok geniş lojistik olanaklara sahip ÇOSB’de katılımcılarımızın demiryolunu kullanma imkanı yakında daha da artacak. Halkalı-Kapıkule hattı yenilenirken bölge sanayicileri açısından Tekirdağ Limanı’na bağlantı hayati önem taşımaktadır. Çift hatlı Çerkezköy-Kapıkule demiryolu projesine bu talebimizin de eklenmesini istiyoruz” dedi

İSTANBUL Sanayi Odası 2018 verilerine göre hazırlanmış olduğu “Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde, Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi’nden (ÇOSB) 18 sanayi kuruluşu yer aldı. ‘İSO’nun En Büyük İkinci 500-2018’ listesine YÜNSA 23’üncü, Akım Metal 24’üncü, AKPLAS Plastik Kalıp 53’üncü sıradan girerek ÇOSB’den araştırmaya giren ilk üç firma oldu. İSO En Büyük İkinci 500 – 2017 araştırmasına ÇOSB’den 20 firma girmişti. İSO En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu-2018 listesinde ÇOSB’de faaliyet gösteren 20 firma kendilerine yer bulmuştu. Böylece İSO’nun 2018 verilerine göre hazırladığı Türkiye’nin en büyük 1000 firması listesine ÇOSB’den 38 firma girmiş oldu. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından 2018 verileri esas alınarak hazırlanan “Türkiye’nin En

Büyük 1000 İhracatçı Firması” listesinde ÇOSB’den 31 firma yer almıştı.

DEMİRYOLU BAĞLANTISI ŞART

ÇOSB Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Sözdinler, **İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO)** 50 yıldır aralıksız yayınladığı Türkiye’nin en kapsamlı ve en detaylı sanayi kuruluşları araştırmasını değerlendirdi. Sözdinler, “İSO’nun bu çalışması hem Türkiye ekonomisi, hem de ekonomiye yön veren şirketler hakkında ayrıntılı ve derinlemesine bilgi sahibi olmamızı sağlıyor. İSO’nun En Büyük 500-2018 ve En Büyük İkinci 500-2018 çalışmalarında, yani Türkiye’nin en büyük 1000 firması içinde ÇOSB’den 38 firmanın yer bulması bizim için çok önemli bir gösterge. Aynı zamanda

Türkiye İhracatçılar Meclisi’nin ‘En Büyük 1000 İhracatçı-2018’ listesine ÇOSB’den 31 şirketin girdiğini de hatırlatmalıyım. Türkiye genelini kapsayan bu çalışmalarda daha çok katılımcımızın yer alması için var gücümüzle çalışıyoruz. ÇOSB olarak yatırımlarımızı katılımcılarımızın daha verimli, katma değeri yüksek ve karlı üretim yapmaları noktasında yoğunlaştırmış bulunuyoruz. Dijital dönüşüm çabalarımızı uygulamalı olarak sürdürüyoruz. Çok geniş lojistik olanaklara sahip ÇOSB’de katılımcılarımızın demiryolunu kullanma imkanı yakında daha da artacak. Halkalı-Kapıkule hattı yenilenirken bölge sanayicileri açısından Tekirdağ Limanı’na bağlantı hayati önem taşımaktadır. Çift hatlı Çerkezköy-Kapıkule demiryolu projesine bu talebimizin de eklenmesini istiyoruz” dedi. ■ İHA

7 Düzce firması en büyükler arasında

İstanbul Sanayi Odası'nın geleneksel olarak açıkladığı Türkiye'nin en büyük ikinci 500 firması bu yılki listesine Düzce'de üretimi bulunan 10 firma girdi.

REALKOM Tekstil Ürünleri Sanayii 60. sırada, Erciyas Çelik Boru 150. sırada, Ör-Ma Tekstil 334. sırada, ASD Laminat 371. sırada, Superlit Boru 377. sırada, Divapan Entegre 388. Sırada ve TB Sewtech Turkey 441. Sırada yer aldı. **ISO**'nun ikinci 500 listesinde yer alan firmalardan Erciyas Çelik Boru, ASD Laminat, Divapan Entegre ve TB Sew-

tech Turkey firmalarının merkezleri Düzce olarak görüldü.

Düzce TSO'dan yapılan açıklamada, "**İstanbul Sanayi Odası'nın** yapmış olduğu araştırmada Türkiye'nin en büyük ikinci 500 kuruluşu arasında yer alan firmalarımızı kutlar, ülkemizin 2023 vizyonu hedeflerine olan katkılarından dolayı teşekkür ederiz" ifadeleri kullanıldı.

11'inci Kalkınma Planı ile sanayileşme çarkları hızlı dönecek

11'inci Kalkınma Planı ile kredi ve teşviklerde sanayi öncelikli hale getirilecek. İstanbul Sanayi Odası Başkanı Bahçivan, kurulacak Sanayi İcra Kurulu'nun "Türkiye'nin en değer üreten masası olacak" dedi.

Sanayiye öncelik verilecek, üretim desteklenecek, iş dünyası için finans imkanı çeşitlendirilecek.

5 sektöre kredi desteği

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ilk kalkınma planı olan 11. Kalkınma Planı sanayileşme için dev adımlar içeriyor.

Kalkınma planında, öncelikli sektörler belirlendi. Aralarında kimya, ilaç ve makinenin bulunduğu bu 6 sektöre, üretim için ilave kredi sağlanacak.

Cari açığın kapanması için büyük destek
İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, söz konusu planın cari açığa destek vereceğini belirterek şunları söyledi:

"Buradaki özellikle hedefi konmuş olan alt sektörler baktığımız zaman Türkiye'nin en önemli problemi olan cari açığa uzun vadede ve kalıcı anlamda destek verecek sektörlerin seçildiğini burada görüyoruz."

Sanayi İcra Kurulunun hedefi ise yerli üretim ve teknolojik kabiliyetlerin geliştirilmesi.

Kurul, sanayileşmeye ilişkin bütçe kaynağının kullanılma

sına karar verecek. Kamu alımları ve yerli üretime ilişkin esas ve usulleri belirleyecek.

Bahçivan, kurula herkesin değer katacağını vurgulayarak şöyle konuştu:

"Gerek İstanbul'da gerek Anadolu'da değerli sanayicilerimizin bu kurula çok büyük bir değer katacağını düşünüyorum. Eminim ki o masa Türkiye'nin belki de gelecek adına en çok değer üreten masası olacak."

Amaç yerlileştirmeye katkı sağlamak

Sanayi çarklarını hızlandıracak bir diğer önemli adım, Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın öz sermayesinin 10 milyar liraya yükseltilmesi.

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Bahçivan, sanayi için büyük bir adım olacağını altını çizerek şu ifadeleri kullandı:

"Türk sanayisinin en önemli problemi olan finansal fonlama, bir finans kaynağı oluşturma noktasındaki eksikliğin kaliteli ve yerli kaynaklardan oluşması konusunda da çok ciddi bir çarenin ve çok ciddi bir kaynak ihtiyacının oluşacağını düşünmekteyim."

Türkiye Kalkınma Fonu'nu kuracak banka, sanayi yatırımlarına desteği arttıracak.

İkinci 500 büyük sanayi kuruluşları belli oldu

İSO İkinci 500'de 2018 yılında üretimden net satışlara göre ilk sırayı 413,7 milyon TL ile Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil aldı

İstanbul Sanayi Odası (İSO), sanayi kuruluşlarının 2018 yılı verileri üzerinden yaptığı "İSO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2018" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Geçen mayıs ayında açıklanan İSO 500'ün ardından tamamlanan araştırma sonuçlarına göre; İSO İkinci 500 şirketleri, 2017 yılının ardından 2018 yılında da üretimden net satışlarda yüksek bir performans sergiledi. Bir yönüyle Türkiye'nin KOBİ ölçeğindeki şirketlerinin röntgenini ortaya koyan İSO İkinci 500, 2018 yılında üretimden net satışlarını yüzde 27,8 gibi oldukça güçlü bir artışla 107,6 milyar TL'den 137,5 milyar TL'ye yükseltti. Bu artış 2017 yılında da yüzde 30,9 gibi oldukça yüksek bir oranda gerçekleşmişti.

İlk üç sanayi kuruluşu

İSO İkinci 500'ün bu yılki sıralamasına bakıldığında ilk üç sıra şöyle: 2018 yılında üretimden net satışlara göre ilk sırayı 413,7 milyon TL ile Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil aldı. 412,4 milyon TL ile ikinciliğe yerleşen ORMA Orman Mahsulleri'ni 411,6 milyon TL ile Erişler Yem izledi. 2017 yılında, 309,4 milyon TL ile 145,2 milyon TL arasında üretimden net satış

"İSO İkinci 500'de yer alan şirketlerimiz, küresel ekonomideki yavaşlamayı daha fazla hissediyor"

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, yazılı olarak yaptığı değerlendirmede, "İSO 500'ün ardından açıkladığımız İSO İkinci 500'de yer alan şirketlerimiz, büyük ölçüde KOBİ niteliğindeki kuruluşlarımızın performansını ortaya koyan bir araştırmadır. Dolayısıyla, ekonomik araştırmalar için bütünsel olarak saygın ve nitelikli bir kaynak olmasının yanında, bizim açımızdan bu yönüyle de çok değerlidir. Çünkü İSO İkinci 500 sayesinde ülkemizin KOBİ niteliğindeki kuruluşlarının performansını her yıl düzenli bir şekilde gözlemleyebiliyoruz. İSO İkinci

yapan şirketlerin girebildiği İSO İkinci 500'ün 2018 sıralamasında bu bant 413,7 milyon TL ile 177,8 milyon TL arasında oluştu. İSO İkinci 500 şirketlerinin bu yılki listesine bakıldığında sıralamaya 97 yeni kuruluşun girdiği görüldü. Bunlardan 62'si geçen yılki İSO 1000 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasının dışından sıralamaya girme başarısı gösteren şirketlerden oluştu. Geriye kalan 35 kuruluş ise 2017 yılında İSO 500 sıralamasında yer alırken bu yıl İSO İkinci 500 sıralamasına girebildi.

500'ün sonuçlarına değinmeden önce şunu hatırlatmak isterim; 2017 yılındaki yüzde 74'lük güçlü büyümenin ardından gelen 2018 yılı, gerek küresel ekonomideki daralma ve gerekse iç tüketimdeki durgunluğun da etkisiyle ekonomimiz açısından zor bir yıldır. İşte o zor koşullarda bile İSO İkinci 500'ü oluşturan sanayicilerimizin üretimden satışlarını yüzde 27,8 gibi ciddi bir oranda artırmaları ve yüzde 6'nın üzerinde bir reel büyümeye yakalamaları her türlü takdiri hak etmektedir" dedi.

**ISO
İKİNCİ 500
BÜYÜK
SANAYİ
KURULUŞU**

Karadeniz'den 32 firma

● Türkiye'nin
ikinci 500 Büyük
Sanayi Kuruluşu
belli oldu. Firmalar
ilk 500'de olduğu
gibi kazandıklarını,
finansman gideri
olarak kaybetti. 10'da

İSO İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU

Karadeniz'den 32 firma

Türkiye'nin **ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** belli oldu. Firmalar ilk 500'de olduğu gibi kazandıklarını, finansman gideri olarak kaybetti.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2018 yılı araştırmasında Karadeniz Bölgesi'nden 32 firma yer aldı. Listeye 10'uncu sıradan 403 milyon 264 bin 246 lira ciroyla giren Oyka Kağıt Ambalaj San. ve Tic. A.Ş. Karadeniz Bölgesinde Tinci oldu. 38'inci sıradan 381 milyon 613 bin 095 lira ciroyla yer alan Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş. 2'inci olurken, 57'inci sıradan 367 milyon 966 bin 228 lira ciroyla giren Sampa Otomotiv San.ve Tic. A.Ş. 3'üncü oldu.

KAZANDIKLARINI FİNANSMANA GİDİYOR

İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun finansal göstergeleri ISO 500 ile benzerlik gösteriyor. ISO İkinci 500 şirketleri de, tipik ISO 500 şirketleri gibi esas faaliyetlerinden kazandıklarını, finansman gideri olarak kaybediyorlar. Ama ISO İkinci 500 görece biraz daha olumlu, 2017 yılında yüzde 66,2 borç, yüzde 33,8 özkaynak olarak gerçekleşen borç/özkaynak ilişkisinde borçların payı 2018'de 62,4'e gerilerken özkaynakların payı yüzde 37,6'ya çıktı.

Listede yer alan diğer firmalarımız;

Sıra	Şirket Adı	Karadeniz Bölgesi	Finansman Gideri
18	Oyka Kağıt Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Ciwanca Ticaret ve Sanayi	403.264.246
34	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.	Tekim Ticaret ve Sanayi	381.613.095
57	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	367.966.228
72	Ünitede San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	355.421.462
128	Birsen Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ticim Ticaret ve Sanayi	354.552.036
136	Altın Yagıt ve Tarım Ürünleri Gıda İşletim ve Ticaret San. ve Tic. A.Ş.	Orta Ticaret ve Sanayi	352.442.854
149	Birsen Metal San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karadeniz Ticaret ve Sanayi	352.427.072
158	Erciyas Çelik Bıçak Sanayi A.Ş.	Birsen Ticaret ve Sanayi	350.305.205
177	Cemcan Ordu Akad. San. ve Tic. A.Ş.	Ankara Sanayi	346.546.779
182	Yıldırım Demir San. ve Tic. A.Ş.	Karadeniz Ticaret ve Sanayi	342.234.771
185	Yıldırım Demir San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	340.450.441
188	Boşnak Plastik Tic. ve San. Ltd. Şti.	Ciwanca Ticaret ve Sanayi	340.151.098
178	Yıldırım Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Girne Ticaret ve Sanayi	337.384.174
183	Karadeniz Narenciye Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Tekim Ticaret ve Sanayi	334.335.049
185	Çaycı Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Çaycı Ticaret ve Sanayi	330.391.712
214	Orta Tarım Ürünleri ve İhrat Madenleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Orta Ticaret ve Sanayi	278.451.434
276	Özdemir Beton Prodi San. ve Tic. Ltd. Şti.	Orta Ticaret ve Sanayi	255.958.242
282	GENTAS Genel Metal San. ve Tic. A.Ş.	Birsen Ticaret ve Sanayi	253.390.381
219	Altın Ak Gıda ve Tüketiciler Madenleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Girne Ticaret ve Sanayi	240.259.947
313	Samsun Gıda Paçık, Samsun Tar. Yag. İş. San. Tic. Ltd. Şti.	Orta Ticaret ve Sanayi	168.811.353
370	ASD Laminat A.Ş.	Birsen Ticaret ve Sanayi	122.699.465
387	Orta Tarım Ürünleri ve İhrat Madenleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Birsen Ticaret ve Sanayi	121.353.411
392	Karadeniz Tarım Ürünleri Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Girne Ticaret ve Sanayi	115.442.799
406	Birsen Akad. Gıda Karadeniz Bölgesi Tarım Ürünleri Tarım Madenleri, İhrat ve İth. Tic. Ltd. Şti.	Çaycı Ticaret ve Sanayi	111.461.612
423	Ankara Sider Fabrikası A.Ş.	Ankara Ticaret ve Sanayi	105.377.427
432	Karadeniz Tarım Ürünleri İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Tecim Ticaret ve Sanayi	103.429.688
441	TB Sewtech Turkey Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.	Birsen Ticaret ve Sanayi	100.886.498
456	Adaka Paçık San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	89.423.240
489	Ercil Plastik Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	95.895.270
486	Karadeniz Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	84.434.217
493	Çaycı Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	88.489.232
495	Samsun Sider Fabrikası San. ve Tic. A.Ş.	Sampa Ticaret ve Sanayi	87.875.040

53 Firma Çorlu TSO'nun Gururu Oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından geleneksel hale gelen Türkiye'nin birinci ve ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında ilk 500'de 29, ikinci 500'de ise 24 firma olmak üzere 1.000 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde Çorlu'da faaliyet gösteren toplamda 53 adet Çorlu Ticaret ve **Sanayi Odası** (Çorlu TSO) firma listede yer almıştır.

Konu hakkında bir açıklama yapan Yönetim Kurulu Başkanımız İzzet Volkan Türkiye'nin ikinci büyük 500 firması arasına 2018 yılı verilerine göre 24 firmanın girdiğini, listede yer alan firmalarla gurur duyduklarını ifade etti.

Ülke olarak büyümenin ve gelişmenin yolunun üretmekten, ürettiğini dünyaya tanıtmak ve pazarlamaktan geçtiğini biliyoruz

Volkan; "**İstanbul Sanayi Odası**'nın 500 Büyük Sanayi Kuruluşu anket çalışması hem ülke ekonomimizin son yıllardaki gelişme trendini ortaya koyuyor, hem de birinci ve ikinci 500 büyük firmalarla ilgili kıyaslamaların yapılabilmesine olanak sağlıyor. Böylece Türk sanayisinin 1.000 firması ve Türk ekonomisinin genel görünümü sergileniyor. Ülke olarak büyümenin ve gelişmenin yolunun üretmekten, ürettiğini dünyaya tanıtmak ve pazarlamaktan geçtiğini biliyoruz. Ürettikçe daha büyük başarılar elde edeceğiz. İnaniyorum ki önümüzdeki yıllar Çorlu ve Bölgemiz açısından çok daha verimli geçecektir. Çorlu TSO olarak listeye giren üyelerimizin başta ülkemiz ekonomisi olmak üzere, kentimiz ve bölgemizin ekonomik kalkınması ve istihdamına olan katkılarının dolaylı gurur duyuyor; başarılarının devamını diliyoruz" dedi.

İSO araştırma sonuçlarına göre Çorlu'da faaliyet gösteren "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde yer alan firmalarımız;

- 1- Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.
- 4- Balorman Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
- 6- Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.
- 73- Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.
- 98- Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi A.Ş.
- 122- Ünteks Boya Baskı Apre Tekstil San. İç ve Dış Tic. A.Ş.
- 125- Astaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
- 227- Migiboy Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
- 235- Eurotec Mühendislik Plastikleri San. ve Tic. A.Ş.
- 243- Sistem Metal Yapı Reklam Malzemeleri ve İnşaat San. Tic. A.Ş.
- 294- Modern Enerji Elektrik Üretim A.Ş.
- 295- Hamboya Boyacılık Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
- 318- E.G.O. Elektrikli Aletler Sanayi A.Ş.
- 321- Arta Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 325- Ünal Kablo San. ve Tic. A.Ş.
- 334- Penti Çorap San. ve Tic. A.Ş.
- 342- Özgüllü Süt Mamülleri Hayvancılık ve İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 354- Ünlüsel Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 361- Can Tekstil Entegre Tesisleri ve Tarım Ürünleri San. Tic. A.Ş.
- 362- Ode Yalıtım San. ve Tic. A.Ş.
- 378- Reçber Kablo A.Ş.
- 382- Fabal Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
- 409- Kurtoğlu Bakır Kurşun Sanayi A.Ş.
- 455- AKG Gazbeton İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş. (Çorlu TSO)

VALİ DEMİRTAŞ, “İSO TÜRKİYE İLK 500 VE İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2018” LİSTESİNDE YER ALAN FİRMALARI TEBRİK ETTİ

Vali Mahmut Demirtaş, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından her yıl gerçekleştirilen “Türkiye’nin İlk 500 ve **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** 2018” listesinde yer alan Adanalı firmaları tebrik ederek başarılarının devamını diledi.

“İSO İLK 500”DE 11 FİRMA YER ALMIŞTI Geçtiğimiz günlerde açıklanan “İSO İlk 500” sıralamasında, Adana’da faaliyet gösteren SASA Polyester’in 77, Temsa Ulaşım Araçları’nın 192, Beyteks Tekstil’in

277, Akyem Adana Yem’in 293, Elita Gıda’nın 313, Güney Çelik Hasır ve Demir’in 334, Adana Çimento Sanayi’nin 353, BOSSA’nın 372, Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi’nin 383, Amylum Nişasta’nın 387 ve Gürsoy Yem’in 454. sırada yer almasından büyük bir memnuniyet duyduğunu belirten Vali Demirtaş, “İSO Türkiye İkinci 500” listesinde yer alan 14 Adanalı firmanın yöneticileri ve çalışanlarına başarılarının devamını diledi. >>4

VALİ DEMİRTAŞ, “İSO TÜRKİYE İLK 500 VE İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2018” LİSTESİNDE YER ALAN FİRMALARI TEBRİK ETTİ

“İSO İKİNCİ 500”DE 14 ADANA ŞİRKETİ YER BULDU

Vali Mahmut Demirtaş, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından her yıl gerçekleştirilen “Türkiye’nin İlk 500 ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018” listesinde yer alan Adanalı firmaları tebrik ederek başarılarının devamını diledi. “İSO İlk 500”de 11 FİRMA YER ALMIŞTI Geçtiğimiz günlerde açıklanan “İSO İlk 500” sıralamasında, Adana’da faaliyet gösteren SASA Polyester’in 77, Temsa Ulaşım Araçları’nın 192, Beyteks Tekstil’in 277, Akyem Adana Yem’in 293, Elita Gıda’nın 313, Güney Çelik Hasır ve Demir’in 334, Adana Çimento Sanayi’nin 353, BOSSA’nın 372, Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi’nin 383, Amylum Nişasta’nın 387 ve Gürsoy Yem’in 454. sırada yer almasından büyük bir

memnuniyet duyduğunu belirten Vali Demirtaş, “İSO Türkiye İkinci 500” listesinde yer alan 14 Adanalı firmanın yöneticileri ve çalışanlarına başarılarının devamını diledi. “İSO İkinci 500”de 14 ADANA ŞİRKETİ YER BULDU **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması 2018 Yılı” sonuçlarına göre Adana’da faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından Oğuz Tekstil’in 7., Pilyem Gıda’nın 9., Omnia Nişasta’nın 20., Kıvanç Tekstil’in 32., adı açıklanmayan bir firmanın 93., Meltem Kimya ve Tekstil’in 177., Bakırlar Tekstil’in 211., Zahit Alüminyum’un 222., Oğuz Gıda’nın 269., Tat Nişasta’nın 280., Akhan

Un Fabrikası ve Tarım Ürünleri’nin 290., Ulusoy Tekstil Sanayi’nin 405., Netafim Sulama’nın 437., Kimteks Tekstil’in de 474. sırada yer almasından büyük mutluluk duyduğunu kaydeden Vali Mahmut Demirtaş, yatırım potansiyeliyle dikkat çeken Adana’nın sanayiye bir üretim üssü olması için gerekli çalışmaları sürdürmeye devam edeceklerini ifade etti. VALİ DEMİRTAŞ, “KENT

EKONOMİSİNİN GELİŞİM KALKINMASI YOLUNDAKİ GAYRETLERİMİZ SÜRECEK” Son dönemde gerçekleştirilmesi planlanan ve ciddi gelişmeler sağlanan yeni yatırım projelerine büyük önem verdiklerini kaydeden Vali Mahmut Demirtaş, enerji üssü olma yolunda emin adımlarla ilerleyen Adana’nın, ekonomi başta olmak üzere her açıdan gelişip kalkınması için, devle-

tinde destekleriyle ellerinden gelen gayreti gösterdiklerini belirtti. Türkiye’nin en büyük sanayi kuruluşları arasında, Adana’dan daha çok firmanın yer bulmasını arzu ettiklerini kaydeden Vali Demirtaş, “İSO ilk 1000” de yer alan Adanalı 25 firmayı tebrik ederek, üretim ve istihdama katkı sağlayan firmaların ve tüm yatırımcıların daima yanlarında olduklarını sözlerine ekledi. **Haber Merkezi**

Darbe girişimi, sanayi çarklarını durduramadı

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** Türkiye'nin üç yıl önce 15 Temmuz hain darbe girişiminin çok acı sonuçlarını yaşadığını belirterek, demokrasiye canları pahasına sahip çıkanların, hainlerin bombalarına, kurşunlarına hedef olduğunu anımsattı.

İnsanların canına kasteden, demokrasinin önünü kesmeyi amaçlayan bu hain girişimin, iş dünyası ve sanayiciler açısından da çok olumsuz yansımaları olduğunu aktaran Bahçivan, "Çok şükür ekonomi yönetimimiz, di- rayetli kararları ile bu olumsuzlukları kısa sürede bertaraf etti. Gerek finansal ve gerekse üretim hayatımızda ciddi bir aksama olmadı. Öte yandan iş dünya-

sını oluşturan tüm sivil toplum kuruluşları olarak darbenin hemen ardından, ekonomimize yönelik yapılan dış algı çalışmalarına karşı bir güç birliği oluşturduk. Bu ortak duruşun yanında **İstanbul Sanayi Odası** olarak ekonomimizin bu süreçten etkilenmemesi, yanlış algı çalışmalarının sonuç vermesi için elimizden ne geliyorsa yaptık. Darbeyi takip eden ilk iş gününde sanayiciler olarak hepimiz işlerimizin başında olduk. Böylece üretim çarklarının hiçbir sorun olmadan dönüyor olduğu mesajını kamuoyuna verdik. 15 Temmuz darbe girişimi, sanayi çarklarını durduramadı" şeklinde konuştu.

Bahçivan, kurumsal olarak da **İSO** nezdinde Türkiye'yi ve ekonomiyi bü-

tün dünyaya en doğru şekilde anlattıklarını belirterek, kısa süre içinde hükümet ve uluslararası sermayeli firmaların yönetici ve üyelerini "Türkiye'ye Güvenenler, Türkiye'de Üretenler" toplantısında bir araya getirdiklerini anlattı.

Bu toplantıyla ülkede "ekonomi çarklarının hiçbir sorun olmadan dönmekte olduğu" mesajını tüm dünyaya en güçlü şekilde verdiklerinin altını çizen Bahçivan, "Bugün özellikle belirtmek isterim ki ülkemiz dünyaya entegre bir ekonomiye sahiptir. Göz bebeğimiz olan sanayi sektörümüz, darbe günlerinde olduğu gibi bugün de geleceğe umutla bakarak ekonomimizin en güçlü sacayağı görevini sürdürmeye devam ediyor." dedi.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

HAZIRLAYAN: PARA DERGİSİ HABER MERKEZİ

“Önümüzdeki dönem umut verici”

Dünya siyasetinde yaşanan gerilimler, serbest ticareti kısıtlamaya dönük adımlar, hatta bazı bölgelerde özellikle de sınır komşularımızda yaşanan fiziki saldırılara rağmen Türkiye olarak, 2019 yılının ilk yarısını başarı olarak görülebilecek bir seviyede kapattığımızı düşünüyorum. Enflasyondaki ve büyüme rakamlarındaki toparlanma eğilimleri de bize önümüzdeki döneme dair büyük bir umut veriyor. Yılın ikinci yarısının çok daha iyi olacağını düşünmekteyim. Önümüzde ekonomiye ve ülke gündemine odaklanabileceğimiz dört

Nihat ÖZDEMİR / Limak Holding Yönetim Kurulu Başkanı

yıllık kesintisiz bir dönem bulunuyor. Limak Holding olarak hem ülkemiz de, hem de dünyanın farklı coğrafyalarından çok önemli yatırımlara imza attık, atmaya devam ediyoruz. İnşaat, enerji, çimento, turizm, havalimanı ve liman işletmeciliği, altyapı yatırımları gibi faaliyet gösterdiğimiz her alanda yatırımlarımıza ara vermeden devam ediyoruz. Karşımıza çıkan engelleri millet olarak kenetlenip aştığımız sürece Türkiye, kısa sürede dünyanın en büyük ve en müreffeh ülkelerinden biri olacaktır.

“Türkiye'nin önü açık”

2019'a girerken yaptığım değerlendirmede, yılın ikinci yarısında, özellikle üçüncü çeyrekte toparlanmanın başlayacağını söylemiştim. Bu öngörümün gerçekleşeceğine inanıyorum. Türkiye'nin önü açık. Öncelikle mevcut sektörlerimizde yenileme yatırımlarını sürdüreceğiz. Enerjide, tekstilde, polyester filmde, makinada ve traktörde büyümeye devam edeceğiz. Sağlık alanında butik bir üniversite olan Sanko Üniversitesi'nin referans bilim merkezi olması için çabalarımız sürecektir. Önümüzdeki beş yılda da hedefimiz, her yıl

Abdulkadir KONUKOĞLU / SANKO Holding Onursal Başkanı

Türkiye ortalamasının üzerinde bir büyüme oranı elde etmek. 2050'de ulaşmada drone'ların devreye girdiği bir dönem yaşanacağını düşünüyorum. Turizm, otelcilik ve ulaşım sektöründe büyümelerin olacağı bir süreç yaşanacaktır. Savunma sanayiinde de önemli gelişmelerin yaşanacağından şüphem yok. Daha gelişmiş, kalkınmış ve refah içerisinde yaşayan, dünya ekonomisinde süper ligde yer alan ülke olacağımızı tahmin ediyorum. Bunları gerçekleştirecek altyapımız, tecrübemiz, bilginiz, donanımız ve genç bir kuşağımız var.

“Güçlü büyümelere imza attık”

Bu yıl ekonomik açıdan öngöründe bulunmanın zor olduğu bir yıl olmakla birlikte, açıklanan plan ve uygulamalar, alınan tedbirler, piyasaları canlandırmaya yönelik teşvikler açısından hızlı aksiyon alabilmek önem arz ediyor. 2019'un ilk çeyreğinde faaliyette olduğumuz sektörlerde temkinli ve etkin risk yönetimi anlayışı ile geçen sene yakaladığımız büyüme hızını koruduk. Konsolide satış gelirlerinde yüzde 25'lik bir artış elde ederken, FAVÖK'te yüzde 39 ile daha da güçlü bir büyümeye imza attık. Yurt içinde olduğu kadar yurt dışı operasyonlarımızda

Tuncay ÖZILHAN / Anadolu Grubu Yönetim Kurulu Başkanı

da gelir yaratma kapasitemiz bize esneklik kazandırıyor. Gelecekteki iş alanlarımızı ve iş yapış şekillerini belirleyeceğimiz düşündüğümüz alanlarda inovasyona ve dijitalle yönelik yatırımlar yapıyoruz. Geleceğe yönelik en önemli gündemimiz olan sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Geleceğin Türkiye'sini güçlü kılmak için üretim, sanayi ve tarım altyapılarımızı kuvvetlendirmemiz, her alanda üreten bir ülke haline gelmemiz ve geleceğe hazır nesiller yetiştirmek için eğitime yatırım yapmamız elimizi kuvvetlendirecektir.

“Teknoloji ihraç eden bir ülke olacağız”

Yeni bir dengeye 2019'un ikinci altı ayında geleceğimizi tahmin edebiliriz. İhracatın artışı ekonomimiz açısından olumlu bir gelişme ve bunun kalıcı olabilmesi için devlet desteğinden yararlanılması şart. Yaşar Topluluğu olarak Türkiye'ye paralel olarak önümüzdeki beş yılda verimlilik ve kapasite kullanımının maksimize edilmesi konularında yatırım yapmayı planlıyoruz. Dışa açılma ve ihracat konusunda daha odaklı çalışıp Pınar ve DYO markalarını dünya markası yapmak için çalışacağız.

Selim YAŞAR / Yaşar Holding Yönetim Kurulu Başkanı

Ana iş kollarımızda modernizasyon, otomasyon ve Endüstri 4.0 başta olmak üzere yatırımlarımızda lojistik verimliliği ve sağlıklı proteinli gıda konusuna önem vereceğiz. 2050 yılında Türkiye'nin gaz ve petrolü olan, enerjide dışa bağımlılıktan kurtulmuş, komşularımızla pazar olarak bütünleşmiş, sınırların, vizelerin kısmen kalktığı, barış içinde yaşanan, 100 milyon nüfuslu, teknoloji ihraç eden, tarımda kendine yeterli bir ülke olacağına inanıyorum. Dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasında yer almayı sürdüreceğiz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“40 yıldır ülkemiz için üretiyoruz”

Hayata geçirilecek yapısal reformların da katkısıyla 2023 ve ötesinde Türkiye ekonomisinin dünyada hak ettiği seviyelere ulaşacağına, ülkemizin bölgesindeki oyun kurucu pozisyonunu güçlendireceğine inanıyoruz. Tay Group olarak, 40 yılı aşkın süredir ülkemiz için üretmeyi, yatırım yapmayı, istihdam sağlamayı ilke edindik. Yeni dönemde de bu misyonumuzu daha da ileriye taşıyarak, faaliyet gösterdiğimiz tekstil, turizm ve gayrimenkul gibi iş alanlarında katma değeri yüksek yeni yatırımları devreye almayı sürdüreceğiz. İstanbul'daki Four Seasons

Mesut TOPRAK / Tay
Group Yönetim Kurulu
Başkanı

İstanbul at Sultanahmet ve Four Seasons İstanbul at the Bosphorus otellerimizin ardından Bodrum'da yatırımına başladığımız Four Seasons Resorts Bodrum projemizi 2020'de tamamlamayı hedefliyoruz. Söz konusu projemiz Bodrum'un dünyanın sayılı turizm merkezleri arasındaki yerini pekiştirecektir. Aynı şekilde, hazır giyim ve konfeksiyon alanında faaliyet gösteren Taypa da yurt içi ve yurt dışında hayata geçirdiği stratejik yatırımlarla sadece bölgenin değil tüm dünyanın en büyük üreticisi olma yolunda emin adımlarla ilerliyor.

“Geleceği belirleyen ülkelerden biri olacağız”

Ticaret savaşlarında tansiyon biraz düştü. İçeride seçimler tamamlandı. Dört yıl seçimsiz bir süreç olacak. Enflasyonda düşüş eğilimi devam ediyor. Faizlerde son dönemde bir gerileme yaşanıyor. Tüm bunları birlikte düşündüğümüzde büyüme konusunda yılın ikinci yarısı için daha iyimser olmakta fayda var. Türkiye dinamik yapısı, genç nüfusu ve jeopolitik konumu ile gelecekte de parlayan yıldızlardan biri olabilir. Sahip olduğumuz dinamizmi sürdürülebilirsek dünya devlerinin ülkemize ilgisinin her geçen gün daha da artacaktır.

Ahmet ZORLU / Zorlu
Holding Yönetim Kurulu
Başkanı

Ekonomik bir dönüşümle Türkiye'nin geleceğin dünyasına yön verebileceğine inanıyorum. Akıllı Hayat 2030 vizyonumuzu adım adım hayata geçirmeye başladık. Bu dönüşümün, Zorlu Grubu'nu katma değerli servisler üreten yeni nesil inovasyon ekonomisinin bir parçası haline getireceğini ve önümüzdeki beş yılda geleceği belirleyecek global şirketler ligine taşıyacağını öngörüyoruz. Eğer bunları ülke olarak topyekün başarabilirsek Türkiye 2050'den çok önce ciddi bir sıçrama yapacak ve geleceği belirleyen ülkeler arasında yer alacaktır.

“Yapısal reformlar hayata geçirilmeli”

Üçüncü çeyrekte tekrar büyümeye geçilmesini bekliyorum. Yurtdışı koşullar ise arzulanan bir büyümenin yakalanmasına engel olabilir. 2019'un ilk yarısına göre döviz, dış ticaret, finansman, enflasyon ve büyüme konusunda daha rahat bir döneme gireceğimizi, ancak dış etkenler sebebiyle içerideki olumlu havanın genel ekonomideki etkisinin birebir yaşanmayacağını öngörüyorum. 2018 denilince, çocuklarımızın olgunluk çağına olduğu ve torunlarımızın ise günlük hayatta yerini aldığı bir Türkiye vizyonundan bahsediyoruz. Her

Mehmet KUTMAN /
Global Yatırım Holding
Yönetim Kurulu Başkanı

şeyden önce demokrasinin içselleştirilmesinin tartışılmaya bile gerek duyulmadığı bir Türkiye'de yaşamaları gerekiyor. İlk büyük 10 ekonomide yerimizin çok daha önce sağlamlaştığı bir 2050 yaşansın istiyorum. O yılların Facebook'u, Google'u, Uber'i veya SAP'ı her ne olarsa, bunun Türkiye'den çıkmasını çok arzuluyorum. Bunun için de iş ve yatırım ortamına ilişkin adımların hızla hayata geçirilmesi, eğitim sisteminin sağlam temellere oturtulması, demokratikleşmeyi tamamlayacak yapısal reformların hayata geçirilmesi gerekiyor.

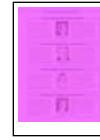
“Yatırıma hiç ara vermiyoruz”

Yılın ilk yarısında olumsuz koşullara karşın ekonomimizin büyüdüğünü görüyoruz. Olağanüstü dönemler için başarı sayılabilecek bir noktada olduğunu söylemek mümkün. Yıldızlar Yatırım Holding olarak yılın ilk yarısında olumlu bir tablo içindeyiz. 2018'i yüzde 39 gibi rekor sayılabilecek bir büyüme ile kapatan grubumuz, ilk altı ayda da hedeflediğimiz rakamlara ulaşmış durumda. İkinci altı ayın hem ülkemiz hem de grubumuz adına çok daha verimli geçeceğini düşünüyorum. Son üç yılda 500 milyon euro'nun üzerinde yatırım yaptık.

Hakkı YILDIZ / Yıldızlar
Yatırım Holding Yönetim
Kurulu Üyesi

Yıldız Entegre, yurtdışına açılarak Romanya ve Slovenya'da üretim tesislerini hayata geçirdi. Yine 2018'de yepyeni bir alana girerek Yıldız Demir Çelik şirketimiz faaliyete başladı. 300 milyon dolarlık bu yatırımımızda ikinci faz için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Hedefimiz 2020'de bu fazı üretime almak. Yıldızlar Yatırım Holding'de yatırım hiç ara verilmeyen bir süreç. Yeni tesisler, yeni hatlar kurma, yeni ürün grupları üretmenin yanı sıra verimliliği artırma, insan kaynağımızı daha kalifiye hale getirme noktasında yatırımlarımızı sürdürüyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“2050’nin de ötesini düşünmeliyiz”

Yeni Ekonomi Programı doğrultusunda öngörülen yapısal reformların ekonomik disiplinden taviz verilmeden sürdürüleceğine inancım tamdır. Yılın ikinci yarısından itibaren ekonomimizin daha hızlı bir şekilde toparlanmasını bekliyorum. Ülkemiz kadim tarihinden edindiği tecrübeleri, inancı ve dinamizmi ile 2023 hedeflerine büyük bir kararlılıkla yürüyecek ve inşallah dünyanın ilk 10 büyük ekonomisi arasında yer alma hedefini başarıyla gerçekleştirecektir. 2023’e yönelik yatırımlarımıza devam ediyoruz. 2023’te

M. İlker AYCI / THY
Yönetim Kurulu ve İcra
Komitesi Başkanı

filomuzda 500’den fazla uçağımız olmasını hedefliyoruz. Ülkemizin kendisine ufuk çizgisi olarak belirlediği 2023, 2053 ve 2071 vizyonları var. 2050’nin de ötesini düşünerek hareket etmeliyiz. Vizyonumuz sürekli ileriye görmek, diğerlerinden bir adım önde ilerlemek olmalı. Türkiye kamu ve özel sektördeki oyuncuların gayretli çalışmaları ile 2050’ye göğsü kabarmış bir şekilde girecektir. Bu gayret sadece kurum kuruluşlar ile değil toplumun tüm bireylerinin özverisi, fedakarlığı ve ülkesine duyduğu bağlılık ve güven ile sağlanacaktır.

“Türkiye her gün daha iyiye gidecek”

Gerek yurtiçine, gerekse yurtdışına bağlı faktörler bulunuyor. Türkiye büyük bir ülke, her gün daha iyiye doğru gidecektir, buna inanmamız lazım. Gelişen ülkelerin orta sınıfı büyürken havayolu trafiğinin bu ülkelerde gelişmiş ülkelere göre daha hızlı büyümesi bekleniyor. Portföyümüzdeki 14 havalimanı, 28 ülkedeki 90 havalimanına yayılan hizmet ağı ve sahip olduğu bilgi birikimiyle sektörün dünyadaki en iddialı oyuncular arasında. Biz de yolcu beklentilerini ve sektörel trendleri okuyarak küresel ayak izimizi genişletmeye

Sani ŞENER / TAV
Havalimanları İcra
Kurulu Başkanı

devam ediyoruz. Küreselleşmenin getirdiği eşitsizliklerin ortaya çıkardığı tepkilerin yarattığı belirsizliklerle karşı karşıyayız. Göçler, ticaret çekişmeleri ve iklim değişikliğinin yarattığı tehditler küreselleşmenin yeni bir yöne girmesini zorunlu kılıyor. Türkiye kurumsal yapısını güçlendirerek, eğitim ve hukuk gibi alanlarda kalıcı yapısal reformlarını gerçekleştirerek, genç nüfusunun ve coğrafi konumunun getirdiği potansiyeli güçlü bir şekilde hayata geçirebilirse 2050’de dünyanın en güçlü 10 ekonomisi içinde yer alabilir.

“30 bin CEO’ya mektup gönderdik”

15 Temmuz hain darbe girişimi demokrasi tarihimize kara bir leke olarak sürülme istendi. Başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın önderliğinde Türkiye, hürriyetine ve geleceğine sahip çıktığını tüm dünyaya gösterdi. Milletimizin omuz omuza verdiği destek ile atlatılan hain darbe girişimi sonrası Türkiye ekonomisinin nefesleri olarak bizler de milli seferberlik ruhuyla hareket ederek ülkemize yönelik tüm tehditlerin karşısında bulunduğumuzu belirtmek için elimizden gelen gayreti gösterdik. CNR Holding olarak 2016

Ceyda EREM / CNR
Holding Yönetim Kurulu
Başkanı

yılından başlayarak yurt dışı çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. Londra ve Dubai’de ofisler açtık. Dünya genelinde tam otuz bin CEO’ya mektup gönderdik. Yabancı gazetelere ilanlar verdik. Datalarımızı yeniledik. Yurt dışında tüm iş birliği içinde olduğumuz kurumlara Türkiye’de ticari hayatta sorun olmadığını anlattık ve bu emeklerimizin karşılığını da aldık. Gerçekleştirdiğimiz fuarlarımıza yabancı alıcılar yoğun ilgi gösterdi. Organize ettiğimiz tüm fuarlarımızda yabancı ziyaretçi sayımız beklentilerin çok üzerinde arttı.

“Altyapımız sağlam, mücadeleciz”

Türkiye’nin önünde dört yıllık seçimsiz süreç bulunuyor. Bu döneme dair en büyük beklentilerimiz; finansal istikrar ve yapısal reformların gerçekleştirilmesidir. Finansal istikrarın ilk koşulu enflasyonun kalıcı şekilde düşürülmesidir. Bunun da koşulu sıkı para ve mali politikalar. Bugün bütçenin geldiği nokta Türkiye’nin geçmiş mali disiplin karnesiyle örtüşmüyor. Harcama tarafında önemli değişikliklere, tasarruflara ihtiyaç olacak. Stratejik hedefimiz, AB üyeliği konusunda ilerleme sağlanması bize ekonomi alanında

Simone KASLOWSKI /
TÜSİAD
Başkanı

ciddi ivmelenme ve kredibilite sağlayacaktır. Ülkemizdeki yatırım ortamına çok pozitif etkileri olacaktır. Dünyada faizlerin düşmesi ile birleştirebilirsek, çok büyük kalıcı yatırımları çekebiliriz. İçeride talep koşulları fevkalade zayıf. İş dünyası için zorlu koşullar ve riskler devam ediyor ama geleceğe dair daha ümitli olmak için de her zaman nedenlerimiz var. Krizlerde panik olmayan, mücadeleciler bir iş dünyamız var. Altyapımız da sağlam. Biz tekrar güven ortamını oluştursak, bunlar zor konular değil.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Var gücümüzle çalışmaya devam”

Türkiye'nin yaşadığı zor dönemleri her zaman sağduyu ve azimle atlatarak, zor süreçlerden daha da güçlenerek çıktı. Dünyanın önemli ekonomileri arasında yer alan ülkemiz, küresel boyuttaki stratejik önemi ve cazibe merkezlerinden biri olması sebebiyle dış etkenlere de açık bir konumda. Geçtiğimiz Ağustos ayında yaşadığımız manipülatif kur atağına rağmen, ekonomi yönetimimizin ortaya koyduğu tedbirler sonucu, süreci olabildiğince az hasarla atlattırmaya çalıştığımız bir dönem yaşıyoruz.

Nail OLPAK /
DEİK Başkanı

Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonunda, ihracatta 168.1 milyar dolar ile tarihi bir rekora imza atarken, ithalattaki pozitif görünüm ile birlikte cari açığımızın azalması noktasında da önemli bir performans ortaya koyduk. İş dünyası temsilcileri olarak el birliğiyle hareket ederek, devletimiz ve milletimizden aldığımız güçle Türkiye'nin küresel ekonomi arenasındaki bayrak taşıyıcısı olmak için var gücümüzle çalıştık ve çalışmaya devam ediyoruz.

“Ekonomi en zorlu testlerden geçti”

Son yıllarda Türkiye ekonomisinin birçok kez dayanıklılık testinden geçti ve testlerin belki de en zorlusu 15 Temmuz darbe girişimi oldu. Zira darbe girişiminin gerçekleştirildiği 2016 üçüncü çeyreğine değin Türkiye ekonomisi 27 çeyreklik kesintisiz pozitif büyüyen bir trend yakalamıştı. Darbe girişiminin etkisiyle bu dönemde ekonomimiz yüzde 0.8 oranında küçüldü. FETÖ mensupları ve onların yurtdışındaki destekçileri tarafından yürütülen Türkiye ekonomisi üzerine negatif algı kampanyasının da etkileri göz önüne alındığında darbe

Abdurrahman KAAAN /
MÜSİAD
Genel Başkanı

girişiminin Türkiye ekonomisine yaklaşık 50 milyar TL'ye mül olduğı tahmin edilmekte. Türkiye ekonomisinin güçlü ve dinamik yapısı ve ekonomi yönetimi tarafından alınan tedbir ve teşvikler sayesinde başta 15 Temmuz olmak üzere, son yıllarda ülkemize yönlendirilen bütün saldırıların ekonomiye etkisi çok geçmeden bertaraf edildi. Dünyanın en yaygın ve etkin STK'sı olan MÜSİAD, her zaman ve her koşulda milli iradede yana olmuş, onu zedeleyecek her girişimin karşısında durmuştur.

“Kadın yönetici oranı yüzde 50 olmalı”

2019 ikinci yarıya girerken tüm bu risk unsurlarında yumuşama olduğuna şahit oluyoruz. 2018 son çeyreğinde başlayan ekonomik daralmanın sonuna geldiğimiz, enflasyonda yüzde 15'in altına gerilediğimiz, faiz oranlarının yüzde 20 üstü seviyelerden uzaklaştığı, kurda ise agresif hareketlerin son bulduğu daha öngörülebilir bir ekonomik görünüme beklentisi içerisindeyiz. 2050 yılında sürdürülebilir büyüme adına oldukça yol kat etmiş, işsizliği kalıcı olarak tek hanelere indirmiş, sanayi 4.0 hamlelerini zamanında

Emine ERDEM /
KAGİDER
Başkanı

atmış ve meyvelerini almakta olan bir Türkiye öngörüyoruz. Bu sayıların gerçek olması ancak bugünden doğru adımların atılması ile mümkün olabilir. KAGİDER 2025 yılına kadar; kurumlarda kadın çalışan ve üst düzey kadın yönetici oranının yüzde 50 olmasını hedefliyor. KAGİDER'in girişimcilik eğitimini tamamlayıp işini kuran kadınların sayısının 50 bine ulaşması, genel ve yerel yönetim fotoğraflarında erkekler kadar kadınların da görünmesi ve kamunun ihalelerde kadın tedarikçiler için yüzde 50'ye ulaşmasını bekliyoruz.

“KOBİ'lerin dijital dönüşümü şart”

Temmuz 2019 içinde gerçekleştirdiğimiz TÜRKONFED Ekonomik Beklenti Anketi'ne göre de katılımcıların yarısından fazlası üçüncü çeyrekte ekonomik canlılığın önceki çeyreğe göre aynı kalacağını, bir kısmı ise artacağını düşünüyor. Ancak katılımcıların büyük çoğunluğu üçüncü çeyrekte yatırım harcamalarının azalacağını, istihdamın ise aynı kalacağını veya azalacağını söylüyor. Politika yapıcılardan en büyük beklenti, piyasalara reform sürecine dönüleceğine ve serbest piyasa ilkeleri çerçevesinde

Orhan TURAN /
TÜRKONFED Yönetim
Kurulu Başkanı

öngörülebilir politikaların izleneceğine dair güven verilmesi. Beklentimiz, Türkiye'nin büyümesini sürdürülebilir şekilde artıracak kalıcı reformlara odaklanması, ekonomiyi yöneten kurumların bağımsızlığının sağlanması ve liyakat öncelikli uygulama ile sürdürülmesidir. Küresel ekonominin 2050'ye kadar yüzde 130 büyüyeceği tahmin ediliyor. Türkiye'nin ekonomik büyümeden daha büyük pay alması için KOBİ'lerimizin rekabetçilik gücünü geliştirmeliyiz. Dijital dönüşümün KOBİ'lerimiz için stratejik önemde olduğunu düşünüyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olacağız”

Ekonomidaki belirsizlik süreci yerini dört yıllık kesintisiz bir hizmet dönemine bıraktı. Şimdi yapısal reformlar ve önemli icraatlar için büyük bir fırsat var. Vakit kaybetmeden hızla bu reform sürecine girmeli ve bu dönemi en verimli şekilde geçirmeliyiz. Perakende sektöründe uzun zamandır üzerinde çalışılan regülasyonların bir an önce hayata geçirilmesi gerekiyor. Nedir bunlar? AVM'lerin açılma ve kapanma saatleri, AVM açma sürecinin ekonomideki etkilerini değerlendirerek karar verilen bir regülasyona kavuşturulması, yeni işyerlerinin PERBİS sistemi

Bendevi PALANDÖKEN/
T. Esnaf ve Sanatkarları
Konf. Genel Başkanı

üzerinden açılması için gerekli çalışmaların tamamlanması ve benzeri tüm mevzuat hazırlıkları. İşyeri açma kurallarını uluslararası uygulamaları da göz önüne alarak yeniden şekillendirmek zorundayız. Ülkemiz elindeki fırsatları iyi değerlendirirse 2050'de dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisinden biri olacak. Türkiye'nin sahip olduğu en büyük fırsat, genç ve dinamik nüfus. Önemli olan, bu genç nüfusu nasıl değerlendireceğiz. 2050 vizyonu için önemli bir fırsat da girişimci ruhu çok yüksek olan bir toplum olmamız.

“Rekabet gücü için yatırım şart”

Yılın ilk yarısında iktisadi faaliyetlerde geçen yılın aynı dönemine göre bir küçülme yaşandı. Yılın ikinci yarısında iktisadi faaliyetlerin daha canlı gerçekleşmesini bekliyoruz. Ancak bunun önünde iki önemli risk bulunuyor. İki küresel bir ticaret savaşları riski ile ABD-İran arasında olası bir sıcak çatışma. İkincisi ise Türkiye-ABD ilişkilerinden kaynaklanabilecek finansal riskler. İkinci yarıda ekonomide beklenen iyileşmenin şiddetini ise içeride ekonomiye verilen öncelik ile ekonomideki reformların hayata geçirilmesi hızı belirleyecek. Düşen işgücü maliyetleri

Fuat PAMUKÇU / Genç
Yönetici ve İş İnsanları
Derneği Başkanı

sebebiyle yurtdışından üretim yatırımları için cazip olan ülkemizde, Volkswagen gibi yatırımcılar fırsatları değerlendiriyor. Bu yatırımlar istihdam ve ekonomiye fayda sağlayacaktır. Türkiye'de reel sektörün uygun koşulların oluşması halinde yurtiçi ve dışına hem yeni kapasite hem de modernleşme yatırımları yapma isteği her zaman yüksek. Büyüme ile verimlilik ve rekabet gücü artışı için yatırımlar kaçınılmaz. Ancak bunun için uygun yatırım koşullarının olması gerekiyor. Önümüzdeki yıllarda yeni yatırımlar devam edecektir.

“Büyüme esaslı bir yaklaşımla ilerledik”

İlk yarı genel ekonomi açısından zorlu geçti. Tüm sektörler gibi perakende de bundan etkilendi. İkinci altı ayda toparlamalar başlayacaktır diye umut ediyoruz. Biz bu dönemde büyüme esaslı bir yaklaşımla ilerledik ve ilerlemeye devam edeceğiz. Türkiye'nin en yaygın perakende zinciri olarak müşterilerimiz için en iyi pazarlığı yapma gücüne sahibiz. Bu güç, maliyet avantajı sunarak bize rekabet avantajı getiriyor. Bununla birlikte verimliliği daha da artırmaya yönelik teknik altyapı, iş yapış şekli, lojistik ve organizasyonel süreçlerde değer yaratacak

Erhan BOSTAN /
A101 CEO'su

çalışmalar yaptık, yapmaya devam ediyoruz. Hedefimiz, büyümeye devam etmek ve online tarafı güçlendirmek. Nüfustaki artışa paralel olarak mağazalaşmaya devam edeceğiz. Geniş bir lojistik ağımız var. Türkiye'nin her yanına ürünleri hızla ulaştırabiliyoruz. Bundan hareketle bu yıl A101.com.tr ile e-ticaret'e başladık. E-ticaretin mağazanın yerini alması bile hızla büyüyeceğini öngörüyoruz, planlamalarımızı bu yönde yapıyoruz. Beş yıl içinde markamızı farklı ülkelere taşıyabiliriz. Bu konuda araştırmalarımızı halen sürdürüyoruz.

“Teknolojiyi takip eden değil, üreten olmalıyız”

Küresel büyümeyle ilişkin endişelerin yılın ikinci altıncı ayında da artış kaydedebileceğine, bunun da başta artan ticaret savaşları, ABD ile İran gerilimi, Ortadoğu'da artan jeopolitik riskler, euro bölgesindeki zayıf ekonomik büyüme ve başlıca merkez bankalarının önümüzdeki dönemde izleyeceği para politikalarına bağlı olarak şekilleneceğine inanıyorum. İstanbul seçimlerinin tamamlanması ve G20 zirvesi sonrasında Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından yapılan açıklamaların iki ülke

Mustafa ÇIKRIKÇIOĞLU /
Çıkırıkcıoğlu Yönetim
Kurulu Başkanı

arasındaki ilişkilere yönelik olumlu beklentileri desteklemesiyle yurtiçi piyasalar temmuz ayına olumlu bir başlangıç yaptı. Gelecek beş yılda sektörlerimizde dijitalleşme, yapay zeka ve otomasyon alanlarında yatırımlar kritik önemde olacak. 2050'de dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alan, ekonomimizi dijitalleşme ve yapay zekayla dönüştürdüğümüz bir Türkiye hayal ediyoruz. Türkiye'nin gelişmeleri yakından takip ederek, teknolojiyi takip eden değil, üreten bir ülke olmasının oldukça önemli olduğuna inanıyorum.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Daha ferah olmamız için önümüzde engel yok”

Türkiye seçim baskısından kurtuldu. Artık önümüzde uzun bir seçimsiz süreç var. Bunun başta dolar olmak üzere ekonominin her alanına olumlu yansıtacağını düşünüyorum. 2019 yazıyla birlikte yaşanan turizm hareketliliği de olumlu. Antalya'da Haziran ayı içinde gerçekleştirdiğimiz Dosso Dossi Fashion Show'a rekor katılım bizim açımızdan ikinci altı aya ve daha da sonrasına yansıyacak önemli bir gösterge oldu. Yatırımlarımıza ve işlerimizi büyütme hız kesmeden devam ediyoruz. Yılda iki kez gerçekleştirdiğimiz Dosso Dossi

Hikmet ERASLAN /
Dosso Dossi Holding
Yönetim Kurulu Başkanı

Fashion Show'un kış ayağını Bursa'ya Uludağ'a taşıyoruz. Ayrıca otel zincirimizi büyütme adına çalışmalarımız aralıksız sürüyor. Vatan Caddesi ve Sultanahmet'te bulunan otellerimize yeni bir halka ekleyeceğiz. Dünyanın gelişmiş 20 ülkesi arasında yer alan Türkiye'nin daha ferah ve zengin bir noktaya gelebilmesi için bir engel yok. Bazı sistemlerin ve politikaların değişmesiyle bunun çok kolay mümkün olacağını düşünüyorum. Eğitim ve sanayi alanında adımlar atılması daha güçlü bir Türkiye için bütün kapıları açacaktır.

“Türkiye'nin pazarlık gücü artacak”

Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) Türkiye'ye uyguladığı yüzde 50 verginin yüzde 25'e düşürülmesi sonucunda Türkiye'nin kapasite kullanım oranları artacak ve ABD pazarının açılmasıyla alternatif pazarların artması dünya piyasalarında Türkiye'nin pazarlık gücünü artıracak. Pazarlık gücünün artması, özellikle yassı demir çelikte fiyatları yukarı çıkaracak. Bunun negatif yansıması ise hammadde fiyatlarının yukarı gitmesi olacak. Türkiye'nin ABD'ye yaptığı ihracatın toplam ihracat içindeki payı yüzde 15'e yakın. Bu da üç milyon tona

Uğur DALBELER /
Çolakoglu Metalurji
Genel Müdürü

tekabül ediyor. Ancak bu koşullarda ABD'ye üç milyon ton ihracat yapılamaz. Çin ve ABD arasındaki ticaret görüşmelerini yakından takip ediyoruz. Anlaşma olursa Çin'deki iç piyasa talebinin artacağını, bunun Çin fiyatlarına yansıtacağını, Uzakdoğu piyasasında Türkiye'nin ihracat şansının artacağını, içerideki sıkıntının büyük bir kısmını ihracatla karşılayabileceğimizi düşünüyorum. Türkiye'nin Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'nden çıkarılması, çelik sektörünün başlıca müşterilerinden otomotiv sektörünü etkileyecek.

“Turquality'yi iş modeli haline getirdik”

İlk yılın altı ayını bir başkası yüzde 99 politika ve seçimlerle geçirirken, biz yüzde 99 işimizle ilgilendik. Progroup Uluslararası Danışmanlık olarak, ilk altı ayımız çok iyi geçti. İkinci altı aya dönük ekonomi beklentimiz, yine kendi ekonomimizi kendimiz yöneterek, Türk markalarını dünyaya açmak. Progroup olarak, Turquality'yi sadece teşvik programı olarak değil, bir 'iş modeli' haline getirdik ve algoritmasını Türk firmalarının, antropolojik ekonomi, sosyolojik ekonomi, psikolojik ekonomi ve kültürel ekonomi yapılarına

Dr. Salim ÇAM /
Progroup Uluslararası
Danışmanlık YKB

göre oluşturduk. Bunu yönetim danışmanlığı yaptığımız firmalarda uygulayıp stratejik yol haritalarını oluşturuyoruz. İkinci altı ayda yeni iş modelleri üreteceğiz. Yani ekonomi bizi değil, biz ekonomiyi nasıl etkileriz diye düşünerek hareket ediyoruz. Gelecek beş yıl tek yatırımımız insan olacak. Teknolojiyle insan soyunu yok etmek isteyenlerin tersine, teknolojiyle insan soyunun yaşamını nasıl kolaylaştırırız konusunda yatırım yapacağız. 2050 ile ilgili birçok öngörü var. İnsanlık 2050'nin nasıl olmasını istiyorsa öyle olacak. O yüzden güç insanda.

“Hedefimiz Avrupa'da ilk 50'ye girmek”

Globalleşen dünyada doyurucu iş bulmak için artık üniversite mezunlarının da çağdaş ve üstün niteliklerle donanması gerekiyor. Çağ Üniversitesi eğitim kadrosu oldukça güçlü ve profesyonel. Bu sayede öğrencilerimizi uluslararası standartlarda rekabet edecek güçte yetiştiriyoruz. Hedefimiz, gelişen dünyanın teknolojik yapısının çağ profesyonelliğiyle entegrasyonunu sağlamak ve globalde ilk 100 özel üniversite arasına girmektir. Bunu 2018'de başardık. Şimdiki hedefimiz Avrupa'da ilk 50'ye girmek. Globalleşmeyle birlikte ortaya çıkan

Lütfi Musa BAYBOĞAN /
Bayboğan Eğ. Vakfı ve
Çağ Ün. Müt. Heyet Bşk.

yeni dünya düzenindeki gelişmelerin Türkiye ekonomisine entegrasyonu ile birlikte aileler ve öğrenciler, uluslararası standartlarda eğitim veren yükseköğretim kurumlarını tercih ediyor. Bu bağlamda da gerek bölgenin gerekse ülkenin ekonomik koşullarına göre bölümler açan Çağ Üniversitesi'nde yetiştiren kalifiye elemanların, bölgemize ve ülkemize hizmet etmesiyle beyin göçünün önüne geçilmesine destek olunuyor. Ayrıca Çağ Üniversitesi, yaklaşık bin kişiyi istihdam ederek bölge ekonomisine katkı sağlıyor.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Türkiye’yi üretim ve ihracat kurtarır”

Türkiye’yi kurtaracak üretim ve ihracattır. Sanayiciler olarak dünyanın dört bir tarafında koşturmaktan başka çıkış yolumuz yok. Türkiye’nin makine ihracatı ilk altı ayda geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9.5 arttı ve 3 milyar 800 milyon dolar oldu. Yılın ikinci yarısında bu trendin devam edip etmeyeceğini göreceğiz. Dünya ağustos ayında tatile giriyor. Ağustostan sonra ekim ayı rakamları yılı ihracatta nasıl tamamlayacağımızı gösterir. İç piyasada durgunluk olsa da olmasa da

Hüseyin DURMAZ /
Durmazlar Makine
Yönetim Kurulu Başkanı

dünyaya entegre olmamız şart. İç piyasadaki yatırımcılar da Kurban Bayramı’nı bekliyor. Ondan sonra ne olacağına bakalım diye düşünüyorlar. 2019 yılı yurtdışında da yurtiçinde de yeterince beklentilerimizi karşılamadı. 2020 yılı daha iyi olacak oluyoruz. Faizlerin yüksek olmasını en büyük riskimiz olarak görüyorum.

“Yeni pazar arayışları hızlanacak”

Türkiye’nin makine ihracatında yılın ikinci döneminde de artış trendinin devam edeceğini düşünüyorum. Ocak-Haziran döneminde ihracatımız yüzde 9.5 artarak 3 milyar 800 milyon dolar olmuştur. İkinci yarıda yurtdışı pazarlardaki satışların artarak yüzde 15 civarında olacağını öngörüyorum. İç piyasadaki daralma üreticileri ihracata yönlendiriyor. Yeni pazar arayışlarının ihracatı artırdığını

Ali EREN / Erensan
Isı Cihazları Yönetim
Kurulu Başkanı

ve daha da artıracağını müşahade ediyorum. İç piyasadaki yatırım iklimi yeterli değil. Bu yıldan ziyade 2020’de çıkış olacağını düşünüyorum. İç piyasada para politikaları ve dış siyasi konjonktürde düzelmeye durumuyla yılın ikinci yarısı daha iyi geçebilir. Doğu Akdeniz’deki gaz aramaları yüzünden Avrupa Birliği ile sorunlarımız olabilir. Avrupa’nın uygulayacağı bazı önlemlerin çok fazla etkisi olmaz ama Amerika’nın önlem uygularsa direkt olumsuz etkileri olur.

“Önemli başarılarla imza atabiliriz”

Hükümetimizin ekonomik istikrar programlarındaki yeni reformları, Türkiye ekonomisine katkı sağlayacak. Türkiye’de mağazalaşmış ilk ve tek gümüş markası olarak yarım asırlık üretim ve 15 yıllık perakende tecrübemizi iş ortaklarımızla paylaşıyoruz. Franchising yöntemini çok önemsiyoruz. Önümüzdeki beş yılda Avrupa ve Ortadoğu’da önemli yatırımlarımızı faaliyete geçireceğiz. 2019 içerisinde ulusal ve uluslararası arenada 10 yeni mağaza açmayı planlıyoruz. Yapımı bu yıl tamamlanacak yeni merkezimizi de adeta bir

Hakan SEZGİN / SO
CHIC Yönetim Kurulu
Başkanı

tasarım üssüne dönüştüreceğiz. Bilim ve teknolojiye son 20 yılda gerçekleşen gelişmeler, üç bin yıldaki gelişmelerden daha fazla. 2050’de muhakkak günümüzden çok daha iyi olacaktır. Birçok sektörde önemli başarılarla imza atabiliriz. Dünyanın en etkin uluslararası ilişkiler uzmanları Türkiye’nin gelecekte Orta Asya, Kafkaslar, Kuzey Afrika ve Ortadoğu’da en etkin güçlerden biri olabileceğini söylüyor. Yerli üretime hız vererek, genç ve dinamik insan kaynağımızın da gücüyle birçok alanda öne çıkabileceğimizi düşünüyorum.

“2023 hedefimiz bir dünya markası haline gelmek”

Türkiye’nin lider iç giyim devi Penti olarak var olduğumuz tüm kategorilerdeki pazar paylarımızı bir önceki yıla göre arttırarak bu kategorilerde lider rolümüzü pekiştirdik. Dünyanın doğusundan batısına her noktasına adım atacağımız globalleşme stratejimiz doğrultusunda yılsonuna kadar Kazakistan’dan Kanada’ya beş kıtada 50 yeni mağaza açacağız. 2023 yılı için hedefimiz 4.6 milyar TL ciroolu bir şirket olmak ve 1100 mağazaya ulaşarak bir dünya markası haline gelmek.

Sami KARIYO / Penti
Yönetim Kurulu
Başkanı

Perakende sektörü, yarattığı istihdam ve yatırımları ile Türkiye ekonomisinde büyüme potansiyeline sahip önemli sektörler arasında yer alıyor. Beraberinde 80 milyonun üzerindeki ülke nüfusu içerisinde yer alan ve hayat standartlarını iyileştirmek isteyen orta sınıfı göz önüne aldığımızda büyük bir gelişim potansiyeli barındırıyor. Ayrıca organize olmayan perakendeden organize perakendeye geçiş süreci gelişmiş ülkelere göre daha hızlı bir gelişim seyrinde ilerliyor.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“2050'ye güçlü bir şekilde gireceğiz”

Türkiye son 15 yıldaki siyasi istikrarı ve ekonomik büyümesiyle kendini yurtdışı kaynaklı ya da kısa dönemli dalgalanmalara karşı son derece güçlü ve dayanıklı hale getirdi. 2050'deki Türkiye'yi şekillendirecek olan geleceğe inancımız ve gösterdiğimiz gayrettir. Kendimizi Türkiye'nin üretici gücü olarak konumlandırıyoruz. 36 yıldır, tarladan toplanan pamuğu yine kendi fabrikalarımızda işleyerek önce ipliğe, sonra kumaşa ve denime dönüştürüyoruz. Bir yandan dünya markalarına satış yaparken Türkiye'den uluslararası

Nurettin EROĞLU /
Eroğlu Holding Yönetim
Kurulu Başkanı

markalar da çıkarıyoruz. Bugün Rusya'nın, Ukrayna'nın Belarus'un en sevilen jean markası Colin's'tir. Bu markayla 38 ülkede 600'ü aşkın mağazayla farklı kültürleri giydireyoruz. Kaliteli bir yaşam için Türkiye'nin inşasına odaklanıyor, nitelikli konut, ofis ve AVM projeleri hayata geçiriyoruz. Skyland İstanbul karma projemizdeki satış ve kiralamalarla da ülkemize döviz sağlıyoruz. Bizleri motive eden bu kadar çok başarı varken Türkiye'nin önce 2023 hedeflerine ulaşacağına, ardından 2050'ye güçlü bir şekilde gireceğine sonsuz inanç besliyoruz.

“İyimserliği artırmalıyız”

Bir süredir stabil bir görüntü çizen Türkiye ekonomisi hassas dengeler üzerinde duruyor. Kendimizi kötü senaryolara hazırlasak da iyimserliği elden bırakmıyoruz. Çünkü toplumsal psikolojinin ekonomik dengeleri yakından etkilediğini, hatta bazen krizleri tetiklediğini biliyoruz. Olumsuz beklentilerin artması, dengeleri de olumsuz etkileyecektir. İyimserliği artırmak, kötümserliği azaltmak gerekir. Son üç yıldır ciddi yatırımlar gerçekleştirmiş bir şirkettiz. Yakın dönemde bu yatırımların sonuçlarını almak, meyvelerini toplamak

Mehmet KATMERCİ /
Katmerciler İcra Kurulu
Başkanı

istiyoruz. Yakın zamanda büyük ölçekli teknoloji yatırımı planlamıyoruz. 2050 Türkiye'sinin yurttan ve dünyada barış içinde yaşayan, bölgesinde ekonomik ve siyasi çekim merkezi haline gelmiş, barış ve istikrarın güvencesi, adaletli bir gelir dağılımına sahip, kişi başı milli geliri 25 bin doları aşmış, demokratik değerlerin tüm toplumsal kesimler tarafından içselleştirildiği, çocuklarımız ve gençlerimizin gelecek kaygısı taşımadığı, yurttan olmaktan herkesin gurur duyduğu, insanları refah içinde ve mutlu bir ülke olmasını hayal ediyorum.

“Büyük endüstriler kurulmalı”

Trump'ın baskısıyla faizler incek ve gelişmekte olan ülkelere para geri dönerek, derin bir nefes alınacak. Böylece ithalat ve ihracat dengelenerek sorunlar bitecek. Önümüzdeki beş yılda ülkemizin en büyük sorunu olan sermaye çekme işi üzerine gideceğiz. Türkiye'de 400 milyar dolarlık turizm yatırımı ve trilyonlarca dolarlık maden varken bunlar borsamıza taşınmamış. Biz beş senelik periyotta turizm ve madenleri Borsa İstanbul'a taşımaya çalışacağız.

Ömer NİZİPLOĞLU /
Niziploğlu Yönetim
Kurulu Başkanı

Bu da ülke için gerekli olan tüm kaynağın uluslararası piyasadan karşılanması anlamına gelir. Doğrusu da budur. 2050 öncesi sanayi planlamaları ve imar çalışmaları yapılarak büyük endüstriler kurulmalı. İthal ettiğimiz ve avantajlı olduğumuz ürünler tespit edilip bunların üretimi için borsa üzerinden uluslararası piyasadan kaynak bulunmalı. Devlet özel sektör el birliği ile ülkemizi hak ettiği yere ulaştırmalıyız.

“Yurtdışında firma satın alma çalışmamız var”

2019'un ikinci yarısında ekonomik göstergelerin iyileşeceğini öngörüyoruz. Geçen yılın ikinci yarısıyla kıyasladığımızda da, o dönemde yaşanan olumsuzlukları ve etkilerini düşünerek 2018'in ikinci yarısına göre de daha iyi performans sergileneceğini düşünüyoruz. 5 yıllık yatırım planlarımız arasında en başta yüksek alaşımli çeliklerle ilgili olarak Ar-Ge ve üretim merkezi kurmak geliyor. Yani sıra yurtdışında firma satın alma ile ilgili çalışmalarımız bulunmaktadır. Burada dikkat çekmek istediğim özel bir konu var. Vasıflı çelik

Adnan Naci FAYDASIÇOK /
Faydasıçok Holding YKB

tüketiminde otomotiv sektörünün çok önemli bir yeri var. Otomotiv sektörünün de elektrikli araçlar üzerinde gelişen ve dönüşen önemli bir süreci yaşadığını görüyoruz. Elektrikli araçlarla birlikte araçlarımızda yaşanacak değişimlerden biri de araç ağırlıkları olacak. İşte bu nedenle bizde Ar-Ge ve üretim yatırımlarıyla ilgili planlarımızı bu yönde çözümler üretmek üzere yoğunlaştırıyoruz. Yüksek nitelikli çeliklerle daha mukavemetli parçaların üretilerek, parça ağırlıklarını düşürmesini sağlayacak çalışmalara odaklanıyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Dünyanın en büyük ekonomilerinden biri olacağız”

Türkiye ekonomisinin yılın ikinci yarısında ilk yarıyla göre daha iyi bir performans sergileyeceğini düşünüyorum. Global piyasalarda Türkiye lehine oluşan şartlar ve enflasyondaki düşüş trendinin devam etmesi beraberinde faiz seviyesinin düşmesini ve iç piyasa dinamiklerinin canlanmaya başlamasını getirecek. Ekonominin toparlanması ve Türkiye'nin tekrar büyüme trendine girmesi çok hızlı gerçekleşmeyecek olsa da önümüzdeki dönemde iyi bir fırsat var. Özellikle katma değerli üretim yapılan alanlara odaklanılması,

Candan ÇİLINGİROĞLU
/ TAİDER Yönetim
Kurulu Başkanı

ihracat konusunda firmaların daha etkin olması ve turizm gelirlerinin artmaya devam etmesi ülke ekonomisinin önümüzdeki yıllarda tekrar eski gücüne kavuşması açısından önemli olacak. Avrupa ve Amerika'da bu işi en iyi yapan teknoloji firmalarının Türkiye temsilciliğini yaptığımız için bu konuda Türkiye'ye öncülük edebiliyoruz. En son teknolojiye yatırım yapıyor ve sektörümüze en son teknolojilere yönelik ürünleri tedarik ediyoruz. 2050 yılına geldiğimizde Türkiye en hızlı büyüyen ve en büyük ekonomilerden biri olacaktır.

“Krizi fırsata çevirmeliyiz”

Makro ölçekte ABD'nin faiz indireceği ve parasal genişlemeye gideceği konusundaki beklentiler, ABD-Çin ticaret savaşının biraz soğumaya bırakılması, maliyetlerin düştüğü ve faizlerin indiği bir dönemi getirdi. Bu Türkiye için çok olumlu bir ortam sağlıyor. Diğer yandan ne yazık ki parasal bolluğun yaşandığı dönemi iyi değerlendiremedik. Şu anda Türkiye'nin önündeki dönemi ekonomik fırsata çevirmesinin tam zamanı. Can Grup bu seneyi hem ciddi bir büyüme ve karlılık ile hem de 2023 projeksiyonlarına hazır bir

Tekin URHAN / Can
Group İcra Kurulu
Başkanı

şekilde tamamlayacak. Krizi fırsata çevirme bizim kültürümüz oldu. Bu dönemlerde yatırım, büyüme, yeni pazar fırsatlarını yakalamak sizi ayırıştırıyor. 2018'de grubumuz Adana'da damla sulama boru imalat hattını kurarak tarımsal sanayi sektörüne girdi. 2020'de kapasiteyi iki katına çıkaracağız. Orçan'da ise LNG ve CNG sektöründe yeni yatırımlarla pazardaki payımızı artırmayı hedefliyoruz. İki yeni CNG tesisi açmak planımızda var. Diğer yandan Cryocan'da 50 olan ihracat yapılan ülke sayısını 60'a çıkardık.

“İthalatçı firmalar üretime geçiyor”

Son dönemde finansal piyasalarda gözlenen olumlu gelişmeler, enflasyondaki düşüş trendi, öncü göstergelerdeki iyileşmeler, finansmana erişimde atılan adımlar ve istihdam seferberliği sayesinde, 2019'da büyümenin Yeni Ekonomi Programı'nda belirtildiği şekilde seyretmesi bekleniyor. Artan kur artışları baskısını ihracat kalemi ile kırmayı hedef politikasına oturtan sektörümüz, ihracat kapasitesini arttırmaya yönelik yatırım hamlelerine öncelik vermektedir. Bu kapsamda ithalatçı pozisyonunda bulunan birçok sektör temsilcimizin imalat

Mesut ÖKSÜZ /
Züccacıyeciler Derneği
Başkanı

sektörüne yatırımlar yaptıklarını görüyoruz. Sektörümüzün markalaşma, inovasyon, tasarım ve tescilde yaptığı girişimleri sayesinde dünyadaki rakipleriyle başa baş ürün ortaya koyabilen bir sektör hedefimiz bulunmaktadır. Bu kapsamda gerek firma destekli proje ve Ar-Ge çalışmaları somut örneklerle hayata geçirilmekte. Önümüzdeki beş yıl içerisinde rekabet edebilen ve dünya ile yarışabilen marka ve ürünler oluşturarak dünya sıralamasındaki yerimizi daha üst sıralara taşıyarak ilk beş ülke arasındaki yerimizi almayı hedefliyoruz.

“Bazı sektörlerde çift haneli büyüme olur”

Önümüzdeki dönemde para piyasalarında likidite ilgili bir takım dar boğazlar görülebilir ancak Türkiye ekonomisinin stabilizasyonun piyasalara olumlu yansıtacağı düşüncesindeyiz. Dünya ekonomisindeki değişimlerin Türkiye'ye yansımalarında volatilitenin neden olmayacağını ve 2019 ikinci yarısının 2018'e göre daha iyi geçeceğini ve iyimserliğin hâkim olacağını, belirli sektörlerde özellikle ilk çeyreğe kıyasla çift haneli büyüme sağlanacağını öngörüyoruz. Outdoor Factory olarak önümüzdeki beş yıla ait yatırım planlarımızı yurtiçi ve dışı olarak

Suphi AYDINER /
Outdoor Factory Genel
Müdürü

ikiye ayırmış bulunmaktayız. Türkiye'de bilinirliği henüz yeni artmaya başlamış olan sektörde, pazarın öncülerinden biri olduğumuz için yatırımcıları ülkemize çekebilmek amacıyla tema park ve müze tasarımı ve tema üretim alanlarında markalaşmayı hedefliyoruz. Yurtdışında ise global pazarda söz sahibi olmak amacıyla da sektörün kalbi olan Avrupa'da işletme ve üretim tesisi sahibi olmayı hedeflemektedir. Sürdürülebilir projelerle ekonomiye geri dönüşüm sağlamayı amaçlıyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Ekonomik faaliyetler canlanacak”

2018 yılına göre ciddi ve ani maliyet artışları ve artan risk algısı, şirketlerin harcamalarını ve yatırımlarını kısmasına yol açtı, büyümelerine ket vurdu. Bu doğrultuda biz de 2019'u adımların sağlam atılması gereken bir yıl olarak tanımladık ve bu yıl için kendimize sürdürülebilir operasyonel hedefler koyduk. Koyduğumuz bu hedefleri de tüm çalışanlarımızın üstün başarısıyla yılın ilk yarısında aşmayı başardık. Yılın ikinci yarısı belirsizliklerin ortadan kalkması ve büyümeyi destekleyici para politikaları ile beraber ekonomik faaliyetlerin

Banu HIZLI / CMC
Türkiye
CEO'su

tekrar canlanmaya başlayacağını bekliyoruz. Müşterilerimize en iyi hizmeti sağlayabilmek için her sene ciddi oranda hem teknoloji hem de altyapı yatırımları yapıyoruz. Geçtiğimiz üç senede toplam 5 bin metrekare kapalı alana sahip üç yeni lokasyon açıp Anadolu şehirlerimizde yaklaşık bin kişilik istihdam olanağı yarattık. Önümüzdeki beş yıllık süreçte de hızımızı biraz daha artırıp 2 bin kişilik istihdam yaratma hedefimiz var. Bu hedefi gerçekleştirmek için de 100 milyon TL'den fazla bir yatırım yapmayı planlıyoruz.

“Eğitim ve medya sektörüne yatırımlar yapacağız”

İlk yarı ihracatta ve turizmde artışla geçti. Ekonomiye dönük önümüzdeki altı ayda rakamların hızla toparlanacağını ve piyasaların hızlı bir şekilde canlanacağını düşünüyorum. Önümüzdeki beş yılda toplam 2 milyar TL yatırımla eğitim ve medya sektörlerinde faaliyet göstereceğiz. Bu güne kadar görülen klasik eğitim ve medya yatırımı değil tamamen ihracata ve ihracatla beraber döviz girdisine dönük bambaşka bir yatırım planımız var. Bu yatırımlar beş yıl sonra kendi içinde büyüyerek toplamda 5 milyar TL'lik bir hacim kazanacaktır.

Uğur AKKUŞ / A&S
Investment Yönetim
Kurulu Başkanı

Eğitimi teknolojiyle destekleyeceğiz. Ayrıca birçok teknoloji start up'larını da inceliyoruz. Fırsat gördüğümüz ve geleceğine inandığımız start up projelerini sonuna kadar destekleriz. 2050'de bölgenin süper gücü olmuş, ihracatı 1 trilyon dolara yaklaşmış, turizmi Avrupa'nın lideri konumunda, dünyanın ilk 10 ekonomisine girmiş, Avrupa'nın ilk üç ekonomisinin içinde, hayallerini gerçekleştirmiş ve hayallerini aşmış yeni eğitimli ve genç nüfusuyla dünya ekonomisinin öncü ülkesi olmuş bir Türkiye öngörüyorum.

“Yatırımlar için yol haritası hazırladık”

Yılın ilk yarısı makine imalatı sanayi açısından baktığımızda faizlerin yüksek seyretmesi ve döviz kurlarındaki volatilitenin yüksek olması nedeniyle oldukça tedirgin ediciydi. İkinci altı aylık dönem için, geleceği öngörmeye olanak sağlayacak bir ekonomik plan oluşturulması ve açıklanan destek paketlerinin kurallı bir şekilde uygulanması ile nispeten bir düzleme sağlanabileceğini düşünüyoruz. Yakın gelecek için ise yüksek teknoloji üretimine yönelik yatırım planlaması ile ilgili TİAD olarak bir yol haritası hazırladık. Ülkemiz sanayisinin ihtiyaç

Fatih VARLIK / Takım
Tezgaahları Sanayici ve
İş İnsanları Dern. Bşk.

duyduğu takım tezgahlarının yerli olarak Türkiye'de üretilmesi ve sanayi gelişiminde atak yapabilmemiz için gerekli olan çalışmaların neler olduğunu ve yol haritasını hem Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na hem de Savunma Sanayi Başkanlığı'na sunduk. Öte yandan 2050 yılında göreceğimiz Türkiye, bugünden hazırlanarak uygulamaya konulacak olan “Ekonomi, Eğitim ve Yüksek Teknolojili Üretim” temelinde uzun vadeli planlama ve uygulamaya bağlı olacaktır. 2050'de Türkiye'yi dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında görebiliriz.

“En büyük 10 ekonomiden biri olabiliriz”

Ülkemizin iç dinamiklerinin haricinde dünya ekonomisini etkileyecek kritik gelişmeler yaşanıyor. Şayet politik iklimde bir değişiklik olmaz ve Türkiye beklenen ekonomik ve sosyal reformları gerçekleştirirse 2019'un dördüncü çeyreğinden itibaren Avrupa ve ABD'de yaşanacak parasal genişlemeden ciddi şekilde yararlanabiliriz. Böyle bir fon akışı yavaşlayan ekonomimize büyük katkı sağlar ve beklenenden daha hızlı toparlanmasına yardımcı olur. Firma olarak öncelikli hedefimiz devam etmekte olan yeni ürün geliştirme

Ersin ŞAHİN / Erın
Motor Genel
Müdürü

çalışmalarımızı tamamlayarak ürün gamımızı genişletmek ve bu genişleme ile beraber yeni tesis yatırımı yapmak. Önümüzdeki yıllarda yerli ürünlere verilen değerin artmasını bekliyoruz. Halihazırda yüksek teknolojiye yatırım yapan bir firmayız ve ürün gamımıza ekleyeceğimiz yeni ürünler de dünyadaki rakiplerimizle gerek ekonomik gerek teknolojik anlamda her koşulda rekabet edebilecek ürünler olacak. Şayet doğru planlama ile doğru politikalar üretebilirsek 2050 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmamız için hiçbir sebep yok.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Türk ürünlerine her yerde ilgi artıyor”

İlk yarı iç piyasa açısından zorlu geçse de ihracat ve dış pazarlar açısından olumlu değerlendirebiliriz. EVSİD olarak ilk altı aylık dönemde Fas, Almanya, İngiltere, Fildişi Sahili, Çekya ve Kolombiya olmak üzere altı farklı organizasyona imza attık ve genel görünüm Türk ürünlerine ilginin arttığı yönünde. İlk üç aylık veriler sektör ihracatımızda bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3.3'lük bir artışın olduğunu göstermekle birlikte artışın ikinci üç aylık dönemde daha da hızlanacağını öngörmekteyiz. Beklentimiz, döviz kurundaki

Burak ÖNDER / Ev ve Mutfak Eşyaları San. ve İhr. Derneği Başkanı

dengelenmeye bağlı olarak ihracatçılarımızın finansman maliyetlerinin düşmesi ve dünyada daha rekabetçi konuma geçecekleri yönünde. Sektörümüz bugüne kadar hep satış odaklı büyüdü ancak geldiğimiz noktada firmalarımız pazarlamanın, üretimde teknoloji, tasarım ve inovasyonun ne derece önemli olduğunu daha net kavramaya başladı. Üretim aşamasında firmalarımızı tasarım ve inovasyon konusunda farklı projelerle desteklemeye çalışırken diğer taraftan da markalaşma ve yurtdışı pazarlama konusunda yönlendirmeye odaklanıyoruz.

“2050’de dünyanın en büyük 14’üncü ekonomisi olacağız”

Sektörümüzde enflasyonun üzerinde büyüme bekliyoruz. Yılın ikinci yarısında ihracatta yüzde 10'luk bir büyüme öngörüyoruz. E-ticaret tarafında da en az yüzde 25'lik bir büyüme tahmin ediyoruz. Perakendede 2018'e oranla yılın ikinci yarısı için turizm sektörünün canlanması ve yabancı misafirlerin alışverişte sepet ortalamalarını yükseltmesiyle birlikte yılsonunda yüzde 80'lik bir artış olacağını düşünüyoruz. Önümüzdeki beş yıl içinde 10 perakende mağaza açmayı ve açtırmayı planlıyoruz. B2B toptan satışa dönük

Hikmet ÜNAL / Setre Tekstil Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

aplikasyonumuzu geliştireceğiz. RFID, mobil pazarlama, bunların perakende uygulamaları, dijital ürün yaşam döngüsü ve göz tanıma sistemleriyle birlikte neuroscience'i etkin kullanmak da planlarımız arasında. İç piyasada markamızın bilinirliğini artıracacağız. 2050'de dünyanın en büyük 14'üncü ekonomisi olacağımızı öngörüyoruz. Donanımlı yeni kuşak sayesinde Türkiye'de çok fazla start-up olacak. 2050'de küresel ilk 100'de en az beş Türk markası olacak. Bunun yanında “Made in Turkey” algısı çok daha değerli olacak.

“Yurtdışındaki fırsatları değerlendireceğiz”

Coşkunöz Holding olarak, otomotiv, savunma, havacılık, enerji, çevre teknolojileri, bilişim ve lojistik olmak üzere yedi sektörde 12 şirketimizle faaliyet gösteriyoruz. Geçtiğimiz yıl 300 milyon euro ciro elde ettik. Bu yıl da yüzde 20'lik bir büyüme bekliyoruz. 2019'da yurtdışı yatırım fırsatlarını değerlendireceğiz. 2018 yılında Romanya'da, İtalyan CLN Group Otomotiv bölümü Magnetto AutomotiveA ile beraber ortaklığımızı bir adım öteye taşıyarak 25 milyon euro'ya yeni bir tesis kurmak üzere çalışmalarımıza başladık.

Erdem ACAY / Coşkunöz Holding CEO'su

Dragasani'de yaklaşık 13 bin metrekarelik bir alandaki tesisimiz bu yıl aktif olacak. Savunma Sanayi Başkanlığı tarafından 'Hançer' projesi için sözleşme imzalandı. Kara savunma sistemlerine destek sağlayacak tasarımlarımızı SSB için geliştireceğiz. Bunun yanı sıra yurtiçi ve yurtdışında bulunduğumuz sektörlerde varlığımızı güçlendirecek ortaklık, satın alma ve birleşmeler üzerinde yoğun çalışıyoruz. Hedefimiz 2020 sonuna kadar en az iki bu tip operasyonu gerçekleştirmek.

“2050’de daha güçlü bir noktada olacağız”

2019 yılının ikinci altı ayı, ilk yarıya göre beklentilerimizin daha yüksek olduğu bir dönem. Bir takım belirsizliklerin ortadan kalkmış olması ekonomiyi daha fazla rahatlatacaktır düşüncesindeyim. Önümüzdeki beş yılda mağazacılık operasyonumuzu daha verimli hale getireceğiz. E ticaret alanında ciroya oranla hacmimizi genişletmek adına bir takım yatırımlar yapıyoruz.

Volkan ATİK / Avva Yönetim Kurulu Başkanı

Bu yatırımlar daha çok lojistik ve yazılım alanında olacak. 2050 yılında Türkiye'nin uluslararası arenada çok daha güçlü bir noktaya geleceğine inanıyorum. Özellikle turizm, bilişim teknolojileri ve perakende alanında uluslararası arenada söz sahibi olacağımız kanaatindeyim.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Marka hırsızlarına karşı önlem alınmalı”

İlk altı ayı pozitif göstergelerle kapattık. Yılsonunda yüzde 6-7 arasında bir büyüme hedefine ulaşacağımızı düşünüyoruz. Fabrika ve modernizasyon yatırımlarına çok önem veriyoruz. 2018'de 10 milyon TL yatırımla inşaatına başladığımız fabrikamızı yıl sonunda bitireceğiz. Üretim kapasitemizi iki katına çıkaran yeni yatırımla birlikte 30 ülkeye olan ihracatımızı 40 ülkeye, 400 olan ürün çeşidimizi de 500'e çıkaracağız. Yeni tesisle yıllık üretimimizi 20 bin tondan 30 bin tona çıkaracak, 150 yeni istihdam ile ülke ekonomimize katkı

Mehmet GÖKSU /
Seyidoğlu Gıda Genel
Müdürü

sağlayacağız. Artık ülkemizde markalaşmaya yatırım yapan firmaların desteklenmesi ve marka haklarının korunması noktasında yetkililerden destek rica ediyoruz. Milyonlarca dolar yatırım yapan ve markalaşan firmaların bu emekleri marka hırsızları tarafından çok basit kelime ve logo oyunlarıyla gasp edilmemeli. 65 yıllık bir geçmişe sahip saygın markamızı taklit eden marka hırsızlarıyla mücadele etmek yerine üretime ve istihdama ağırlık vermek istiyoruz. Bu alanda daha caydırıcı ve markayı koruyan kanunlar talep ediyoruz.

“Coğrafi avantajı teknolojik üstünlüğe dönüştürmeliyiz”

Yılın ikinci yarısında ekonomide canlanmanın görülebileceği ve daha iyi ekonomik verilerin gelebileceğini düşünüyorum. Fed ve Avrupa Merkez Bankası'nın gevşeme yanlısı para politikaları da bu duruma destek verebilir. ABD-Çin ticaret görüşmelerinin olumlu yönde ilerlemesi Türkiye için de daha olumlu etkiler yaratacaktır. Geçtiğimiz 10 yılda yaşanan gelişmelere fark atacak hızda bir beş yıl bizi bekliyor. Her meslek gurubunda ve iş kolunda, dijital dönüşümün etkilerini derinden hissetmeye devam edeceğiz. Bu değişime uyum

Kadir Cenk ULUKARTAL /
Ulukartal Holding A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı

sağlayamayanların ise ayakta kalma şanslarının olmayacağı kanısındayım. 2050 yılında artırılmış gerçekliğin kullanım alanlarının genişlemesi, sağlıkta, gen ve uzay teknolojilerinde önemli keşiflerin olması, enerji kaynaklarının değişmesi gibi birçok olumlu gelişme bekleniyor. Bu noktada Türkiye'nin bulunduğu coğrafi avantajların kesinlikle teknolojik üstünlüğe dönüştürmesi gerektiğini düşünüyorum. Özellikle Japonya gibi ülkeler ile teknoloji ve know-how konularında yapılacak iş birlikleriyle, ticaretimizin ve savunma sanayimizin gelişeceğini öngörüyorum.

“2050 Türkiye'sinden ve tarımından çok umutluyum”

Çok fazla seçim gündemi ile uğraştık. 2019'un ikinci yarısında ekonomide bir toparlanma görüleceğine inanmaktayım ve gıda fiyatlarına da bu durum yansiyacak. Önümüzde seçimsiz dört yılda üreticinin temel sorunlarını düzeltmek için uğraşılmalı. Türkiye'de su bekleyen kuru tarım alanlarımız var, yatırım yapıp su ile buluşturulursa o alanlarda verim asgari üç katına çıkıyor. Üreticinin girdi maliyetlerinde büyük sıkıntılar yaşıyor. Girdi maliyetlerini düşürücü politikalar uygulanmalı. 2050 Türkiye'sinde nüfusumuzun yüzde 40,

Fehmi KIRAZ /
Türk Ziraat Yüksek
Mühendisleri Bir. Gn. Bşk.

gıda ihtiyacımızın da yüzde 50 oranında artması bekleniyor. Tarım alanlarımız azalıyor. Bu gıda artışı sağlanabilmek için en başta üreticimizi köyünde tutmak o işi yapmasını sağlamak gerekir, kuru tarım alanlarını yatırım yaparak sulanabilir hale getirerek en az üç kat verim alınabilir hale getirmek gerekir. Ar-Ge çalışmalarına hız verip kaliteli verimi artıracak ıslah çalışmaları yapılmalı. 2050 Türkiye'sinden ve tarımından çok umutluyum zira gelecekte tarım ve gıda çok önemli hale gelecek ve üretici de bu işten gerçekten kar edecek.

“4 yılda koyun ve keçide anaç sayısının artmasını bekliyoruz”

İkinci yarıda en önemli beklentimiz enflasyon rakamlarının tek haneye indirilmesi. 2019'da yem fiyatları yüzde 40-50 artarken, kuzu kesim fiyatlarında artış olmadı. Bu tablo devam ederse üretim olumsuz etkilenir. Yem ve kuzu karkas fiyatları arasında denge olmalı. Tüketicilerin uygun fiyatlarda küçükbaş eti tüketmeleri en büyük arzumuz. Önümüzdeki dört yılda koyun ve keçide anaç sayısının artmasını bekliyoruz. Ancak artış sağlanırken ürün maliyet ve satış fiyatları arasındaki denge bozulmamalı. En kısa sürede Bakanlığımızla işbirliği halinde 'Ülkesel

Nihat ÇELİK / T. Damızlık
Koyun Keçi Yetiştiricileri
Merkez Birliği Gn. Bşk.

Islah Programı ve Soykütüğü Sistemi'nin uygulamaya konulacağını düşünmekteyiz. Islah programının uygulanması ile 2050 Türkiye'sinde küçükbaş hayvan varlığının 100 milyon başı geçmesi ve kişi başına en az bir küçükbaş hayvana sahip olunması açısından önümüzdeki 30 yılda yerli ırklarımızın verimlerinde yüzde 15-20 oranında bir artış sağlanması bekleniyor. Islahla verimliliğin artırılması ve sürülerin büyümesiyle küçükbaşta elde edilen et ve süt miktarı iki katına ulaşacaktır. Açık kapatılacak ve ülkemiz ihracat yapabilir seviyeye gelecektir.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

ODALAR

“Global riskleri iyi yönetmeliyiz”

Seçimsiz yılları ertelenemeyecek yapısal sorunlarımızın çözümü için harcamalıyız. Bunun için gerekli olan ortak akıl ve irademiz var. 2018'in ortalarında başlayan ve 2019'un ilk yarısını da etkileyen ekonomik zorluklar, sanayimizin dayanıklılığını test etti. Bu süreçte tüm zorluklara karşı sanayicimiz ve sanayimiz, ülkemize olan güvenini ve sorumluluğunu aş ve iş üreterek, ihracatını artırarak ortaya koydu. Yılın ikinci yarısı için sanayimizin ve ekonomimizin tekrar toparlanabilmesi için gerekli olan olumlu haberler son günlerde

Erdal BAHCIVAN /
İstanbul Sanayi Odası
Başkanı

birbiri ardına geliyor. G20 zirvesi, Türkiye adına siyasi ve ekonomik anlamda risk olarak görülen konuların olumlu rotaya girmesini sağladı. Global risklerin iyi yönetilmesi ekonomide rahatlamaya sağlayacak. Seçimsiz dönem işte bu bağlamda çok daha büyük bir önem arz edecek. Özellikle ekonomide ihtiyaç duyduğumuz yapısal reformlara bir fırsat olacaktır bu dönem. Bu adımların atılması, önümüzdeki günlerde hem yeni yatırımlar, hem istihdam, hem ihracat ve hem de ekonomide canlanma anlamında önemli bir iklimi yakalamamıza yol açacaktır.

“Dünya gemi siparişi sıralamasında dördüncüyüz”

Türkiye'nin dış ticaret yüklerinin yüzde 89'u deniz yoluyla taşınmaktadır. İhracat ve ithalat hacmimizin yüzde 61'i, (238 milyar dolar) deniz yoluyla gerçekleşiyor. Taşımanın yüzde 11'i Türk bayraklı gemilerle yapılıyor. Günümüzde Türk sivil tersanelerinde, yüzde 70'lere varan yerlilik oranı ile Türk Deniz Kuvvetleri için çeşitli tipte ve tonajda askeri gemiler inşa ediliyor. Bazı askeri ve sahil güvenlik gemileriyle askeri deniz donanımlarını diğer ülkelere ihraç ediyoruz. İhracatımız 2018'de 990.5 milyon dolar olarak gerçekleşti. Şu an

Tamer KIRAN /
Deniz Ticaret Odası
(DTÖ) Başkanı

2 milyar dolar değerinde 11 askeri projemiz halihazırda devam ediyor. Türk denizcilik sektörünün deniz taşımacılığının yanında ülke ekonomisine katma değer sağlayan birçok önemli alt sektörü de içerisinde barındırıyor. Şu anda 78 faal tersanemiz var. Gemi inşa kapasitemiz bugün itibarıyla 4.44 milyon DWT'a ulaştı. Türkiye, Şubat 2019 verilerine göre adet bazında çoğu römorkör olmak üzere 150 gemi ile dünya gemi siparişi sıralamasında dördüncü sırada yer alıyor.

“Yapısal dönüşüm politikaları devreye girmeli”

Finansal piyasalardaki olumsuzlukların etkilerini henüz bertaraf edemedik. Kourdaki oynaklık, yüksek enflasyon ve iç talepteki yetersizlik ve bunların ortaya çıkardığı belirsizlik ortamı, reel kesimin orta ve uzun vadeli bir plan yapmakta zorlanmasına neden oluyor. 2019'un ikinci yarısı ile umudumuz durgunluk ortamından çıkarak firmaların üretim gücünü artırması ve piyasaların işler hale gelmesi. Türkiye ekonomisinin gelecekte, üretim odaklı bir yaklaşımla, yüksek katma değer yaratması ve ithalata bağımlı olmayan

Nurettin ÖZDEBİR /
Ankara Sanayi Odası
Yön. Kurulu Başkanı

bir üretim modeli ortaya koyması gerekiyor. Geçmiş yıllarda yaptığımız şey, yabancı sermayeye bağımlı finansman girişi ile ithalata bağımlı bir sanayileşme politikasıydı. Artık yapısal dönüşüm politikalarının devreye girmesi gerekiyor. Ekonomide yüksek katma değer sanayi sektöründen yaratılabilir. Sanayimizi inovatif ve yüksek katma değer üreten bir yapıya kavuşturacak sanayi politikaları ortaya konulmalı. Etkin bir sanayi politikasının temeli, kamu-özel sektör diyalogu ile firmaların rekabet güçlerini arttıracak bir eko sistemidir.

“Türkiye istikbal parlak bir ülke”

2019'un ikinci yarısının ilk dönemden daha iyi olacağı kesin. Yeni ekonomi programının temel hedefi olan ekonomide dengelenmeye yönelik çabalar devam ediyor. İkinci yarının yapısal reformlara odaklanıldığı bir süreç olacağını ve bunun ekonomik verilere yansımaya başlayacağını düşünüyorum. Makine ve teçhizat yatırımlarını artıracak ve tarım sektörünü destekleyecek finansman paketinin etkilerinin yılsonuna doğru piyasalara yansımaya bekleniyor. Ülkeler için asırlık süreler kısa zamanlar. Türkiye 2050'de 127 yaşında bir

Gürsel BARAN / Ankara
Ticaret Odası Yönetim
Kurulu Başkanı

ülke olarak dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alacağına inanıyorum. Yapısal dönüşümünü tamamlamış bir ülke olarak ileri teknoloji üretebilen, genç nüfusunu iyi değerlendirmiş, yetiştirebilmiş, dünyaya öncülük eden bir ülke olacak. Sorunlu bir coğrafyanın ortasında yer alıyoruz. 2050'de Türkiye'nin, tarım üretimi başta olmak üzere kendi kendine yetebilen, ihracat yapan bir ülke olacağına, sağlık başta olmak üzere insan refahını ilgilendiren her konuda da çok önemli gelişmeler kaydedeceğini düşünüyorum. Türkiye istikbal parlak bir ülke.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Türkiye yatırımın adresi olacaktır”

Ekonomik istikrara odaklanmış güvenilir bir çapının belirlenmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesiyle Türkiye ekonomisi yılın ikinci yarısından itibaren yeniden sürdürülebilir, makul bir büyüme sürecine girecektir. Yeter ki biz, ülke olarak hep birlikte ekonomiye odaklanalım. Önümüzdeki yıllara ticaret savaşlarının damga vuracağı kesin. Bu savaşların Türkiye bakımından etkileri de oldukça önemli. Öncelikle ifade edeyim ki; Türkiye, gerek ABD ve gerekse Çin ile birlikte gelişen ülkelere karşı ticaret açığı veren bir ülke konumunda bulunuyor.

Şekib AVDAGIÇ /
İstanbul Ticaret Odası
Başkanı

Ayrıca ticaret savaşlarının iki büyük aktörü olan ABD ve Çin'in tedarikçileri arasında yer almaması, Türkiye'ye konjonktürel anlamda büyük avantaj sağlıyor. Dolayısıyla, Türkiye ticaret savaşlarının ilk dalgasından olumsuz etkilenecek ülkeler arasında yer almıyor. Yatırım ortamını iyileştirmiş, ekonomik istikrara odaklanmış bir Türkiye, ticaret savaşlarından kazançlı çıkabilecek birkaç ülkeden biri olabilir. Son dönemde açıklanan ve devam edecek olan yapısal reformların hızla hayata geçirilmesinin de faydasını göreceğimize inanıyorum.

“Geleceğe Sanayi 4.0 damga vuracak”

Önümüzdeki beş yıl ulusal ve küresel ilişkilerimiz açısından dönüm noktası diyebileceğimiz öneme olacak. Bir tarafta 2023 hedeflerimiz, diğer tarafta Sanayi 4.0 ve dijitalleşme döneme damgasını vuracak. Yatırımlar açısından en çok Sanayi 4.0 ve dijitalleşmeye önem vereceğiz. Bu planlamanın bir strateji dahilinde sürdürülmesi ve mikrodan makro ölçeğe yaygınlaştırılması önem taşıyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'mızca hazırlanmış Dijital Türkiye Yol Haritası'nın uygulamaya geçmesi önemli. Sanayi 4.0'ın temel sektörleri

Ender YORGANCILAR /
Ege Bölgesi Sanayi
Odası Başkanı

olan bilişim, nanoteknoloji, havacılık ve uzay, makine, otomotiv, yenilenebilir enerji gelecek beş yılın yatırımlarına yön verecektir. Yerli otomobil çalışması projesinin tamamlanmasını ve son günlerde gündeme gelen Volkswagen'in Türkiye'ye yatırım yapması gibi hamleler, içinde bulunduğumuz zorlukları aşmak kadar önümüzdeki beş yıllık kalkınma hedefleri için çok değerli. Teknolojiyle bu kadar çok donanan günümüzde, bu yatırım planlamasını sadece büyük akıllı fabrikalar nezdinde değil, en küçük işyerlerine kadar yaygınlaştırmamız gerekiyor.

“Yeni bir sanayi hamlesi için projelerimiz hazır”

Gaziantep olarak küresel piyasalarda yaşanan olumsuzluklara ve bölge şartlarımıza rağmen 2018'de rekor ihracat gerçekleştirdik. 2019'un ilk altı ayında ülke ortalamasının dört katı ihracat yaptık. 2019'u da geçtiğimiz yılın üstünde ihracatla kapatacağız. Kent sanayimizin büyümesine öncülük eden Gaziantep Sanayi Odası olarak üretimde teknolojiyi önceledik ve yeni sanayi hamlesi için projelerimize hız verdik. Polateli-Şahinbey Organize Sanayi Bölgemizin altyapısını teknoloji yatırımlarına uygun hazırlıyoruz.

Adnan ÜNVERDİ /
Gaziantep Sanayi Odası
Başkanı

Bölgeyi İskenderun Limanı'na bağlayacak Hassa-Dörtüol Tünel Projesinde çalışmalar devam ediyor. Sürece destek olacak model fabrikamızın kurulması ile ilgili çalışmalarımız sürüyor. Orta ve yüksek teknolojiye geçiş sürecini hızlandırmak için medikal sektörü ve savunma sanayine yönelik projelerle şehrimizi geleceğe hazırlıyoruz. Kadın girişimciliğini desteklemek için Türkiye'de bir ilk olarak Kadın Girişimci Destek Merkezi'ni hayata geçiriyoruz. Gaziantep olarak girişimci ruhla, koşullar ne olursa olsun biz yolumuza devam ediyoruz.

“Milli ekonominin temeli tarımdır”

Üretici açısından öncelikli beklentimiz çok net: 'Kendi kendimize yetebilmek için yeterli desteğin sağlanması.' Bunun için kaynaklarımız var. Yasa çerçevesinde 2018'de tarıma verilmesi gereken destek 37.4 milyar TL olması gerekirken ödemeler 14.6 milyar TL'de kaldı. Tarım arazilerinin, meraların ve su kaynaklarının korunması gerekiyor. Et fiyatlarını düşürmenin, et ithalatına son vermenin yolu mera alanlarını korumaktan geçiyor. 2050'ye gelindiğinde Türkiye tarımının gelişmesi için yapılması gerekenleri şöyle özetleyebiliriz; ülke nüfusu

Özden GÜNGÖR /
TMMOB Ziraat Müh.
Odası Başkanı

her yıl en az bir milyon kişi artarken gelecekte yeterli ve güvenilir gıdaya ulaşmak için tarım alanları ve meralar korunmalı, ithalata son verip yerli üretimi artırmak için çiftçiye destek sağlanmalı, Tarım Kanunu'nun desteklemeye ilişkin hükümlerine uyulmalı, girdi maliyetleri düşürülmeli, uzun vadeli tarım politikaları oluşturulmalı, kooperatifleşmeye ve Ar-Ge çalışmalarına önem verilmeli, sektörde tarımın tüm bileşenlerinin görüşü dikkate alınmalı ve istihdam artırılmalı. Tarımı geliştirmeden ekonominin kırılganlığını düzeltemeyiz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

İHRACATÇILAR

“İhracatta 5G Vizyonu devrede”

Artık önümüzde beş yıllık bir istikrar dönemi bulunuyor. Bu süreci çok iyi kullanmalıyız. TİM'in yeni yönetimi olarak 2019'da kuruma yeni bir misyon ve vizyon yükledik. “Dış Ticaret Fazlası Veren Türkiye” misyonu ile çıktığımız yolda, 5G vizyonunu; yani, Güçlü Türkiye, Güçlü Ekonomi, Güçlü İhracat, Güçlü İnsan Kıymetleri ve Güçlü İhracat Altyapısı mottolarını oluşturduk. Kalkınma dediğimizde, uzun vadeli, sürdürülebilir yatırımlar ve know-how ile oluşturulan bir iskeletten bahsediyoruz. Bunun da en önemli ayağı insan. Türkiye 102 milyona

İsmail GÜLLE /
Türkiye İhracatçıları
Meclisi Başkanı

giden nüfusu ve 2060'da 60 milyona yükselecek çalışan nüfusu ile büyük bir potansiyele sahip. Nitelikli insan kaynağını oluşturmak için atılacak olan yapısal reform adımları, hem sanayide, hem de teknolojik dönüşüm döneminin doğurduğu yeni iş alanlarında ülkemizdeki potansiyeli karşılamayı amaçlamalı. 2050'de 3.5-4 trilyon dolar gayri safi hasılası, 25-30 bin dolar seviyesinde kişi başına düşen milli geliri ve 750 milyar dolar ihracat hacmi ile Türkiye için akıl çağına dayalı ihracat hamlesine odaklanmayı sürdüreceğiz.

“32 milyar dolarlık ihracat bekliyoruz”

2019'un ilk yarısı geride kalırken bu dönemde otomotiv ihracatımız yüzde 6.8 geriledi ve 15.3 milyar dolar olarak oldu. Yılın ilk yarısında euro/dolar paritesinin geçen yıla göre düşük seyretmesinden dolayı oluşan ihracat kaybı 850 milyon doları aştı. Parite kaybı dikkate alınmadığında ihracatımız temelde geçen yıl ile benzer seyrediyor. Yılın ikinci yarısının ilk yarıya göre daha iyi geçmesini bekliyoruz. AB ticari araçlar pazarı Ocak-Mayıs döneminde yüzde 6.5 büyüdü. Bu da özellikle otobüs-minibüs ve çekiciler ihracatımıza

Baran ÇELİK / Otomotiv
Endüstrisi İhracatçıları
Birliği Başkanı

çift haneli artış olarak yansıdı. Yine AB binek otomobiller pazarının ikinci yarıda daha yüksek seyretmesi bekleniyor. 2019 için toplam ihracat hedefimiz 32 milyar dolar. Önümüzdeki beş yıl ile ilgili en merak edilen proje hiç kuşkusuz yerli otomobil projesi. Uzman bir ekip çalışıyor. Ülkemizde ana ve yan sanayinde belirli bir birikim zaten var; otomotiv endüstrimiz bu birikimini kullanarak yerli otomobile maksimum katkıyı sağlayacaktır. Gelecek hedeflerimiz için ülkemize yeni yatırımlar çekilmesi gerektiğini her platformda dile getiriyoruz.

“İnovasyon, Ar-Ge ve Tasarım odaklı çalışıyoruz”

Türkiye'de ihracatın başladığı yer olan İzmir ve Ege Bölgesi'nde, Türkiye'nin ihracatına daha fazla katkı sağlamak için İnovasyon, Ar-Ge ve tasarım odaklı çalışmalara imza atıyoruz. Birliğimiz ilk yarıda 6 milyar 493 milyon dolar döviz kazandırdı. 8 bini aşkın üyemizin ihracatının katkı koyduğu 6.5 milyar dolarlık ihracat rakamının 3 milyar 710 milyon dolarlık dilimini sanayi ürünleri oluşturdu. Küresel ticaretin zor bir dönemden geçtiği ortamda bölgemizin ihracatının artması için 2019'ı Ege İhracatçı Birlikleri'nde “Çin Yılı” olarak ilan ettik.

Jak ESKİNAZİ / Ege
İhracatçı Birlikleri
Koordinatör Başkanı

En fazla dış ticaret açığı verdiğimiz ülkelerin başında gelen Çin'e ihracatımızı arttırmak istiyoruz. Gıda ürünleri ihracatında Türkiye'nin lider bölgesi özelliğimizi sürdürmek amacıyla Ege İhracatçı Birlikleri bünyesindeki altı gıda ihracatçı birliğimizin katılımıyla ABD pazarına yönelik Turquality projemize start verdik. Hedefimiz ABD'ye 930 milyon dolar seviyesinde olan gıda ihracatımızı 2 milyar dolar seviyesine çıkarmak. Hayatımız dijitalleştikçe ticarete dijitalle kayıyor. Ege İhracatçı Birlikleri olarak e-ihracata odaklandık.

“Çin pazarını hedefliyoruz”

İlk altı ayda sektörümüz için uygulanan KDV indirimi ile kayıplar kapatılırken, bir nebze de olsa artı değer oluşturuldu, üretimde artışlar gözlemlendi. İkinci yarı için daha umutluyuz. Enflasyonda beklenen düşüşler, cari dengede yaşanacak görece olumlu gelişmeler yılın ikinci yarısı için önemli bir alan açacaktır. Mobilya sektörü olarak, yılsonu hedefimiz iç pazarda 50 milyar TL büyüklüğe ve ihracatta 4 milyar dolarlık bir hacme ulaşmak. 2023 hedefimiz 10 milyar dolar ihracat ve ülke olarak dünyanın ilk beş büyük mobilya ihracatçısı birisi olmak.

Ahmet GÜLEÇ / İstanbul
Mobilya Kağıt ve Orman
Ürünleri İhr. Bir. Başkanı

Bu hedeflere ulaşmak için katma değere odaklanmalıyız. Tasarım ve değişen dünya şartlarına uyumu zorunlu kılan teknolojik gelişmeler ilgi alanlarımızın başında yer alıyor. Hayata geçirdiğimiz tüm ihracatı geliştirme ve artırma küme projelerinde teknolojik dönüşümü tartışma başlıklarımızın ilk sırasında tutuyoruz. Hedef ülkeler konusunda yıllık planlar ve stratejiler ortaya koyuyoruz. Bu yıl için ABD gibi dünyanın ne büyük ithalatçısı ülkeyi hedef pazar listemizde ilk sıraya oturttuk. Dünyanın en büyük mobilya üreticisi Çin'de hedefimizde.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Rekorlara devam edeceğiz”

İlk yarıda iç talep ağırlıklı zayıflık gözlemlendi. İkinci yarıda toparlanma süreci ile bu durum telafi edilecektir. İthal ürün maliyetlerinde gözlemlenen azalış ve iç talep gelişmelerine bağlı olarak enflasyon göstergelerinde iyileşme yaşandı. Enflasyonun düşecek olması ekonomik sıkıntıyı bir miktar azaltacaktır. 2018'de 8.2 milyar dolar ihracat ile tarihi bir rekora imza attık. Sektör ihracatımızı yüzde 18.8 oranında arttırmıştık. 2019 sonunda ise hedefimiz sektörümüzün ihracatını 10 milyar dolar seviyesine çıkarmak. Önümüzdeki yıllarda da

Tahsin ÖZTIRYAKI /
İstanbul Demir ve Demir
Dışı Metaller İhr. Birliği
Başkanı

çalışmalarımıza tüm hızımızla devam edeceğiz. Alüminyum, bakır, metal hırdavat, endüstriyel mutfak, yapı malzemeleri sektörlerimize yönelik URGE projeleri yürütmekteyiz. Ayrıca ihracatçılarımızı hem geliştirmek istedikleri pazarlara alıştırmak hem de zorlandıkları pazarlarda onları biraz olsun rahatlatmak amacıyla belirlemiş olduğumuz bölgelere sektörel ticaret heyetleri düzenlemekteyiz. Bunların yanı sıra istihgal alanımızdaki sektörlerin prestijli fuarlarına milli katılım organizasyonları gerçekleştirmekteyiz.

“Denizcilikteki bilgi birikimimiz muazzam”

Gemi inşa sektörünü, her zaman stratejik bir sektör olarak görüyoruz. Tekneleri yapıp teslim ediyoruz ancak keşke biz de kendimiz için bunu üretip turizm kazandırmış olsak, sektörde daha iyi noktalarda olabiliriz. Tersanelerimizde buz kıran bir yolcu gemisi inşa ederek turizm acentesiyle çalışıp, insanları Kuzey Kutbu'na seyahat ettirebilsek güzel olur. Kore, yılda 40 milyar dolarlık gemi ihracatı yapıyor. Bizimki ise 2018'de ihracatçılar birliği rakamlarıyla 1 milyar dolar. Japonya ve Çin'in de ihracatı oldukça yüksek. Ülkeler kendi içlerinde kutuplaşmışken,

Cem SEVEN / Gemi ve
Yat İhracatçıları Birliği
Başkanı

biz bu şartlarda inovatif ürünler ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Bu büyük bir başarı sayılabilir. Özellikle teminat mektubu konusunda büyük sorunlar yaşıyoruz. Finansmana erişim süreçleri çok uzun sürüyor ya da sonuçlanmıyor. Teminat mektubu işi çözülmediği taktirde, yeni bir üretime başlayamıyoruz. İhracata yönelik sektörlerin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekiyor. Denizcilik sektörü güvenlik açısından çok önemli. Biz ve sektörümüzün diğer paydaşlarında çok büyük bilgi birikimi bulunuyor.

“Yatırım iştahı artacak”

Güçlü bir üretim altyapısına sahip olan Türk ayakkabı sektörü, önümüzdeki dönemde tasarım ve markalaşmayla dünya pazarlarındaki payını artıracaktır. Yılın ikinci yarısında şirketimizin büyüme politikasına baz oluşturacak stratejileri çok güçlü bir şekilde hayata geçirmeye devam edeceğiz. Yatırımlarımıza devam ediyoruz. Sektörel deneyim ve finansal gücümüzle sektörden ayrışıyoruz. Bu avantajlarla liderliğimizi önümüzdeki beş yılda omnichannel strateji çerçevesinde yapacağımız yatırımlarla büyümeyi hedefliyoruz. Teknoloji hamlemizi

Uygur TURCAN /
Ayakkabı Dünyası Genel
Müdürü

sürdürecektir ve müşterilerimizi en yeni uygulamalarla buluşturmaya devam edeceğiz. 2019 yılsonu hedefimiz 467 milyon TL ciroya ulaşmak olacak. Türkiye coğrafi özellikleri ve stratejik konumu ile birçok yatırımcı için cazibe merkezi konumunda. Ülkemizin dünyada ekonomi alanında söz sahibi olabilmesi için özellikle yerli teknoloji alanında hamleler yapmalı. Türkiye'nin genç nüfusu ve istikrarlı ekonomisi ile büyümesini sürdüreceğine inanıyoruz. Önümüzdeki süreç birçok gelişmeye gebe olacaktır. Bu süreçte gerekli tedbirleri de almamız tabii ki.

“Önceliklerimiz büyüme ve ihracat”

2019'da ilk çeyrekte sermaye yatırımlarında yüzde 13'lük bir daralma, makine teçhizat yatırımlarında da yüzde 11.3 düzeyinde bir düşüş yaşadığımız için makine sanayii olarak yurtdışındaki talep eksikliğini yılın ilk yarısı boyunca ihracat ile aşmaya çalıştık. Türkiye'nin makine ihracatını yılın ilk yarısında yüzde 4.9 artırarak 8.8 milyar dolara yükselttik. İhraç ettiğimiz makine miktarını ise geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 15.7 artırarak 1.6 milyon tona taşındık. Enflasyonda iyileşmenin yaşanacağı ve faizlerde

Kutlu KARAVELIOĞLU /
Makine İhracatçıları
Birliği (MAİB) Başkanı

belirli bir gevşemenin beklendiği yılın ikinci yarısında eşit önceliklerimiz, yurtdışında ekonomik büyüme rakamlarının artması ve oluşan pazarlık gücüyle ihracat birim fiyatlarımızın gerçek değerine ulaşması olacaktır. Hedeflerimize dönük somut sinyaller alıyoruz. İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranının Haziran'da 77.1 seviyesinde gerçekleşmesini bu yönde olumlu bir gösterge. Sabit sermaye yatırımlarını artırmaya yönelik olarak finansmana erişim imkânlarında sağlanan kolaylıkların da bu ivmeyi artıracığını düşünüyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

**DENİZCİLİK
VE SPOR**

“Gelecek otonom, elektrikli araçlar ve yapay zekada”

2018'de ihracat rakamımız 140 milyon dolardı. Gemi Yat ve İhracatçılar Birliği, o yıl toplamda 990 milyon dolarlık bir ihracat gerçekleştirdi. Oranlarsak yüzde 10-15'lere tekabül ediyor. Tersan olarak son altı yılda 1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdik. 2019'da ihracatımızın 200 milyon doları geçmesini hedefliyoruz. 2020'de bu rakamın daha da üzerine çıkmayı umut ediyoruz. Üretim süreçlerimizde yüzde 50 ithal, yüzde 50 yerli kaynakları kullanıyoruz. Dünyanın geleceği otonom, elektrikli araçlar, yapay zeka olacak. Gelecekte

Osman Nurettin PAKSU
/ Tersan Tersanecilik
Yönetim Kurulu Başkanı

bunları kullanacağız. Bu sayede çok tasarruf edilecek. Bazı ülkelerde sadece robotların çalıştığı fabrikalar var. Piyasadaki rekabeti sürdürebilmeniz için her şeyi takip etmelisiniz. Şu anda tıp, hukuk ve bankacılık sektörlerinde yapay zeka sayesinde, insandan daha hızlı kararlar veriliyor. Bunu tehlike değil fırsat olarak görmek gerekiyor. Tersane olarak buna kendimizi adapte etmek için sürekli kendimizi yeniliyoruz. Sektör içerisinde askeri projeler, teknolojik açıdan çok güzel ilerliyor.

“Hedefimiz, doğa dostu elektrikli yatlar”

2008'den bu yana yaşanan global ekonomik durgunluk, her sektörü olduğu gibi yat inşa sektörünü de etkiledi ve etkilemeye devam ediyor. Firma olarak en büyük hedefimiz, Türk yat inşa sektörünün iç piyasada ve uluslararası pazarda hak ettiği konuma ulaşması. Halihazırda üretilen tekne sayısı ve uzunluğunda, İtalya ve Hollanda'nın ardından üçüncü sırada olsak da, sıralamadaki yerimizi yeterli görmüyoruz. Önümüzdeki yıllara yönelik hedeflerimizi, doğa dostu hibrit ve elektrik ana tahrik sistemleri, akıllı camlı kaptan köşkü kontrol sistemleri,

Hüseyin MENGİ /
Mengi Yay Yatçılık
Firma Sahibi

otonom yazılımlar, mobil uygulamalar ve hafif kompozit üst yapı uygulamaları ile sektöre hizmet etmek olarak belirledik. Bu konuda gerek bünyemizdeki mühendis personel gerekse yurtiçi ve yurtdışında daha önce çalıştığımız teknik ekip ile Ar-Ge çalışmalarına ağırlık vereceğiz. Sektör olarak kesinlikle gelişme olacağına inanıyorum. Ancak gelişme için 2050 yılını beklemeden, 2000'li yıllardaki performans gibi en kısa sürede gösterilebileceğini öngörüyorum.

“2050'de en büyük 11'inci ekonomi olabiliriz”

Yılın ikinci yarısında Amerikan Merkez Bankası faiz indirimlerine gidecek ve yeniden likidite dünyaya dağılacak. Bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin bu durumdan fayda sağlayacağı aşikar. Artan dış ticaret hacmimiz ve turizmdeki büyümemiz, toparlanmaya en ciddi desteği sağlayacaktır. Döviz kurlarının yüksek seyretmesi, kısa vadede olmasa da uzun vadede üretim kabiliyetlerimizi artıracaktır. Bu vesileyle daha önce Türkiye'de üretimi yapılan ancak düşük kurlardan dolayı Çin'den ithal edilen ürünler, tekrar Türkiye'de üretilmeye

Sefa KOÇ / Negmar
Denizcilik Yönetim Krl.
Başkan Yardımcısı

başlanacak. Üretim ve ihracata dayalı bir ekonomiye geçişimizde önemli bir kırılma noktası oluşacaktır. Ulaşım özelinde denizcilik ağırlıklı yatırımlarımız var. Türkiye'de deniz taşımacılığı ciddi bir potansiyel barındırıyor. Önümüzdeki yıllarda Marmara Denizi'nde yeni hatlar açmakla ilgili çalışmalarımız olacak. Türkiye, 2050'de milli gelirin yaklaşık 4 trilyon dolar, nüfusunun 100 milyonun üzerinde ve dünyanın en büyük 11'inci ekonomisi olabilir. Türkiye'de geçici zorlukları aşan ve sabırlı davranan yatırımcılar uzun vadede önemli getiriler elde edecektir.

“2020 Olimpiyatları'nda madalya almak istiyoruz”

2019'un ikinci yarısında tüm uluslararası sınıflarımızın Avrupa ve dünya şampiyonaları için yurtdışında yarışacaklar. Federasyonumuzun ana hedeflerinden biri, 2020 Olimpiyatları'nda madalya almak olacak. 2020 Olimpiyatları'na katılım hakkı alınmamış sınıfların kota mücadelesi de yine bizim için büyük önem taşıyor. Yurtdışında ise Türkiye'nin dört bir yanında yaz ayları ile artan yelkencilik ve denizcilik eğitimleri son hızla devam ediyor. Yelkencilik ve denizcilik özeline bakıldığında, bir ülkede yelkencilik gelişmesi, o ülkedeki kişisel gelişimin

Özlem AKDURAK /
Türkiye Yelken Fed.
(TYF) Başkanı

bir yansıması olarak görülmekte. Zira yelken bir kişisel gelişim aracı ve bir yaşam şeklidir. Federasyon olarak orta vadede özellikle yerli üretimin desteklenmesi ile yabancı bağımlılığını azaltarak her bilgi-beceri seviyesi ile her bütçeye uygun bir tekne sınıfı oluşturulması ile yelkeni tüm kesimlere ulaşılabilir kılma amacındayız. Özellikle güvenlik ve prosedür altyapısının zenginleştirilmesi ile yelkeni güvenli, eğlenceli ve ailecek keyifle yapılabilecek bir spor ve bir yaşam şekli haline getirmek hedefindeyiz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Ulusal yarışlarımızın sayısını artırdık”

Ulusal yarışlarımız tüm hızıyla 2019'un ikinci yarısında da devam edecek. Diğer yandan Avrupa ve dünya şampiyonluk mücadelelerine, kapsamlı olarak hazırlanıyoruz. Haziran'da Serbest Dalış Havuz Avrupa Şampiyonası'nı ilk kez ülkemizde, İstanbul'da gerçekleştirdik. 15 ülkeden 101 sporcu katıldı. 15 dünya rekoru kırıldı. Temmuz ayı dolu geçecek. Avusturya'da Sualtı Ragbisi Elit Dünya Şampiyonası, Mısır'da Paletli Yüzme Gençler Dünya Şampiyonası, ardından İspanya'da Sualtı Hokeyi Elit Avrupa Şampiyonası'na katılacağız. Bütün bu mücadelelerdeki hedefimiz,

Doç. Dr. Şahin ÖZEN /
Türkiye Sualtı Sporları
Fed. (TSSF) Başkanı

geçen yıl aldığımız uluslararası madalya sayısını artırmak. Bütün yatırım planlarımızın hedefi, uluslararası kürsülerde yer almak. Bunun için altyapılardan yeni ve başarılı genç sporcuları yetiştiriyoruz. Ulusal yarışma sayılarını artırdığımız için sporcu havuzumuz daha da büyüdü. Bu tablo, uluslararası madalya hedefimize yükselen bir istikrar getirecek. 2050 yılında Türkiye'nin uluslararası spor dünyasındaki yeri bizi heyecanlandırıyor. Çünkü bilimi ve teknolojiyi, artık verimli bir şekilde sporcularımızın başarısı için kullanıyoruz.

“Satrançta Avrupa Şampiyonu olduk”

Türkiye, bir satranç ülkesi olma yolunda emin adımlarla ilerliyor. 81 ilde ve 500'e yakın ilçede örgütlü yapımızla, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi 2019'da da ulusal ve uluslararası birçok faaliyete imza atıyoruz. Yılın ilk yarısında, Dünya Okullar Satranç Şampiyonası ve Avrupa Kadınlar Satranç Şampiyonası gibi dünyanın takip ettiği organizasyonlara ev sahipliği yaptık. Bu yıl Türkiye olarak satrançta, Avrupa Şampiyonu olduk. Ayrıca ekim ayında, 2019 Dünya 16 Yaş Altı Satranç Olimpiyatı'nı Çorum'da düzenleyeceğiz. 2019 Türkiye Kulüpler

Gülnaz TULAY / Türkiye
Satranç Federasyonu
(TSF) Başkanı

Satranç Şampiyonası, 2019 Türkiye Satranç Birinci ve İkinci Ligi, 2019 Türkiye İş Bankası Satranç Süper Ligi, Uluslararası Açık Satranç Turnuvalarımız önümüzdeki önemli faaliyetlerimiz arasında. Türk satrancında 2012 yılında 189 bin olan lisanslı sporcu varken bugün bu rakam 900 bini aştı. Birçok spor dalında mücadele eden sporcularımız, ülkemize altın madalyalar, olimpiyat şampiyonlukları getiriyor. Bugün yakaladığımız yükselişin, 2050 yıllarında da devam edeceğini ve Türkiye'nin bir spor ülkesi olarak dünyada ses getireceğini düşünüyorum.

“Dünya Ralli Şampiyonası Türkiye’de yapılacak”

2019 sezonunda dokuz ayrı branştaki ulusal ve mahalli organizasyonlarımızın sayısında artış yaşanıyor. Eskişehir’de geçtiğimiz ay FIA Balkan Ralli Kupası'na dahil Rally ESOK organizasyonunu kalabalık bir katılımı geride bıraktık. İlk ve tek cross country ralli organizasyonu olan Trans Anatolia, bu yıl 24-31 Ağustos tarihlerinde FIA Cross Country Dünya Kupası'na aday yarış olarak gerçekleştiriliyor. Red Bull Car Park Drift Dünya finali birçok ülkeden sporcuların katılımıyla 1 Eylül tarihinde İstanbul'da düzenlenecek. Bu yıl 12-15 Eylül tarihlerinde yine

Eren ÜÇLERTOPRAĞI /
Türkiye Oto. Sporları
Fed. (TOSFED) BŞK.

Marmaris'te ev sahipliği yapacağımız Dünya Ralli Şampiyonası'nın Türkiye ayağı için hazırlıklarımız sürüyor. Genç sporcularımız Avrupa'da elde ettikleri başarılarla yüzümüzü güldürüyor. Federasyonumuzun Fiat ve Petlas katkılarıyla gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk projesi “TOSFED Yıldızını Arıyor” üçüncü yılında rekor bir katılıma sahne oldu. Gelen yoğun talepler sonucunda bu yıl katılımcı yaş sınırını 28'e yükselttik ve 604 başvuru aldık. Kesinlikle çok kısa bir süre içerisinde, dünya spor arenasında söz sahibi ülkeler arasında olacağız.

“Ekstrem sporlarına ilgi artıyor”

Son yıllarda spora ciddi bir yönelme var. İnsanların sporu hayatlarının parçası haline getirdiğini görüyoruz. Alternatif, doğa ve ekstrem sporlara da ilgi büyük. İnsanlar artık doğanın bir parçası olabilecekleri, kapalı alanlar dışında yapabilecekleri, farklı deneyimler yaşayabilecekleri sporlara yöneliyor. Bu da bizim bulunduğumuz ekstrem sporlar alanında, spor tekstili, ayakkabı ve ekipmana olan ilgiyi artırıyor. Türkiye’de online sitemiz olan Spx.com.tr’ye ciddi bir yatırım yapıyoruz. İlk yurtdışı mağazamız olan Tiflis SPX’ten oldukça güzel

Barış ANDIRINLI /
Olgar Şirketler Grubu
Genel Müdürü

sonuçlar elde ettik. Önümüzdeki dönemde hem Gürcistan'da hem de diğer hedef ülkelerde yeni mağazalar hedefimizde olacak. Türkiye'nin kısa ve orta vadede alternatif sporlar alanında gelişmiş ülkeler seviyesine çıkacağını öngörüyoruz. Geçen sene üçüncüsü düzenlenen “Salomon Cappadocia Ultra Trail” yarışına olan inanılmaz ilgide, Türkiye'nin taşıdığı potansiyeli bizlere çok iyi gösteriyor. 2050’ye gelirken bu tip etkinliklerin ve bu sporlara gönül vermiş kişilerin sayısının çok yüksek seviyelere çıkacağını söyleyebiliriz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

**FİNANS
VE BORSA**

“Kesintisiz icraat dönemi başladı”

2019'un ikinci yarısından itibaren küresel ekonomi ve Türkiye'yi daha pozitif bir gündem bekliyor. Türkiye iç gündeminde de ekonomi için olumlu bir döneme girdi. Kesintisiz bir icraat dönemi başladı. Artık Türkiye, odağına ekonomiyi almış ve enerjisini 'Yeni Ekonomi Programı' hedeflerini gerçekleştirmek için harcayacaktır. SPK olarak, sermaye piyasaları yoluyla finansman sağlayan şirketlerimizin oluşturacakları katma değer öneminin farkındayız. Bu yüzden, umut vadeden bu yeni dönemde, sermaye piyasalarının ekonomiyi azami derecede katkı sunması

Ali Fuat TAŞKESENLIOĞLU
/ Sermaye Piyasası
Kurulu (SPK) Başkanı

için çok yönlü bir şekilde çalışacağız. 2018'in ikinci yarısında duraklayan pay halka arzları yeniden başlamış olup, 2019'un ikinci yarısından itibaren sayıların artacağını düşünüyoruz. Faiz oranlarındaki düşüşle birlikte borçlanma araçlarının da iyi bir finansman alternatifi olacağından hiç kuşum yok. Diğer taraftan, yerli ve yabancı tasarruf sahiplerinin kaynaklarını yerli finansal ürünlerde değerlendirmelerini sağlayacak güvenilir, istikrarlı ve adil bir piyasa için düzenleme ve denetleme faaliyetlerimizi titizlikle sürdürmeye devam edeceğiz.

“Destekleyici adımlar 2020'lerde atılmalı”

Destekleyici politikaların benimsenmesiyle birlikte, yılın ikinci yarısı gelişen piyasalar açısından daha iyimser geçebilir. Önümüzdeki dönemde finansal piyasalara yönelik reformlara odaklanılacağını düşünüyoruz. Beklentimiz tüm finansal hizmetler sisteminde sermaye piyasasının payını artırmaya yönelik girişimlerin somutlaştırılması. Türkiye, demografik fırsat penceresini mutlaka değerlendirmeli. Atılacak adımlar önümüzdeki 50 yılda ülkemizin gücünü artıracaktır. Bu dönemden yararlanmak için çalışma çağındaki nüfusun niteliğini ve istihdamı

Dr. Alp KELER / Türkiye
Sermaye Piyasaları
Birliği (TSPB) Başkanı

artırmalıyız. İstihdam artışı için sürdürülebilir büyüme sağlanması, büyümenin yüksek teknoloji ürünlerle gerçekleştirilmesi ve büyümeyi en uygun maliyetle karşılayacak finansal mimarının oluşturulması gerekiyor. Türkiye ekonomisinin ilerlemesi ve gelişmesi için sermaye piyasalarını destekleyici adımlar atılması çok önemli. Türkiye 2020'lerde bu adımları atarsa 2050'de birçok alanda dünyanın lider ülkelerinden birisi olma potansiyeline sahip olur. İstanbul Finans Merkezi (İFM) önemli bir proje. Bu proje sermaye piyasalarını güçlendirecektir.

“Vatandaşın yanındayız”

Sigorta sektörü yüz yılı aşkın süredir bu topraklarda vatandaşın canını ve malını koruma misyonuyla varlığını sürdürüyor. Sektörümüz bankacılık sektöründen sonra finansal sistemde aktif büyüklük olarak ikinci sırada yer alıyor. Sektör olarak yatırımları, iktisadi varlıkları, kurumları ve kişileri koruyor; devletin yükünü hafifletiyor ve kara gün dostu olarak her zorlukta vatandaşımıza destek oluyoruz. Bugünün kederine ortak olurken, geleceğe güvenle bakmak için çalışıyoruz. Üç yıl önce yaşadığımız 15 Temmuz Demokrasi

Can Akın ÇAĞLAR /
Türkiye Sigortalar
Birliği (TSB) Başkanı

ve Milli Birlik Günü vesilesiyle bir kez daha belirtmek isterim ki 15 Temmuz'da da hasara maruz kalan vatandaşlarımızın maddi zararlarını teminat kapsamında olmamasına rağmen karşılanması yönünde azami gayret gösterdik. Cumhuriyetimize ve demokrasiye duyduğumuz inançla, bundan sonra da devletimizin ve milletimizin yanında olmaya ve üstlendiğimiz kritik fonksiyonu ülkemizi hedeflerine ulaştırmak için icra etmeye devam edeceğiz.

“Bu topraklar, göz ardı edilemez”

İstanbul Altın Rafinerisi dünyada 'Good Delivery List'e girmiş, LBMA tarafından akredite edilmiş 68 rafineriden, kapasite açısından en büyük 10 rafineriden biri. Bu pozisyonun daha da ileri taşınması ve dünya altın rafinasyon pazarından daha fazla pay alınması için yatırım yapmaya devam edeceğiz. En önemli hedefimiz, Türkiye'nin altın ve değerli maden konusunda, bir hub haline gelmesi ve regülasyonlar, pazarın güvenliği, bürokrasinin hızı, verilen hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi, devletin desteği ve rafinasyon sanayinin büyük kapasitesi ve imkanları ile altın ticaretinin

Ayşen ESEN /
IAR CEO'SU

merkezini oluşturmasıdır. Öte yandan bu topraklar, jeopolitik konumu gereği, göz ardı edilemeyecek değerlere sahip ve gelecekte de böyle olmaya devam edecektir. Dolayısı ile bizler ve yetiştirdiğimiz yeni nesiller bu değerlere sahip çıkmalı ve Türkiye hak ettiği yere gelmelidir. Güçlü bir ekonomi için de yapısal reformlar, eğitim ve adalet olmazsa olmazlardır. Gerisi kendimize inanarak, güvenerek, birlik ve beraberlik içinde hep ileriye doğru gitmek üzere, çalışmak, çalışmak ve çalışmaktır.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Türkiye güçlü duruş sergiledi”

Türkiye kendi ekonomik ve siyasi vizyonunu ortaya koymuş, geniş katımlı bir toplumsal mutabakatla tesis ettiği güçlü yönetim yapısıyla gelişmekte olan ülkeler için rol model olan bir ülkedir. Milletimiz, Türkiye düşmanlarından daha güçlü ve daha karardır. 2018 ikinci yarısında, özellikle döviz kuru üzerinden ekonomimize yönelen girişimlerin temel sebebi, düşmanların bu yöndeki emelleridir. Oysa ki devletimizin gerekli tedbirleri alarak ülkemizi uzun vadeli hedeflere taşıma kararlılığı çok daha yüksektir. Bu sürecin başarıya ulaşmasında en önemli faktörlerden

Osman ARSLAN /
Halkbank Genel Müdürü

biri bankacılık sistemimizin performansdır. Türk bankacılık sektörü, kamu bankalarımızın öncülüğünde yılın ilk üç ayında 2018 yılsonuna kıyasla nakdi kredilerde 131.3 milyar TL büyüyerek güçlü bir duruş sergilemiştir. Yılın ilk çeyreğinde bankacılık sektöründeki toplam kredi genişlemesinin 22 milyar TL'sini gerçekleştiren bankamız ise, 2018'de yüzde 10.1 olan nakdi kredi pazar payını mart ayında 10.4'e çıkardı. Bankamız bundan sonra da hayata geçireceği yeni ürün ve hizmetlerle Türkiye'ye değer katmaya devam edecektir.

“Devler ligine yükseleceğiz”

VakıfBank olarak devletimizin stratejisine uygun şekilde ekonomimize katma değer sağlayacak çalışmalara imza atıyor; üretimi ve istihdamı artıran, ihracatı güçlendiren projelere destek veriyoruz. Mevcut göstergeler ışığında ekonomimizde kısa vadeli hedeflere ulaşıldığı, teknik resesyondan çıktığı görülmekte. Geldiğimiz noktada kredi ve mevduat faizlerinde aşağı yönlü hareket devam ediyor. Yılın geri kalanında da bu trendin sürmesini ve reel ekonominin finansmanı konusunda bankacılık sektörünün daha rahat hareket etmesini

Abdi Serdar ÜSTÜNSALİH /
VakıfBank Genel
Müdürü

bekliyoruz. Bu dönemde kamu bankalarının ekonomimize sağladığı desteğin de altını çizmek isterim. 2019 ilk çeyrek bilançomuzda göre 363 milyar TL aktif büyüklüğe ulaştık. Banka olarak milli ekonomimize toplam 316 milyar TL'lik finansman desteği sağladık. PwC, “2050'de Dünya” raporuna göre Türkiye ekonomisinin, 2050'de Fransa, İspanya, Kanada gibi dünya devi ülkeleri geride bırakarak 11'inci büyük ekonomi olması bekleniyor. Türkiye, rekabet halinde olduğu ülkeler arasından sıyrılacak ve devler liginde yükselme alanları yakalayacaktır.

“Ralliyi kaçırmamalıyız”

Yılın ilk yarısını seçim dönemi olarak geride bıraktık. Bu döneminin uzaması 2019'a ait senaryoları bir çeyrek ertelemiş görünüyor. Ancak yılın ikinci yarısı için elimizde çok güzel fırsatlar var. Jeopolitik ve siyasi gerilimlerde tansiyonun düşeceğine dair sinyaller alıyoruz. Ayrıca ikinci çeyreğin son ayı iç aktivitedeki toparlanmanın işaretlerini verdi. Risk primlerimiz ve maliyetlerimiz düşüyor. Enflasyonda da düşüş beklediğimiz bir döneme girdik. Dolayısıyla şartlar lehimize geliyor. Bu noktada, uygun ortamı iyi değerlendirmemiz, ralliyi

Melikşah UTKU /
Albaraka Türk Genel
Müdürü

kaçırmamız gerekiyor. Bankacılık sektöründe ise yılın ilk çeyreğine ait rakamlar açıklandı. Bu verilere göre bankacılık sektörünün varlıkları yüzde 22,7, Albaraka olarak bizim varlıklarımız ise yüzde 20,2 arttı. Yılın kalanında ise üçüncü çeyrek sonrası büyüme ve kredi talebinin ivme kazanacağını düşünüyoruz. 2050 yılına kadar da Türkiye'nin Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi olacağını, GSYH'sini 4 trilyon doların üzerine çıkaracağını ve küresel ekonomiler arasında ilk 10'da yer bulacağı öngörüyoruz.

“Toparlanacağımız bir sene olacak”

2019 ülkemizin her açıdan toparlanmaya gittiği bir sene. Açıklanan programların kararlı şekilde uygulanması durumunda ekonomimiz sürdürülebilir büyümeyi çok kısa bir sürede yakalayacaktır. Biz de bireysel ve KOBİ müşterisi sayımızı artırmak, ürün ve hizmet yelpazemizi çeşitlendirip, daha fazla kişiyi katılım bankacılığıyla tanıştırmak istiyoruz. Bu yıl yaklaşık 110 şubeye ulaşmayı planlıyoruz. Ayrıca Türkiye'nin Milli Altın Bankası olmayı stratejik hedef belirledik. Bunun yanında 2019'da hükümetimizin önceliklendirdiği sektörlerle

İkrâm GÖKTAŞ / Vakıf
Katılım Genel Müdürü

ağırlık vererek stratejik projeleri finanse etmeye devam edeceğiz. Geçen sene PwC (PricewaterhouseCoopers), dünyanın en büyük 32 ekonomisi için 2050 yılına kadar büyüme tahminlerini yayınladı. Rapora göre Türkiye, 2050 yılının en büyük 11'inci ekonomisi oluyor. Türkiye için öngörülen bu iyimser tablonun gerçekleşmesi, ülkemizin gerçek potansiyelini ortaya çıkaracak faaliyetlerde bulunarak mümkün olabilir. 2050 senesinde dünyanın sayılı güçlü ekonomileri arasında olma potansiyelimiz çok yüksek görünüyor.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

"Portföyler hisse senedi, tahvil ve altın üçgeninde dağılmalı"

Seçim belirsizliğinin sona ermesi, diğer gelişmekte olan ülke borsalarına göre endeksin tahmini çarpanlarında yüksek iskontolu işlem görmesi önemli. Yurtiçinde ikinci ve üçüncü çeyrekte makro verilerde yaşanabilecek toparlanma eğiliminin olası desteği ile birlikte endeks 100.000-105.000 bölgesinde konsolide olabilir. Ekonomik beklentilerin özellikle enflasyon ve büyüme konusunda iyileşme eğilimine girmesi yerli ve yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul'a olan ilgisini de arttırabileceğini tahmin ediyoruz. Kur açısından ise yılsonunda

Ahmet AHLATCI
/ Ahlatcı Menkul
Değerler Yön. Krl. Bşk.

6.00-6.20 bandında dengelenme bekliyoruz. Gram altın fiyatlamalarında, TL'nin volatilitesi ve ons altının yukarı yönlü seyri de etkili olmaya devam edecektir. Risk iştahı ile alakalı yaşanabilecek oynaklık dönemlerinde ons altında dalga boyu artabilir. Bu kapsamda gram altın üçüncü çeyrekte 260-280 TL bölgesinde denge arayışı içerisinde olabilir. Uzun vadeli yatırım stratejileri içerisinde önümüzdeki altı aylık süre içerisinde portföylerin ağırlıklı olarak hisse senedi, tahvil ve gram altın şeklinde şekillendirilmesinin uygun olabileceği görüşündeyiz.

"Borsada 103-105 bin gündeme gelebilir"

TCMB'nin Eylül 2018'den bu yana koruduğu sıkı duruş 25 Temmuz'daki PPK toplantısında farklı bir sürece evrilebilir. Genel piyasa ve kurum beklentimiz en az 75-100 baz puanlık faiz indirimi hamlesinin gelmesi yönünde şekillenmekte. İlk yarıda gözlenen bütçe dengesini düzeltmek adına atılması muhtemel adımların yatırımcıları ikna etmekte başarılı olduğu görülürse mali disiplin kavramının güçlenmesi yatırımcı ilgisinde artışa neden olabilir. Her koşulda ilk yarıya kıyasla daha sakin ve olumlu beklentilerin ön plana çıktığı bir ikinci yarı görme olasılığımız artıyor. Tahvil

Melih AKOSMAN / Deniz
Yatırım Genel Müdürü

faizlerindeki düşüşün bir miktar daha alanı olduğunu düşünüyoruz. BİST 100 endeksi için kısa vadede kar realizasyonu görülmesi sağlıklı. Risk iştahının da destekleyici olmaya devam ettiği senaryoda iskonto etkisiyle 103-105 bin aralığı gündeme gelebilir.

TURİZM

"50 milyon turisti aşacağız"

Türkiye turizmde son derece başarılı bir süreçten geçiyor; ziyaretçi sayımızın yılsonunda 50 milyonu aşarak tüm zamanların en yüksek rakamına ulaşacağını öngörüyoruz. Bilgi teknolojilerindeki gelişimin en çok etkilediği alanların başında turizm var. Üyelerimizin yaşanan dijital dönüşüme ayak uydurabilmelerini ve rekabet güçlerini koruyabilmelerini sağlamak için "Turizm Sektörü Dijitalleşme Yol Haritası Raporu"nu hazırladık. Bu raporda acentaların dijital trendleri nasıl takip edeceği ve stratejilerini

Firuz BAĞLIKAYA /
Türkiye Seyahat Acen.
Birliği (TÜRSAB) Başkanı

nasıl geliştirecekleri hakkında önemli ipuçları bulunuyor. Önümüzdeki süreçte yeni gelişmeleri izleyen ve hızlı reaksiyon veren bir anlayışla yolumza devam edeceğiz; kültür rotaları, gastronomi ve MICE alanlarında yeni çalışmalar yapacağız. 2050'de dünya nüfusunun yaklaşık 10 milyar seviyesine yükseleceği ve uluslararası turizm hareketlerinde artış olacağı tahmin ediliyor. Bu gelişimden en çok Türkiye pay alacak. Ülkemiz, genç ve dinamik nüfusu ile yetişmiş eleman ve hizmet yönünden rakiplerine göre avantajlı konumunu güçlendirecektir.

"Gelir oranı yüksek türlere yönelmeliyiz"

Sene sonuna kadar çift haneli bir büyüme gerçekleştirerek 50 milyonun üzerinde turisti ağırlayacağımız görülüyor. 2023 hedeflerimizi revize ederek belirlediğimiz rakamı 70 milyona çıkarmıştık, bu gidişatla bu hedefe rahat ulaşacağız. Gittikleri destinasyonlarda yüksek harcama yapan Avrupa'nın pazar payını yükseltmeliyiz, zira Avrupa'daki toparlanma, tüm sektörü olumlu etkiliyor. Seyahatlerinde yüksek harcama yapan turistlerin geldiği Japonya, Hindistan, Avustralya, Kanada, Çin ve Amerika gibi ülkelerde de tanıtım ve

Osman AYIK / Türkiye
Otelciler Federasyonu
(TÜROFED) Başkanı

pazarlama çalışmaları yoğunlaşmalı. Deniz, kum, güneş turizmine verdiğimiz önemi korurken, ülkemize bırakacağı gelir oranı yüksek kültür, golf, gastronomi, yat, spor, sağlık ve kongre turizmine ağırlık vermeliyiz. Gelecekte bireysel ve butik turizm önem kazanacaktır. Spor ve kültür etkinlikleri turizminin de ilerleyen süreçlerde artış göstereceğini söylemek mümkün. Dünyamız hızla yaşlanıyor, yaşlılara dönük turizm türlerine önem verilmeli; yaşlı bakım evlerini yaşlı tatil köylerine dönüştürme yönünde çalışmalar başlatılmalı.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Yeni bir hamle dönemine ihtiyaç var”

2019'da hem oda fiyatlarında hem doluluk oranlarında minimum yüzde 10-15 artış bekliyoruz. Özellikle Avrupa pazarlarının artıda olması memnuniyet verici. TÜİK verilerine göre ilk çeyrek turizm geliri yüzde 4.6 artışla 4 milyar 629 milyon dolar oldu. Yükseliş döneminin yeniden başlaması elbette tüm sorunlarımızın çözüldüğü anlamına gelmiyor. Özellikle iç turizm ve normal yurtiçi kaynak pazarlardan beslenen şehirlerde maalesef durumlar parlak gözüküyor. Bazı desteklerin verilmesi ihtiyacı var ancak her şeye rağmen,

Müberra ERESİN /
Türkiye Otelciler Birliği
(TÜROB) Başkanı

2019'un iyi geçeceğini ve 2020'nin Türkiye için çok önemli bir turizm yılı olacağını düşünüyoruz. Önümüzdeki yıldan itibaren canlanacak olan kruvaziyer ve kongre turizmiyle biraz daha hareketleneceği umudumuz var. Turizmde yeni bir hamle dönemine ihtiyaç var. Turizm sektörünün talep ve ihtiyaçları ile siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel ve teknolojik alanlardaki gelişmeler her geçen gün değişiyor. Özellikle de fiyat-kalite oranında Türkiye'yi üst lige çıkaracak uygulamaların ortaya konması şart. Türkiye'nin potansiyeli bunu hak ediyor.

“Kamu ve özel sektör işbirliği yapmalı”

Dünya turizmi yüzde 6 büyürken, Türkiye turizminin dünyadaki büyümeden daha hızlı büyüdüğünü söyleyebiliriz. Rusya ve Almanya'nın büyümedeki katkısı çok büyük. Bu yıl asıl büyümeyi Almanya pazarında bekliyoruz. Dünya turizm rekabetinde önemli değişimler içinden geçiliyor. Teknolojiden müşteri eğilimlerine, güvenlikten ürün çeşitliliğine ve yasalara kadar turizmde trendler değişiyor. Gelecek hedeflerine nasıl ve hangi araçlarla ulaşacağız? Bunları hep birlikte, kamu ve özel sektör birlikteliği ile

Erkan YAĞCI / Akdeniz
Turistik Otelciler ve İşlt.
Birliği (AKTOB) Başkanı

gerçekleştirmenin çalışmalarını yapmalıyız. Dünyayı iyi okumak ve çözümler sunmak zorundayız.

“Yabancı yatırımcılardan talep var”

Türk turizminin bu yılın tamamında tüm zamanların en iyi rakamlarına ulaşacağını düşünüyoruz. İkinci altı ayda enflasyonun, faiz oranlarının düşeceğini öngörüyoruz. 2020'ye girilirken faizlerin yüzde 20'lerden yüzde 13-14 bandına gerileyeceğini tahmin ediyoruz. ABD ve Rusya ile ilişkiler, S-400, F-35, FETÖ ile mücadele, Doğu Akdeniz'deki gelişmelerin yarattığı gerilim, G-20 zirvesinden sonra yerini ılımlı bir havaya bırakıyor. Bunların uluslararası ilişkiler kadar ekonomiye de olumlu yansıtacağını düşünüyoruz. Tamamlanan

Mehmet İŞLER / Ege
Turistik İşl. ve Kon.
Birliği (ETİK) Başkanı

seçim süreci ülkemizde demokrasinin varlığını, Türkiye'nin demokrasi ile yönetilen bir ülke olduğunu ortaya koydu. Türkiye'de demokrasi algısının pekişmesi dış pazarlarda Türkiye alıcısını pozitif etkiledi. Özellikle finans sektörünün önünün açıldığını görüyoruz. Bu öngörülerimizin sahada belirtileri var. 2023 yıllarına uzanan yatırım talepleriyle karşılaşılıyor. Yabancı yatırımcıların kısa vadede hayata geçirmek istediği, 5+5 yıllık dilimlerde yatırım ve kiralama planları, 15 yılda geri dönüş beklediği yatırım talepleri var.

“Yatırımlara devam”

Yılın ilk altı ayında seçim konuları gündemi çok fazla meşgul ettiği için tüketicilerin harcama alışkanlıkları ciddi oranda değişikliğe uğradı. İkinci yarıda, ertelenen harcamaların gerçekleşmesiyle birlikte ekonomide biraz hareketlenme olacağını düşünüyorum. Her sene olduğu gibi hem önümüzdeki sene için, hem de ondan sonraki seneler için büyüme hedeflerimize ulaşabilmemiz için, ihtiyacımız olan yatırımları yapmaya devam edeceğiz. Bu yatırımların içinde, teknolojik yeniliklerle birlikte, insan kaynakları yatırımlarımız en

Kaan KARAYAL /
Tatil Sepeti Yönetim
Kurulu Başkanı

büyük paya sahip olacaktır. Hem Türkiye'de hem dünyada bu kadar çok değişken varken, 2020 için tahmin yapmak bile kolay değil. Artık tüm dünyada gündemler o kadar hızlı değişiyor ki, 30 sene sonrası için söyleyebilecek bir sözün öngörü değil, sadece dilek ve temenni olabileceğine inanıyorum.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Olduğumuz yer hak ettiğimiz yer değil”

Artık ülkemiz seçim atmosferinden çıktı. İktidarın ve muhalefetin ciddi anlamda işbirliği yaparak ülke ekonomisi için ciddi reformlar yapması gerekir. Öncelikle hayata geçireceğimiz ve şu an beklemeye aldığımız beş yeni projemizi hızla festival severlere sunmak istiyoruz. Altyapı çalışmalarının bittiği bu projeler ile yeme ve içme, eğlence, müzik, sanat, ticaret tarafında güçlü pozisyon yakalayacağımızı düşünüyoruz. Beş yıl içinde 500 bin festival sever ile buluşan, 1 milyon bilet satışı ve yüksek cirolu katma değerli

Alper SESLİ / Dream Sales Machine Başkanı

e-ticaret ile mevcut gücümüzü yüzde 300 büyütme arzusunda. Bu konuda ekonomi odaklı iklimin normalleşmesini bekliyoruz. Kaybedilmek üzere olan dijital devrimden pay alabilme şansı, yapay zeka odaklı teknolojik eğitimler ve en önemlisi büyük devlet destekli kuluçka merkezleri ile eğitim temelli üretim sonuçlu yapının oluşturulması gerekir. Bunları devletimiz sağlarsa Türkiye girişimcilik yüksek özgüvenine sahip toplum profiliyle çok hızlanabilir. Olduğumuz yer hak ettiğimiz yer değil ve daha iyisini yapabilmek elimizde.

“Kalitemiz yüksek, fiyatımız ucuz”

2019'un altın sektörü turizm oldu. Şu anda oteller 2020 yılı için rezervasyonlar alıyorlar. Bu sene sektörümüz, Avrupalı'nın yeniden Türkiye'yi tercih ettiği, Rusların gözde lokasyonu olmayı başardığı bir döneme şahitlik ediyor. Sektörümüz Türkiye'nin doğal ihracat kapısındaki en büyük problem ise kişi başına turizm gelirlerinin hâlâ 2015'in çok gerisinde ve 700 dolar bandının altında kalması. Otellerimiz ve hizmet kalitemiz çok yüksek ama ülkemizi ucuza pazarlıyoruz. Sektörümüz Türkiye'nin yurtdışında güçlü bir imaja sahip

Ramazan BECER / CRM Group Yönetim Kurulu Başkanı

olmasını istiyor. Yargı bağımsızlığının olduğu, demokratik, ekonomik sıkıntıların aşıldığı bir döneme ihtiyacımız var. Turizm Bakanlığı'nın teşvikleriyle önümüzdeki beş yıl içerisinde daha fazla sağlık, kültür, yayla gibi turizm çeşitlerine şahitlik edeceğiz. Sosyal medyasını aktif kullanan, kare kod uygulamasıyla tüm işlemlerin yapıldığı, yapay zeka teknolojisinin dahil olduğu bir beş yıllık projeksiyon öngörüyoruz. 2050'de dünyanın ilk 10 ekonomisi içerisinde yer alan, üreten ve markalaşan, hukuksal sıkıntılarını aşmış güçlü bir Türkiye'yi hayal ediyoruz.

“Her yıl üç otelle büyümeye devam”

İstanbul ve Anadolu'daki tesislerin temel sorunu doluluklardan ziyade oda fiyatlarındaki düşüklük. Doluluklardaki artış devam ettiği sürece oda fiyatları da artacaktır. İstanbul'a 2010-2014'te yoğun bir şekilde gelen kongre ve toplantı amaçlı yabancı organizasyonların tekrar kazanılması çok önemli. Türkiye'de üç farklı marka ile hizmet veren tek Türk otel zinciriyiz. Özellikle çağın ve geleceğin otelciliği olan Smart by Dedeman ve Park Dedeman otel konseptlerimizle önümüzdeki yıllarda büyümeyi hedefliyoruz. İstanbul başta

Emrullah AKÇAKAYA / Dedeman Hotels Genel Müdürü

olmak üzere Anadolu'nun birçok şehrinde, büyük ilçelerinde Smart by Dedeman ve Park Dedeman otellerimizle her yıl en az üç oteli hizmete açmayı planlıyoruz. Turizm endüstrisi, Türkiye ekonomisinin lokomotifine olmaya devam edecektir. 2019'da yaklaşık 50 milyon turist, 35 milyar dolar turizm geliri bekleniyor. 2030'da 70 milyon turist, 70 milyar dolar turizm geliri ile ülkemizin cari açık sorununa çözüm getirileceğini öngörebiliyoruz. Gelecekte de turizmin milli ekonomiye katkısı artacaktır.

“Yapay zekaya yatırım yapacağız”

İstanbul, Van ve Marmaris'te bulunan toplam yedi otelimizin yanı sıra Sapanca'da 500 odalı otelimizi Eylül'de hizmete sokuyoruz. Business resort konseptinde olan bu otelimiz Sakarya ilinin en büyük oteli olacak. Türkiye'deki büyümemizi üç-beş yıl daha devam ettireceğiz. Sadece belirli bir kesime odaklanmayıp, konaklama sektöründe daha çok misafir profiline hizmet vermek istiyoruz. Farklı misafir segmentlerine yönelik alt markalar oluşturmak amacındayız. Akabinde yüzümüzü yurtdışına döneceğiz. Temelini attığımız ilk

Ünsal ŞINIK / Elite World Hotels Genel Müdürü

yurtdışı otelimiz Elite World ST Petersburg'u 2023 sonunda hizmete açmayı planlıyoruz. Asıl hedefimiz batı ülkelerinde otel açmak. İngiltere, Almanya, hatta Amerika'da araştırmalarımız devam ediyor. Yatırımlarımızın yüzde 50'si teknolojiye dönük. Yeni nesil rezervasyon sistemleri, misafir deneyimini odağına alan CRM, CEM sistemleri önemli ölçüde teknolojik yatırımlarımızdan. Oldukça hızlı bir şekilde otel sektöründe yer alacağını gözlemlediğimiz yapay zeka ve robot yazılımları da inceleyerek yatırım planlıyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Yurtdışına turizm teknolojisi ihraç edeceğiz”

Ekim ayı ile birlikte piyasaların bir miktar canlanacağını düşünüyoruz. Turizm sektöründe bu yıl özellikle yurtdışından gelen turistler konusunda rekorlara doğru gidiliyor, iç pazarda art arda gelen seçimler ve dövizin yükselişi ile geçen yıla oranla gerileyen satışlar da ikinci yarıyıldan toparlanmaya başladığını söyleyebiliriz. Turizmde teknoloji vazgeçilemez bir durumda, dijital satış çok daha kolay olması ile satışlar online'a yöneliyor. Biz de teknoloji firmamızı bir Ar-Ge merkezi olarak büyütürük geleceğe yatırım yapıyoruz. Ortaya

Ali ONARAN /
PRONTOTOUR Yönetim
Kurulu Başkanı

çıkardığımız yenilikleri kendi bünyemizde uygularken aynı zamanda yurtdışı pazarlara da turizm teknolojisi ihraç etmek üzere çalışıyoruz. Son 10-15 yılda nelerin değiştiğini çok iyi görmekteyiz, bu ivmenin daha da hızlanarak devam edecek ve fütüristlerin dahi öngöremedikleri birçok yenilik hayatımıza girecek. 30 yıl sonra şirketlerimizi ve ülkemizi daha iyi bir seviyede görmek istiyorsak dijital yatırımlara hız vermemiz şart. Öte yandan yapay zeka ürünlerinin hayatımızda daha etkin olacağı da bir başka gerçek.

“Beş yıllık yatırım planımız hazır”

TL'nin euro ve dolar karşısında değer kaybetmesi turistlerin yararına fiyatların ucuzlamasına neden oldu. Yurtiçi turizm ve yurtdışına gidişler açısından ilk altı ayın seçim psikolojisi ile geçmiş olması, ikinci yarıyıldan rahatlamaya dönüşüp daha fazla insanın seyahat etmesini tetikleyebilir. Geçmiş beş yılda turizmde gerçekleşen teknoloji devrimini göz önünde bulundurup gelecek beş yılın yatırım planını hazırladık. C2C'ye evrilen yeni nesil acentacılık ortamında turizm firmaları komisyon odaklı yapıdan, deneyim planlayan

Emre ÖZKUR / H.I.S.
Turizm Türkiye Genel
Müdürü

ve gerçekleştiren etkinlik bazlı bir yapıya bürünmeli diye düşünüyoruz. Bu açıdan teknolojik alt yapıyı müşteriye yönelik satış kanallarında geliştirirken, şirket içi performans ölçümü, kalite yönetimi ve efektif operasyon açısından dijitalleşmeye yönelik teknolojik yatırımlarımıza başladık. 2050'de dünyanın en önemli ilk üç turizm ülkesinden birinin olmasını ön görmekten ziyade, hayal etmek ve bunun için çabalamak istiyoruz. Bunun için eğitim seviyesinin yükselmesi ve ülkenin huzurlu bir ortama kavuşması en önemli konular.

“Eğitim planları yapmalıyız”

Yabancı turist sayısındaki agresif artış ve buna paralel oluşacak döviz girdisi, döviz kurundaki yukarı yönlü hareketi bir nebze stabilize edecek gibi görünüyor. Yine, konjonktüre paralel bankaların kredi faiz oranları gevşemeye başladı; bu da ekonomide tüketim ve satın almaya hareket getirecektir. Biz, internet tabanlı bir teknoloji şirketi ve teknolojiyi hem takip etmek hem de olası gelişmeleri öngörmek zorundayız. Yakın ve orta vade planlarımızda özellikle otel ve konaklama tesisi sahiplerinin kendi envanterlerini ilk elden daha

Özkan HACIOĞLU /
Neredekal.com Kur. ve
Genel Müdürü

rahat satabilmeleri için yatırımlarımız olacak. Bu yönde turizm sektörüne yönelik bir fintech geliştirmemizi çok yakında yayına alacağız. Bu ürünümüzü pazarda seyahat operatörleri dahil geniş bir kitleye yaymak istiyoruz. Bir an önce yeni dünya diye de tabir edebileceğimiz katma değeri yüksek teknolojik ürünlere yönelik eğitim planlamaları yapmak zorundayız. Bir an önce tüm ürünlerde kullanıla gelen yazılımlar ve uygulamalar geliştirmeliyiz. Aksi takdirde 2050'de daha fazla ithal eden ve daha fazla ihraç eden bir ülke olmaya mahkum olacağız.

“Uluslararası zincir olacağız”

Türkiye, yeni inşa edilen havalimanları, fuar ve kongre merkezlerinin pazara katılmasıyla, yüksek ölçekli ve tam donanımlı organizasyonlara ev sahipliği yapabilecek kapasitelere ulaştı. Bu durum, ülkemizin dünya turizm sıralamalarında daha üst basamaklara taşınacağını sinyali veriyor. Gelecek dönemde bir sıkıntı yaşanmadığı sürece 2019 ikinci yarısının da sektör açısından olumlu geçeceğini düşünüyoruz. Türkiye çapında ve uluslararası alanda hizmet veren bir oteller zinciri yaratmayı hedefliyor ve otelcilik sektörüne

Erkan AKKURT / Wish
More Hotel İstanbul
Genel Müdürü

bir Türk markası kazandırma misyonu ile faaliyetlerimize devam ediyoruz. Bu doğrultuda yatırımlarımıza da aralıksız devam etmekteyiz. Kısa süre içinde Şişli Halaskargazi'deki ikinci otelimiz faaliyete geçecek. Konaklama deneyiminde lüks anlayışı ile çitayı yükseltmeyi, iş dünyasının nabzını tutmayı, toplantı ve etkinlik dendiğinde akla gelen ilk adres olmayı amaçlıyoruz. 2050'de ülkemizin geleceği nokta düşünürken Türkiye'nin tam bir refah toplumu olması, ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda gelişmesi herkesin olduğu gibi bizim de dileğimiz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Turizm yazılımlarını dünyaya ihraç ediyoruz”

Bu yılın sonuçlarından memnunuz. Turizm özelinde sayı rekorlarının kırıldığı bir yıl olmasına rağmen, toplam gelirden aynı şeyi söylemek mümkün değil. Geçen seneye göre ilk altı ayda yüzde 92 büyüyerek 27 milyon euro ciroya ulaştık. İkinci altı ay için ise bu oranımızın yüzde 170 olarak gerçekleşmesini bekliyoruz. Ülkemizde seçimlerin tamamlanması ile artık her sektörde belirgin bir canlanma ve üretime odaklanma olacağını düşünüyorum. Bir ay sonra Antalya Bilişim Vadisi'nde ilk özel yap işlet devret modeli ile inşa ettiğimiz 4

Erol TÜRK / SAN TSG
(San Tourism Software Group) Yön. Krl. Başkanı

bin metrekairelik kendi ofisimize taşınıyoruz. Burada geliştirdiğimiz yüksek katma değerli turizm yazılımlarını tüm dünyaya ihraç edeceğiz. 72 ülkede aktif müşterimiz var, yatay ve dikey büyümeye devam ediyoruz. Bugünün gençlerine yaptığımız yatırımların geri dönüşlerini 2050'li yıllarda fazlası ile alacağımızı düşünüyorum. Yeni teknolojiler ile barışık ve ufku açık bir nesil geliyor. Dünya ekonomisine yön verecek olan ilk 10 ülkeden birisi olacağımıza eminim. Şu an sahip olduğumuz genç beyinler o yıllarda bizi bu hedeflere rahatlıkla taşıyacaktır.

“Doğru planlamayla üretim yapılmalı”

Yeme içme sektörü açısından yılın ilk altı ayı durgun geçti. Enflasyonun artmasıyla birlikte insanlar dışarıda geçirdikleri vakti azalttılar. Her ne kadar artan gıda fiyatlarını rakamlarımıza yansıtmamaya çalışsak da insanların tasarruf tedbirleri çerçevesinde para harcamalarında tasarruflu olma yoluna gittiklerini gördük. Enflasyondaki düşüş trendi devam ederse, insanlar yeniden sosyalleşmeye başlayacaklardır. Enflasyondaki düşüş trendi için de güçlü bir tarım ve hayvancılık politikalarının olması gerekiyor. Gıda

Murat KAŞIBEYAZ /
Kaşibeyaz Lezzet Grb.
Yön. Krl. Başkanvekili

fiyatlarından en az şekilde etkilenebilmemiz için sezonluk trendlere göre değil, doğru planlamaya göre üretim yapılmalı. Son birkaç yıldır yeme içme mekanları daha çok AVM'lerin dış kısımlarında açılmaya başladı. Büyük zincirlerin dışında lokal ve butik yeme içme restoranlarıyla karşı karşıyayız. AVM'lerin özellikle Anadolu'da açılış hızının artmaya devam etmesiyle daha fazla yeme içme mekanı açılacaktır. Beş yıl içerisinde zincir mekanlardan ziyade butik ve lokal mekanları göreceğiz. Zincir mekanlar daha çok AVM'lerde olacaktır.

“Yatırımlarımıza devam edeceğiz”

Ekonomik olarak dalgalı bir denizden geçiyoruz. Karamsar da olmamak lazım. İkinci altı aylık dönemde ekonomik olarak birinci periyoda göre biraz daha ılımlı, dengeli bir gidişat olmasını bekliyoruz. Piyasaların ilk yarıya göre daha olumlu tablo çizeceğini umuyoruz. Develi ailesi olarak, emin adımlarla ve büyüyerek ilerliyoruz. Yatırımlarımıza devam edeceğiz. İşletmelerimizi geliştirmek ve sürdürülebilir olmasını sağlamak en önemli hedefimiz. Türkiye'de gerekli yapısal reformların hayata geçirilmesiyle birlikte

Nuri DEVELİ / Develi
Restoranları Yönetim
Kurulu Üyesi

avantajlı nüfus yapımız ve coğrafi konumumuz sayesinde uzun dönemde Avrupa'daki en hızlı büyüme potansiyeline sahip ülke olacağımızı düşünüyorum. Türkiye'nin potansiyeli parlak bir geleceği var. Milli gelirimizle dünyanın 17'nci büyük ekonomisi durumundayız. 2050'ye kadar ilk 10'u zorlayacak noktaya gelmemizin mümkün olduğunu öngörüyorum. Özellikle son yıllarda teknolojiye yatırımımız ve uzun vadede esas hedefin yine teknolojik alanda ilerleme ve dönüşüm olduğunu düşünürsek bu konuda da Türkiye gelecekte önde olacak.

“Spor yazılımları ihraç edeceğiz”

Spor turizmindeki faaliyetlerimize ek olarak futbol takımları için spor yazılımları üretme çalışmalarımız tüm hızıyla devam ediyor. Proje, uluslararası pazarlara hitap edecek, ihtiyaçları karşılayacak önemli bir yatırım olacak. Böylelikle spor yazılımları ihraç ederek ülkemize katma değer sağlamayı planlıyoruz. Bu projeyi 2019 içerisinde tamamlayarak pazarlama çalışmalarına bir an önce başlamak istiyoruz. Yeni yapılan stadyumlar, tesisler ve altyapıya verilen önemin artmasıyla beraber her geçen yıl üzerine koyarak ilerlediğimiz

Uğur BOZDOĞAN /
POP Event&Travel
Genel Müdürü

yılların içerisinde bulunuyoruz. Bu durumun spor turizmine etkisi doğru orantılı olarak pozitif şekilde yansımaktadır. 2050 yılında geriye dönüp bakıldığında tüm bu çalışmaların meyvesinin alındığını bir yıl olmasını arzuluyorum.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

İNŞAAT

“Hedefimiz kurumsal bir gayrimenkul sektörü”

Türkiye’de gayrimenkul piyasasının talep yönü konjonktürel olarak düşük olsa da önümüzdeki bir yılda sektör canlılık kazanacaktır. Yıllık 900 bin adet konut satışına ulaşılmasıyla, bitmiş konut stoku bir yılda, inşa halindeki konut stoku da iki yılda eritilebilir. Yeni düzenlemelerin katkısıyla birinci el konut satışının toplam satış içinde yüzde 65’e çıkarılması gerekiyor. Önümüzdeki süreçte sektörün sürdürülebilir bir yapıya kavuşması, şeffaflaşması, kurumsallaşması, etik kodların belirlenmesi, standardizasyon, mevzuat düzenlemeleri,

Doç. Dr. Feyzullah
YETGİN / GYODER
Başkanı

işbirlikleri, gayrimenkul finansmanında çeşitlilik ve Anadolu’ya açılma faaliyetlerine önem verilecek. Yeni dönemde daha kurumsal bir gayrimenkul sektörü hedefliyoruz. Kamu kurumları ve yerel yönetimlerle işbirliğini daha da geliştireceğiz. Gayrimenkul sektöründe sağlıklı büyüme için, ürün ve finansman çeşitliliği gerekiyor. Sektörün ihtiyaç duyduğu yabancı fonların Türkiye’ye gelmesinin yolunu açmalıyız. 2050’de ülkemizde daha sağlıklı, daha verimli, çevre dostu projelerin ve akıllı şehirlerin hayata geçirileceğine inanıyorum.

“Yılın ikinci yarısı daha verimli olacak”

Türkiye, onca konjonktürel gelişmeye rağmen potansiyelini yitirmeyen bir ülke. Son açıklanan enflasyon rakamının da son bir yılın en düşüğü olarak gelmesi ülke adına pozitif beklentileri artırdı. Gelişmiş ülkelerde de faiz indirim sinyalleri, gözleri tekrar gelişen ekonomilere çevirdi. Dolayısıyla ikinci yarının ekonomik açıdan ülkemiz adına daha verimli olacağını düşünüyorum. Dap olarak, geçtiğimiz yıl iki dev ihale aldık. Önce 1 milyar 763 milyon TL bedelle Nişantaşı ihalesini almış, akabinde 1 milyar 111 milyon 100 bin TL bedelle Çekmeköy ihalesini

Ziya YILMAZ /
Dap Holding Yönetim
Kurulu Başkanı

kazanmıştık. Bu sayede arsa stoğumuzu 700 bin metrekarenin üzerine çıkardık. Bu projelerimizi beş yıl içerisinde gerçekleştirip Avrupa’da da büyüme hikayemizi perçinlemek istiyoruz. Nitekim bizdeki know-how birçok ülke için halen aranan formül. Tarihi ve coğrafi güzellikleri ile asla unutulamayan bir konumdayız. Bunu genç nüfusumuz ve çalışkanlığımızla besliyoruz. Eğer dünyanın gittiği yönü de iyi kavrar ve dünyada bu anlamda markalaşır isek en güçlü yeni ekonomiler arasında adımızı yazdıracağımızdan eminim.

“2050’ye kadar en hızlı büyüyen ekonomi”

Yılın ikinci çeyreğinin daha hareketli geçeceğini umuyoruz. 2019, 2018’e göre daha iyi bir sene olacak. Araştırmalar, 2050’de 9.7 milyarlık dünya nüfusunun üçte ikisinin kentlerde yaşayacağını, İstanbul’un 11 yıl sonra 43 dünya mega kentinden biri olarak 17 milyon nüfusa ulaşacağını gösteriyor. Konut, ulaşım, enerji ve diğer altyapı sorunlarına bağlı olarak artan kentsel nüfuslarla birlikte istihdam, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerin karşılanmasında güçlük çekileceğini öngörüyoruz. Ayrıca Amazon, Alphabet ve Facebook gibi teknoloji

Ahmet ÇELİK / Sinpaş
GYO Yönetim Kurulu
Başkan Vekili

devlerinin de sektöre girmesiyle muazzam değişimler olacağını tahmin etmek zor değil. Araştırmalar Türkiye’nin 2050’ye kadar yüzde 3’lük oranla Avrupa’nın en hızlı büyüyen ekonomisi olacağına işaret ediyor. Ülke olarak özel sektör veya kamu olsun, büyük sorumluluklar üstlenmek gerekiyor. Sinpaş olarak, çağdaş ve kalıcı olabilmeyin yolunun doğa ve insan odaklı üretimden geçtiğine inanıyoruz. Projelerimizde yeşil bir dönemi başlatmak ve var olan çevreci projelerimizi daha da geliştirmek için çalışmalar yapıyoruz.

“Anadolu açılımımızı sürdüreceğiz”

Her seçimde olduğu gibi konut alıcıları ve yatırımcıların seçim döneminde ‘bekle-gör’ şeklinde tavrı sergilemesi, konut satışlarını olumsuz etkiledi. Seçimlerin bitmesiyle birlikte piyasaların daha da netleşmesi, konut talebini canlandıracaktır. Ancak ulusal makro ekonomik göstergelerin de düzelmesi gerektiğine inanıyoruz. Eğer faizler konusunda olumlu bir adım atılırsa, konut satışları geçen sene kadar olmasa bile sektörü ayakta tutacak kadar artış gösterir. Ekonomik konjonktüre bağlı olarak konut üretimine ara vermeden

Umut DURBAKAYIM /
Teknik Yapı Yönetim Krl.
Başkan Yardımcısı

devam edeceğiz. İstanbul’da yapacağımız toplu yapılarındaki ana hedefimiz kentsel dönüşüm kapsamında riskli yapılaşmanın yenilenmesi olacak. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı himayesinde, Emlak Konut GYO ve TOKİ öncülüğündeki projeleri yakından takip edeceğiz. Devam eden yıllarda ise yine Anadolu açılımımızı sürdüreceğiz. Başta İzmir olmak üzere Ege ve Akdeniz bölgelerini yakından inceliyoruz. 2050 yılına vardığımızda, bugün inşa ettiğimiz projelerin karşısına geçip “iyi ki, yapmışım” diyerek gurur yaşamak istiyorum.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Dinamizmimizle birçok ülkeden ayrışıyoruz”

Türkiye'nin de içinde yer aldığı gelişmekte olan ülkelerde, 2003-2004 yılında başlayan parasal genişleme sektörümüzde de pozitif etki uyandırmıştı. Fed ve ECB'nin bugünlerde faiz indirimine gitme sinyali vermesiyle benzer bir eğilimin olabileceği ihtimali bile gelişmekte olan ülkelerin para birimlerini şimdiden etkilemeye başladı. Haziran ayı rakamlarına göre yıllık rakamlar bazında baktığımızda son bir yılın en düşük enflasyon rakamlarıyla karşı karşıyayız. Hem iç ve dış konjonktürel gelişmelere hem de parasal genişleme ihtimaline piyasa reaksiyonu

Erden TİMUR /
Nef Yönetim Kurulu
Başkanı

olumlu olurken, dolar/TL kuru 200 günlük ortalama seviyelerine geriledi. Bu nedenle de TCMB faiz indirim ihtimali iyice artmış oldu. Dolayısıyla kurun düşmesi tüketici güven endeksine olumlu yansırken, faiz oranlarının aşağı çekilmesi de alım gücünün artması etkisiyle gayrimenkul sektörünü olumlu etkiler. Nüfusu genç ve dinamik bir ülke olarak birçok ülkeden ayrışıyoruz. Bu güçlü bir veri ancak bunu eğitim sistemimizi dönüştürerek, demokrasimizi ve hukukumuzu geliştirerek, teknoloji ve girişimcilğe önem vererek bunu başarabiliriz.

“Yeni yatırım fırsatlarıyla büyümeye devam”

Yerel seçimlerin sona ermesi ve kurdaki dalgalanmaların azalmasıyla yılın ikinci yarısında özellikle üçüncü çeyrek itibarıyla sektör oldukça hareket kazanacaktır. Sonbahar itibarıyla enflasyonda yaşanacak düşüş ile beraber konut kredi faizlerinde de düşüş olacağını ve özellikle iç pazarda talebin artacağını öngörüyorum. Ege Yapı olarak, bu sene ve önümüzdeki sene inşaatı ve satışı devam eden projelerimize odaklandık. Tüm yatırımlarımıza iş planımız doğrultusunda hızla devam ediyoruz.

H. İnanç KABADAYI /
Ege Yapı Yönetim
Kurulu Başkanı

Marka olarak artık konsept ve ünite sayısı bakımından daha butik, tasarım ve konforun öne çıktığı yaşam alanları tasarlıyoruz. Bizler önümüzdeki beş senelik dönemde proje teslimlerimiz, lansman planlamalarımız ve yeni yatırım fırsatlarını değerlendirerek büyümeyi hedefliyoruz. PWC'nin raporlarına göre, Türkiye 2050 yılına kadar Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi olacak. Türkiye 2050 yılında dünyanın en büyük 11'inci ekonomisi olabilir. Bunu sadece bizler değil, uluslararası araştırma ve denetim şirketleri de raporlarında belirtiyor.

“Hedefimiz yüzde 13 ihracat artışı”

Sektörümüz 87 büyük sanayi işletmesi, binden fazla KOBİ, TÜİK verilerine göre 60 bin direkt çalışanı ve 300 binden fazla dolaylı istihdam yaratan büyük bir yapıdır. Sektörümüzün en büyük özelliği, her bölgede yaygın olması, şehirlerimize katkı sağlamaya devam etmekte. 2018 yılında 2017'ye kıyasla yüzde 12 ihracat büyümesi ile 1.2 milyar dolar ihracat seviyesine ulaştık. Bu yılın ilk beş ayında da doğalgaz maliyetlerindeki olağanüstü artışa rağmen ihracatımızı yüzde 6 artırdık, hedefimiz yüzde 13 artışla yılı tamamlamak.

Erdem ÇENESİZ /
Türkiye Seramik
Federasyonu Başkanı

Önümüzdeki dönemde yoğun çabalarla bu artışı gerçekleştirmek için çalışıyoruz. Karo seramik ve vitrifiye seramik sektörünün iki ana koludur. Bu sektörlerde her 100 dolarlık ihracatın 83 doları ülkemizde kalmakta, bu başlı başına bir rekor. Sektörümüz, ülkemizin en temel sorunu olan cari açığın kapatılmasına çözüm üreten sektörlerden biri. Son 10 yılda ülkemize 6 milyar dolar net nakit döviz kazandırılmıştır.

“İhracat atağına kalktık”

İnşaat malzemesi sanayisi bu yıl ihracatta atağa kalktı. Otomotiv de dahil olmak üzere, ülkemize en yüksek katma değeri biz sağlıyoruz. Küresel Rekabet Endeksi'nde yer alan 140 ülkenin 115'ine ihracat gerçekleştiriyoruz. 2019 yılında sektörün ihracatının 23-24 milyar dolar bandında gerçekleşmesini bekliyoruz. Sektörde talebin daha istikrarlı ve kalıcı olması için ise yapı finansman sistemi tüm piyasa ve kurumları ile kurulmalı. Dünyada 2050 yılında toplam nüfusun yüzde 70'inin kentlerde yaşayacağı ve 2 milyar insanın

Ferdi ERDOĞAN /
Türkiye İMSAD Yönetim
Kurulu Başkanı

kentlere göç edeceği varsayılıyor. Ülkemizin 2023 hedefinde ise yüzde 85 kentleşme öngörüldüğü. Altyapı, üstyapı, sosyal yapı yatırımları dünyadaki gibi ülkemizde de sürecek. Türkiye İMSAD sektöre yol gösterici olma vizyonu doğrultusunda, 2030'a kadar herkesin yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konutlara ve temel hizmetlere erişiminin sağlanması ve gecekonduların mahallelerinin iyileştirilmesi yönündeki küresel sürdürülebilirlik hedefinin gerçekleşmesi adına üzerimize düşen görevleri yerine getireceğiz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Dört yeni projeye başladık”

Yerel seçim sürecinin tamamlanması ile yılın ikinci yarısının hükümetimizin yürüttüğü çalışmaların neticesini alacağımız bir dönem olacağına inanıyoruz. 2019'un ilk yarısına baktığımızda Hasanoğlu Şirketler Grubu olarak ekonomik anlamda planlarımızın doğrultusunda ilerlediğimizi söyleyebiliriz. Şirket olarak yabancı yatırımcılara yönelik kampanyalar düzenledik, etkinlikler de yer aldık. Bu çalışmalarımız sonucunda yurtiçinde durgun olan dönemi yabancıya yönelik satışlarımızla oldukça hareketli geçirdik. İnşaat

Haluk HASANOĞLU /
Hasanoğlu Şrkt. Grb.
Yön. Krl. Bşk. Yardımcısı

sektöründeki 25 yıllık deneyimimiz ile pek çok projeye imza attık. Bu yıl Ispartakule'de iki, Bahçekent'te iki olmak üzere toplamda dört yeni projeye başlamaya hazırlanıyoruz. 2023 için 500 milyon TL, 10 yıl içinde ise 1 milyar TL'lik yatırım hedefliyoruz. 2050'de stratejik öneme sahip sektörlerle sahip olan ülkemizin gelecek nesiller için daha sağlıklı, güvenli ve çevre dostu projeler geliştirerek, üreten, ihracat yapan bununla birlikte dünyanın en güçlü ekonomileri arasında yer alacağını düşünüyoruz.

“Ötelenen talepler satışa dönecek”

İlk altı aylık ortalamaya baktığımız zaman aylık 100 bin konut satış bandının aşağısında kaldık. Yaz tatilinin bitmesiyle birlikte konut satışlarında ötelenen talebin satışa döneceği kanaatindeyim. Özellikle kamu bankalarının enflasyona endeksli konut kredisi sunmasıyla birlikte satışların bir nebze daha hareketlenebileceğini söyleyebiliriz. Enflasyonun beklenen rakamlara inmesi ve yapısal reformlarla birlikte piyasalardaki karamsar havanın dağılması konut satışı için önemli bir faktör. Özellikle ilk konut yatırımcısı

Mert KUTLU / Lens Yapı
Yönetim Kurulu Üyesi

için düşük faiz oranları, firma bünyesinde finansman ve uzun vadeli ödeme seçenekleri, konut satın alımını etkileyen en önemli faktör. Gelecekte finansman maliyetlerinin düşmesiyle konut satışları da doğru orantılı olarak artacaktır. Geliştirdiğimiz projelerle yaklaşık „5 milyar TL ciro hedefliyoruz. Projelerimiz karma projeler olup konut ve ticari alanlardan oluşuyor. Türkiye'nin en büyük açık alışveriş merkezi olan Lens İstanbul projemizdeki ticari alanlar tamamıyla açık semt çarşısı ve cadde mağazaları olarak dizayn ettik.

“Avrupa'da en fazla konut Türkiye'de satılıyor”

Türkiye'nin de içinde yer aldığı gelişmekte olan ülkelerde ivme yukarı yönlü olmaya başladı. Haziran ayı rakamlarına göre yıllık rakamlar bazında baktığımızda son bir yılın en düşük enflasyon rakamları ile karşı karşıyayız. Bu nedenle TCMB faiz indirim ihtimali arttı. Coldwell Banker Türkiye olarak 2013'ten bu yana Türkiye'de faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Aradan geçen altı yılda, franchise ofisleri, ofis sahipleri ve gayrimenkul danışmanları ile birlikte büyük bir başarı hikayesi yazdık. Söz konusu dönemde şube sayısını 111'e

Gökhan TAŞ / Coldwell
Banker Türkiye Ülke
Başkanı

yükselterek dünyanın en hızlı büyüyen master franchise'leri arasında yer almayı başardık. Geçtiğimiz yıl Era Türkiye'yi satın alarak büyümeyi sürdürdük. Emlak sektörünün kurumsallaşacağına inanıyorum; bu sektörümüz açısından önemli bir potansiyel demek. Türkiye coğrafi konumu ve popülasyonu ile özellikle Avrupa kıtasından ayrışıyor. Avrupa kıtasında en fazla konut İngiltere'de satılıyor: 800 bin. Türkiye'de ise bu rakam 1.4 milyon. Ekonominin evrildiği yönü kaçırılmaz isek güçlü ekonomiler arasında olacağımız bir gerçek.

“Kaliteli emlakçılık daha iyi yerlere gelecek”

2019'un geçen altı aylık dönemi, ilk yarıya göre daha da durgun geçiyor. Konut sektöründe birinci ve ikinci el satışların 2019'un geçtiğimiz yılın aynı dönemleriyle kıyaslandığında çok daha azalmış durumda. Bununla birlikte yabancıya satışta bir artış olduğunu, bu konuda döviz artışı ve Türkiye'de 250 bin dolar üzerinde konut alımı yapanlara vatandaşlık verilmesinin etkisi olduğunu düşünüyorum. Ülkemizde son 10-15 yılda yaşadığımız büyümenin inşaat ve perakende ağırlıklı olduğunu düşünürsek, son yıllarda yaşadığımız finansal sıkıntıların

Ulvi ÖZCAN / İstanbul
Emlak Bro. Klb. (İSTEB)
Yön. Krl. Başkanı

kaynağının da bu sektörlerin büyümesinin sürdürülebilir olmamasından kaynaklandığını görebiliriz. Çünkü biz inşaat sektörüne üretimi arz, ihtiyacı talep gibi bir yanılgıya düştük. Oysa arz üretim, talep satın alma gücüdür. Mesleğe başladığım 1995'den bu yana olan değişim ve gelişmeleri gözden geçirdiğimizde rekabet ve dünyayla entegrasyon artıkça ve dünya standartlarında bir düzenlemeyle kaliteli emlakçılığın 2050'lere kalmadan daha iyi yerlere geleceğini düşünüyorum.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“İşyeri ve ofis ihtiyaçları azalacak”

Gayrimenkul sektörü Türkiye'nin lokomotif ve sektördeki birçok sektördeki iş hacmini etkiliyor. Faizler ve döviz yüzde 10 seviyesinde değer kazancı sağlarken, özellikle altında yatırımcı yüzde 20 seviyesinde gelirler elde etti. Riski az olan yatırım araçlarının bu seviyede değer kazanması, yatırımcıyı gayrimenkul piyasalarından uzaklaştırdı. Bunun yanı sıra inşaat sektörü güven endeksi 50 seviyelerine kadar düştü. Hatta alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi son endekte yüzde 2.8 azalarak 37.3 oldu. Fiyatların geriye gelmesi ile düşen

Mustafa Hakan
ÖZELMACIKLI / Altın
Emlak Genel Müdürü

amortisman süreleri, bazı yatırımcıları orta vadede yüksek değer artışı sağlayabilecek alımlara yönlendirdi. Yeni dönemde gayrimenkul sektörü dijital dönüşüm içinde. Emlak pazarlama tarafında gayrimenkule ilişkin araştırmalar artık internet üzerinden başlıyor ve bu aramaların yüzde 77'si mobil üzerinden gerçekleşiyor. Önümüzdeki yıllarda bu işlemlerin tamamen dijitalleşeceğini, hatta GABORAS (Gayrimenkul Borsası) ile gayrimenkullerin tamamen menkul kıymete dönüşeceği bir değişim bizi bekliyor.

“Teknoloji atılımına önem verilmeli”

Yılın ikinci yarısında sektörün daha iyiye gideceğini düşünüyoruz. Otomatik gayrimenkul değerlendirme ve gayrimenkul teknolojilerindeki değişim, tüm dünyanın gündeminde. Endeksa olarak ürettiğimiz teknoloji ve değerlendirme altyapısının dünyadaki örnekleri ile karşılaştırıldığında oldukça gelişmiş olduğunu görüyoruz ve önümüzdeki yıllarda başta Avrupa olmak üzere diğer ülkelerde de hizmet veren bir platform olmayı hedefliyoruz. Geçtiğimiz dönemde teknolojinin nasıl bir sermaye akışı yarattığını hep beraber gözlemledik. Bu

Görkem ÖGÜT /
Endeksa CEO'su

anlamda, yüksek teknoloji üretimine yönelik atılımların artması gerektiğini hepimiz biliyoruz. Bu adımların da temelini nitelikli kaynak oluşturuyor. Teknoloji atılımına önem vererek, nitelikli kaynak için eğitim sistemimizi geliştirerek gelecek ekonomik kalkınma döneminden en yüksek kazanç sağlayarak çıkmamız gerekiyor. Güney Kore gibi bunu başarmış ülkeleri de iyi analiz edip, bu yönde adımları tamamlarsak, 2050'de bizden sonraki nesil çok daha farklı konuları konuşuyor olacak. Türkiye'nin bunu başaracağına inancımız tam.

“2050'de Türkiye'yi kimse tutamaz”

Konut kredi faiz oranlarının yüksek olduğu bir dönemde geçiyoruz. Faiz oranının yüzde 2'nin altına inmesiyle sektörde hafif bir canlanma yaşasak da eski günleri yakalamaktan çok uzagız. Türkiye'de gayrimenkul piyasasının talep yönü konjonktürel olarak düşük olsa dahi, önümüzdeki bu süreci tahmin etmek kolay değil, sektörün tekrar canlılık kazanacağı şüphesiz. Üstelik kentsel dönüşüm, nüfus artışı ve temel ihtiyaçlar nedeniyle Türkiye'deki konut talebi daha uzun yıllar devam edecek. Bu geçici bir durum, ama ne kadar sürede geçeceğini

Cansel Turgut YAZICI
/ Eva Gayrimenkul
Değerleme Gnl. Müdürü

bilmiyoruz. Değerleme sektöründe çalışan bir firma olarak daha teknolojiye dayalı değerlendirme yapma hedeflerimiz var. Verilerin analizi konusunda çalışmalar yapsak da, bu dönemde bu tür yatırımlara kaynak ayırmak kolay değil. Genç nesil doğru kanallara edilirse 2050'de Türkiye'yi kimse tutamaz. Dinamik, yeniliğe açık ve esnek çalışabilen bir jenerasyonumuz var. Onları bilim ve eğitimle geliştirmeli, enerjilerini doğru yönlendirmeliyiz. O zaman bu işgücünü ve zekayı kimsenin geçemeyeceğini ve Türkiye'nin çok aydınlık günleri olacağını düşünüyorum.

“Sektör yeniden ivme kazanacaktır”

İnşaat sektöründe 2017'den bu yana gözlemlenen daralma, 2019'un ilk ayında da devam etti. Bu gayrimenkuldeki satışları zayıflattı. Yeni konut satışları, 2018'e göre yüzde 30 geriledi. Konut kredili satışlar ise toplam içerisinde yüzde 10'un altında. Aylar itibarıyla alınan yapı ruhsatları, yapı kullanma izin belgeleri ve tapular, bu gelişmeyi gözler önüne sermekte. Ortadoğu Holding İnşaat Grubu olarak yakın dönemde tamamladığımız Resim İstanbul, Resim Eyüp ve Resim Kağıthane projelerimizde kalan

Nusret Kayhan
APAYDIN / Ortadoğu
Holding İcra Krl. Üyesi

son konutlarımızın satışı devam ediyor. Her yıl “Dünyanın En Büyük 250 Uluslararası Müteahhitleri” listesine Türkiye 46 firması ile Çin'in ardından ikinci olarak giriyor. ABD'nin üçüncü sırada olduğu bu tablo, ülkemiz için olağanüstü bir başarı. Ekonomik daralma ve büyüme oranlarındaki düşüş inşaat sektöründe de fazlasıyla etkilemiş durumda. Önümüzdeki süreçte bir dengelenmenin ardından arz karşısında talebin tekrar güçlenerek sektöre yeni bir ivme kazandıracağını söylemek hiç de zor olmayacaktır.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

OTOMOTİV

“Türkiye büyük bir ülke ve ekonomi”

Türkiye ekonomisi dünya ekonomisi ile paralel bir seyir izlemekte ve eskiden olduğu gibi ani reflexler göstermemektedir. Türkiye büyük bir ülke ve büyük bir ekonomidir. Bu zorlu süreci de en yakın zamanda atlatacağını ümit ediyoruz. Kalkınmışlık adına atılacak adımlarla ülkemizin, dünyanın önemli ekonomileri arasındaki yerini alacağına da inancım tamdır. Çünkü ülkemiz coğrafi konumu, kaliteli insan gücü, zengin kaynakları ve en önemlisi dinamik genç nüfusuyla model bir ülke olarak dünya sahnesindeki yerini her geçen gün daha da güçlendirmektedir.

Ali Haydar BOZKURT /
Toyota Türkiye Paz. ve
Satış A.Ş. CEO'su

Ülkemizin lokomotif sektörlerinin başında gelen otomotive baktığımızda da yüksek faiz ve kur dalgalanmalarıyla birlikte 2019 yılının zor bir yıl olacağını öngörüyoruz. Sektör olarak bugüne kadar her zaman bardağın dolu tarafına bakmaya gayret gösteren bir yaklaşım içinde olduk. Bu düşünceden hareketle; devletimizin bir takım önlemler ve uygulamalar ile otomotiv sektörüne destek vermeyi sürdüreceğine inanıyorum.

“İhracat hedefimiz 125 milyon dolar”

Sampa Türkiye'nin global ölçekte faaliyet gösteren, dünyanın en büyük yedek parça markalarından biri. 25 yıllık tecrübemizle, 30 bin referanslık geniş ürün portföyümüzle, dokuz entegre fabrikamızın getirdiği üretici kimliğimizle, alanın en büyük Ar-Ge ve teknoloji yatırımlarıyla dünyada Sampa'ya benzetilebilecek bir firma daha yok. Ciromuzun halihazırda yüzde 93'ünü ihracata dayandırıyoruz. Bu sene yüzde 25'in üzerinde bir ihracat artışı gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. 14 farklı ülkede bulunan 1500'den fazla çalışanımızla

Tarık ALTUNCU / Sampa
Yönetim Kurulu Başkanı
ve CEO'su

ve 100'ün üzerinde ülkeye yaptığımız ihracatla 2019 yılı için hedefimiz 125 milyon doları geçmek. Güzel Türkiye'mizin ekonomik olarak tam bağımsız ve güçlü kalabilmesi için yeni milli mücadelenin katma değerli üretim ve yüksek ihracat olduğuna inanıyoruz. Bu konuda da Samsun'un en büyük işvereni olarak aktif rol oynayacağız. Bu hedefe giden yolda en önemli gücümüz tasarım, inovasyon kabiliyetimiz ve kalite. CAMP adını verdiğimiz alanının en iyi Ar-Ge merkezimize yıllık ciromuzun yüzde 2.5'ünü aktarıyoruz.

“AB'ye uyum yönetmeliği bizi zorluyor”

Traktör sektörü bu sene 2018'e göre ilk beş ayda yüzde 62.02 daraldı. Henüz TÜİK verileri açıklamadı ama altı aylık küçülmenin yüzde 70'leri bulduğunu tahmin ediyorum. Biz şu anda traktörlerimizi üretirken Tier3A emisyon (karbon ve azotoksit emisyonu) seviyesinde motor kullanıyoruz. Oysa AB uyum yönetmeliği bizi belli kW'a kadar Tier3B, belli kW üzerinde Tier4 kullanmaya zorluyor. Bunu da Sanayi Bakanlığı takip ediyor. Bu Tier değişimi çok yanlış bir zamanda sektöre empoze ediliyor. Bu iş çok ve hiçbir traktör üreticisi şu anda bu değişimi

Zeynep Erkunt
ARMAĞAN / Erkunt
Traktör Yönetim Kurulu Başkanı

yapacak mali güce değil. Sanayi Bakanlığı ısrarla emisyon seviyesi Ocak 2020 ayında değişecek diyor. Oysa bu çok masraflı çünkü her traktör modeli için bir örnek hazırlamak ve TİP onayı için test kuruluşlarına teslim etmek lazım. Öte yandan tutun ki biz bunu yaptık. Motorlar mevcuda göre 3.500-5.000 euro arası pahalı olduğu için çiftçiye ulaşacak traktör çok çok pahalı olacak. Biz Erkunt Traktör olarak başladığımız yerli transmisyon ve motor yatırımına hız kesmiş olmakla beraber devam ediyoruz. Yatırımı gelecek yıl devreye almayı hedefliyoruz.

“İkinci el otomobil piyasası daha az etkilendi”

Otomotiv sektöründe 2019'un ilk yarısında yaşanan daralmanın, yılın ikinci yarısında da devam etmesini bekliyoruz. İkinci el pazarı sıfır pazarına göre bu daralmadan daha az etkileniyor. Geçmiş yıllarda her bir adet sıfır otomobile karşın dört ikinci el otomobil satılırken bu oran 2019'da bire 14 seviyesine çıktı. Bu artan fiyatlar sebebi ile sıfır araçlardan elini çeken tüketicinin ikinci el pazarına yöneldiğini gösteriyor. Yapılanma çalışmalarımız hız kesmeden devam ediyor. 2019 başında ve 2019 Haziran ayında iki yeni ikinci el showroom açtık. ALJ Otoshops

Murat AYDIN /
Otoshops Genel
Müdürü

olarak üç showroom'a ulaştık. Birçok firmanın tesis kapattığı bir dönemde bunun anlamlı olduğunu düşünüyoruz. Bunlara ek olarak 17 yetkili satıcımızla Türkiye sahilinde 20 noktada müşterilerimizle buluşuyoruz. Önümüzdeki dönemde kurumsal ikinci el pazarının öncü ve lider markası olma vizyonumuz kapsamında hizmet verdiğimiz nokta sayısını ve yetkili satıcı sayımızı artırmayı planlıyoruz. 2050 yılında pazarın bugün olduğu gibi fosil yakıtlı (benzin, mazot, LPG) durumdan elektrik ve hibrit araçlara geçmiş olacağını düşünüyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Sektör, beş kat büyüyecek”

Operasyonel kiralama sektörü, 2019'un ilk çeyreğinde 2018'in sonuna göre yüzde 5.7 küçüldü. Şirketlerin araç ihtiyaçlarını karşılamak için satın alma alternatifi yerine, operasyonel kiralama yöntemi tercih unsuru olmaya devam ediyor. Sektörümüzün bu yıl faaliyetlerini daha güçlü bir şekilde sürdürebilmesi için araç kiralama şirketlerinin aktifinde bulunan ve en az iki sene aktifte tutulmuş olan binek otomobillerin satışında uygulanan yüzde 18'lik KDV oranının yüzde 1'e indirilmesine yönelik bir düzenleme yapılması gerekiyor. Bu sektörümüzün finansal

İnan EKİCİ / Tüm Oto
Kiralama Kuruluşları
Derneği (TOKKDER)
Yönetim Kurulu Başkanı

sıkıntılarına karşı ciddi bir stabilizatör işlevi görecektir. Birçok sektörde olduğu gibi kısa dönem araç kiralama sektörü de ekonomik daralmanın etkilerini hisseder oldu. Rekabetçi ekonomik koşullar ve artan sosyal kaygılar yeni yaşam stillerinin doğmasına yol açıyor. Bu değişim, 'paylaşım ekonomisi' kavramını da hayatımıza soktu. 'Araç paylaşım modelleri' de bu ihtiyaçtan hareketle araç sahipliği yerine alternatif bir ulaşım çözümü olarak ortaya çıkıyor. Sektörü 10 seneden kısa bir sürede beş kat gibi bir büyüme bekliyor.

“Teknoloji en üst seviyede kullanılacak”

Kredi faiz oranlarının hala yüksek olması, kredi kullanımlarını etkiliyor. Otomotiv sektörü için uygulanan ÖTV indiriminin de sona ermesi bundan sonraki altı ayı da olumsuz etkileyeceği benziyor. Bu da hem ekonomide hem de otomotivde özellikle istihdam sorununu ön plana çıkaracak. Otomotiv sektörünün yılı 300 bin '0 km' satış adediyle kapatacağını öngörüyoruz. Bu da vergi hedefleri de dahil ekonomide birçok alanı olumsuz etkileyecek. 2019 başında kendi içimizde oluşturduğumuz Ar-Ge birimimizi bir üniversitenin çatısı altında devam ettirmede

Hüsamettin YALÇIN /
Cardata Genel Müdürü

son aşamaya geldik. Özellikle 'connected cars' alanındaki teknolojik gelişmeler için çalışmaya başladık. Geliştirdiğimiz teknolojiyle araçların kendi sürüş deneyimlerini ve sürücünün sürüş performansını kayıt altına alarak, ilgili sektörlerin kullanımına açmak istiyoruz. Varmak istediğimiz nokta, aracın gerçek ikinci el fiyat değerini herhangi bir insan yorumu olmadan tespit edebilmek. 2050'nin en üst seviyede teknolojik ürün ve hizmetlerin kullanıldığı, teknolojinin hayatımızın neredeyse tümü olduğu bir Türkiye olacağını öngörüyoruz.

“Avcılar'da üretip Çin'de montaj yapıyoruz”

Teknolojiye odaklı bir şirketiz. Dünya otomotiv sektörünün ilerisinde teknolojiler gerçekleştiriyoruz. Şu anda sanal gerçeklik ve hologram teknolojilerine odaklanmış durumdayız. Dünya arenasında ürünümüzün lansmanını gerçekleştirdik. Arabanın içerisindeki asistanımız sizinle duygusal bağ kurarak, isteklerinizi harfiyen yerine getiriyor. Çin'deki üretim tesisimizi tamamladık. İstanbul Avcılar'dan ürettiğimiz parçaları Çin'e gönderip orada montajını gerçekleştirerek, ihracat pazarlarımıza daha hızlı şekilde ulaşabileceğiz. Bunları yüzde

Erbakan MALKOÇ /
Dizaynvp Group Yön.
Kurulu Başkanı

98 yerli üretimle gerçekleştiriyoruz. Özellikle firmamızın donanım ve teknoloji ayaklarını tamamen fabrikamızda gerçekleştiriyoruz. Dünyada Türkiye markasının oluşmasını istiyoruz. Dünya liginde Made in Turkey markasıyla maça 38'inci sıradan başlıyorsunuz. Üretimizin çok iyi, kaliteniz çok iyi, teknolojiniz çok iyi ama marka değeriniz gerilerde. Eğer markalaşma engelini ortadan kaldırırsak, işte o zaman Türkiye'nin önünde hiçbir güç duramaz. Bunun için tüm sektörlerin birbiriyle koordineli olarak çalışması ve uygun projelerde ortaklık kurulması şart.

“Yılın ikinci yarısı daha pozitif olacak”

Geçtiğimiz günlerde gerek global eğilimde Türkiye'yi destekleyecek risk iştahında artış gerekse G-20 zirvesinden gelen mesajlar, olumlu bir atmosferin oluşmasını sağladı. Bu destekleyici unsurları arkasına alarak Türk ekonomisinde atılacak olumlu adımlar karşılığını muhakkak bulacaktır. Seçimleri takiben özellikle ekonomiye yoğunlaşan ülke gündemi ile birlikte ikinci altı ayın pozitif geçeceğini düşünüyorum. Son iki senede isimizde verimlilik sağlayan ve gelişen e-ticarete uygun operasyonel modellere uyum için pek çok yatırım yaptık ve önümüzdeki

Kağan GÜNDÜZ / MNG
Kargo CFO'su

dönemde de yapmaya devam edeceğiz. Son iki yılda özellikle aktarma merkezlerimizin otomasyonuna, şirketimizin IT altyapısına, ekiplerimizin kullandıkları teknolojik ekipmanlara yaptığımız yatırımlar önemli boyutlarda. MNG Kargo olarak bir Ar-Ge merkezine sahibiz ve üzerinde çalıştığımız pek çok proje var. Sektörümüzün gelişim potansiyeli heyecan verici, bu potansiyeli en verimli şekilde sonuçlara yansıtmak için operasyonlarımıza ve teknolojiye yatırım yapmak hissedarlarımızın da en önemli önceliklerinden.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

TARIM VE GIDA

“20 yıllık bir program oluşturulmalı”

Ülke ihracatımız 2019 Mayıs itibari ile geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 5.5 artarak 72.7 milyon dolardan 76.36 milyon dolara yükseldi. İlk beş ayda ülkemizin su ürünleri ihracatı 446 milyon dolar olarak gerçekleşti. Yılsonunda 1 milyar doların üzerine çıkmasını bekliyoruz. En çok ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla Hollanda, İtalya, Japonya, Almanya, Rusya, Yunanistan ve Birleşik Krallık oldu. Türkiye G20 ülkeleri içerisinde 18'inci sırada. Hedefimiz ilk 10 arası olmalı. Merkez Bankası'nın öncelikle fiyat istikrarını sağlayacak önlemleri alması, kısa ve

Tuncay SAGUN / Group
Sagun Yönetim Kurulu
Başkanı

orta vadede rahat bir çalışma ortamında plan ve programlarını uygulayabilmesi çok önemli. Yatırım ortamının iyileştirilmesi konusunda, sil baştan tekrar bir çalışma yapılması, doğrudan yabancı sermaye akışının ülkemize yönlendirilmesi için dünya örneklerinden yola çıkılarak profesyonel uygulamalar yapılması gerekiyor. Ters beyin göçünün sağlanması için 20 yıllık bir program oluşturularak, 2050'ye kadar yurtdışında çeşitli branşlarda yetiştirilecek gençlerin, Türkiye'de 2050 sonrasında yapacakları bugünden belirlenebilir.

“Hızlı bir iyileşme beklentimiz var”

Ekonomide iç ve dış kaynaklı olarak yaşanan olumsuzlukların yansımaları sonucu oluşan yüksek enflasyon iç tüketime darbe vururken, diğer yandan dolar kurundaki artışlar sonucu ithal hammadde fiyatlarındaki artış gıda sektörü üretimini de olumsuz etkiledi. İkinci yarıda ekonomideki kayıplarımız için bir restorasyon dönemi ile hızlı bir iyileşme beklentimiz var. Siyasi tartışmaları bir yana bırakıp, hızlıca ekonomiye odaklanmamız gerekiyor. Aksi halde yılın geri kalanında da gıda sektörü de dahil tüm üretim sektörleri kayıplar yaşamaya

İknur MENLİK / Türkiye
Gıda ve İçecek San. Der.
Fed. Genel Sekreteri

devam edecektir. Türkiye'de uzunca bir süredir ekonomiye odaklanmayı engelleyen seçim sürecinin tamamlanması, ileriye dönük yatırım planları konusunda umutları artırmakta. Ne var ki, AB ve ABD ile ilişkilerde gerilimin devam etmesi, dolar kurunda ve kredi faizlerinde yüksek seyir devam ettiği takdirde, tüm sektörlerde olduğu gibi gıda sektöründe de yeni yatırım planlarının ötelenmesi tehlikesi vardır. Yeni kaynaklarla üretimin desteklenmemesi halinde, özellikle istihdamda beklenen iyileşmenin sağlanamayacağını şimdiden söyleyebiliriz.

“Un ihracatı şampiyonluğuna devam”

2019'un ilk yarısında oluşan dengeli süreç, özel sektörün ekonomiye olan güveninin artmasını sağladı. İkinci altı aylık dönemde bu güvenin daha da artacağını, ileriye yönelik yeni risklerde gerek mevcut oyuncuların, gerekse yeni yatırımcıların daha sağlam bir zeminde planlarını hayata geçirebileceklerini düşünüyorum. Sektörümüzde önümüzdeki beş yılda toplam tesis sayısında yüzde 10'luk azalma beklenirken, üretim kapasitemizde artış öngörülmüyor. Sektörümüz, geçmiş altı yılda olduğu gibi 2019'da da dünyanın un ihracat şampiyonu olacaktır.

Eren Günhan ULUSOY /
TUSAF Avrasya Bölge
Direktörü Başkanı

Stratejik konumumuzu değiştiremiyorsak ki bu imkansız, stratejimizi buna göre belirlemek ve tek bir hedefe odaklanmak durumundayız. Siyasi ve ticari ilişkilerimizi geliştirebileceğimiz birçok komşu ülkemiz ve globalleşen dünyada hiç sorun yaşamadan ticaretimizi ilerletebileceğimiz pazarlar mevcut. Tüm dikkatimizi teknolojiye ve ticarete verebileceğimiz bir çevrede Türkiye'nin dünyadaki en güçlü ekonomilerinden biri olmasının önünde hiçbir engel bulunmuyor. 2050 yılı için bu senaryonun oldukça kuvvetli bir olasılığı barındırdığı inancındayım.

“Toparlanma olacağına dair umudumuz artıyor”

Sektör özeline baktığımızda perakendede talep düşüklüğü yaşanırken, sütte arzın daralması, kırmızı ette ise stoklarda dengelerin yerine oturmasıyla ilk altı ayı tamamladık. Yazın turizm hareketliliği sektöre canlanma getirecektir. Ardından okula dönüş hazırlıkları olacak. Tüm bunlar besleme ve diğer girdi maliyetleri büyük ölçüde ithalata bağlı olan süt ve kırmızı et sektörlerinde bir yandan yazın bereketi ve bitkisel hasadın olumlu etkileri, diğer yandan da döviz kurundaki düşük seyir ile ikinci yarıda toparlanma olacağına dair umudumuzu artırıyor.

Tarık TEZEL / Türkiye
Süt, Et, Gıda San. ve Ür.
Birliği Başkanı

Türkiye, haksız rekabetin önlenmesi, tarımın gerek kaliteli üretimin, gerekse milli ekonominin gereklerine uygun, kayıt altında, izlenebilir, yılda kişi başı 325 litre süt ve ürünleri, 30 kilo kırmızı et tüketen, sütü ile kırmızı eti ile hayvancılığa dayalı tarımı ile 15 milyon kişilik istihdam sağlayan, miras hukukunu çözmüş, ortalama arazi büyüklüğü en az 200 dekar olan, yem bitkileri üretiminde ihtiyacını yurtiçi kaynaklardan karşılayabilen, kendi tohumunu üretebilen bir tarımsal altyapıya sahip, rekabetçi bir ülke haline gelebilir.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Türkiye tarımda bir yıldız gibi parlayabilir”

Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü, 2019 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2.8 büyüdü. İkinci çeyrek rakamları henüz açıklanmadı ama bitkisel üretim rakamlarından ikinci çeyrekte de büyüme yaşandığını, yılın kalanında da büyüme görüleceğini tahmin ediyoruz. Dört yıl uzun bir süreç; çok iyi değerlendirilebilir. Tarımın yapısal sorunları tam olarak çözülmezse de pek çok alanda çok önemli merhaleler kaydedilebilir. Verimli tarım arazileri korunur, ülkedeki bütün tarım arazileri tarımsal üretim için değerlendirilir, çiftçiye makul fiyatlarla girdi

Şemsi BAYRAKTAR /
Türkiye Ziraat Od. Bir.
(TZOB) Genel Başkanı

sağlanır, çiftçi yeterli gübre, her ekimde yeni sertifikalı tohum kullanabilirse, ucuz ve yeterli finansmana ulaşır ve kültürel faaliyetleri eksiksiz yerine getirebilirse, Türkiye tarımda Balkanlar, Rusya, Ukrayna ve Orta Asya, Kafkaslar, Ortadoğu, Kuzey Afrika'nın içinde bulunduğu 800 milyonun üzerinde nüfusu olan bir bölgenin tam ortasında bir yıldız gibi parlar. Bu bölgenin gıda açığının önemli bir bölümünü rahatça karşılayabilir. Ülkemiz tarım ve gıda ihracatında dünya ülkeleri içinde başa güreşir, liderler liginde oynayabilir.

“Gıda, kriz dönemlerinin en dirençli sektörü”

2 trilyon dolar GSYH, 50 milyar dolarlık turizm geliri ve 500 milyar dolarlık ihracat genel hedefleri gıda sektörü için 320 milyar dolarlık bir büyüklük vad ediyor. Gıda sanayi kriz dönemlerine en dirençli sektör. Hammaddesinin tamamına yakını yurtiçinden karşılıyor. Ülkemiz coğrafi konumu nedeniyle hammadde çeşitliliğimiz oldukça zengin, topraklarımız organik tarıma elverişli, coğrafi işaretli ürünler bakımından sayısız olanağa sahip. Gıda sanayi Endüstri 4.0'a geçiş olarak tanımlayabileceğimiz otomasyonunu tamamlayabilirse önemli bir

Necdet BUZBAŞ /
Türkiye Gıda İşverenleri
Sendikası Başkanı

rekabet gücü kazanacaktır. 80 milyonu aşkın nüfus, ağırlıklı iç tüketime dönük üretim yapan gıda sanayi, doğrudan yabancı sermaye için de çekiciliğini koruyor. 2050'lerde yeni ekonomi kurallarını yeniden belirlemiş olarak yaşamaya başlanacaktır. Öngörülerimizi nasıl etkileyeceğini hesaplayamadığımız en önemli faktör küresel iklim değişikliğidir. 2050'de Türkiye nüfusu yaşlanacak, sağlıklı beslenme ve yaşlanmak çok önem kazanacak. Bu gereksinimlere cevap verecek gıda sanayimiz, bugünden kurduğumuz Ar-Ge merkezleri ile bu hazırlığın içinde.

“Avrupa'ya peynir ihracatı yapan tek firmayız”

Süt ve süt ürünleri sektöründe bugüne kadar geliştirmiş olduğumuz inovatif ürünlerle farklılaştık. Türkiye'deki 30 binin üzerinde noktaya ürünlerimizi ulaştırmanın yanı sıra ABD, Avrupa Birliği, Ortadoğu, Güney Kore ve Japonya gibi Uzakdoğu ülkeleri, Türk Cumhuriyetler, KKTC ve Balkan ülkeleri gibi dünyanın birçok ülkesini Muratbey'in lezzetli peynirleri ile buluşturuyoruz. Geçtiğimiz yıl ürünlerimizi AB ülkelerine de ulaştırmaya başladık. Türkiye'ye uygulanan süt ve süt ürünleri ihracatı yasağından 16 yıl sonra lezzetli ürünlerimizi

Necmi EROL /
Muratbey Peynircilik
Yönetim Kurulu Başkanı

Avrupa ülkelerine göndermenin gururunu yaşıyoruz. Avrupa'ya peynir ihracatı yapan tek firmayız. Yatırım planlarımızın merkezinde, farklılaşmayı sürdürülebilir kılmak ve büyümeye devam etmek bulunuyor. Dünya markası olma yolunda ilerliyoruz. Yurtdışı markalaşma yatırımlarımıza hız verdik. ABD başta olmak üzere dünya genelinde önde gelen fuarlarına katılım sağlıyor, pazarlama faaliyetlerimizde bu fuarları kullanıyoruz. İhracatımızı artırdık, yeni pazarlara girdik. Bir önceki yıla göre ihracatımızda yüzde 20 büyüme sağladık.

“Üretime çok önem vermeliyiz”

İkinci yarının çok daha iyi olacağını düşünüyorum. Yoğun bir seçim döneminin ardından artık ülkedeki herkes işleri ve yatırımlarıyla ilgilenecektir. İkinci dönemde de global açıdan ülkemizi etkileyebilecek birçok parametre olmasına rağmen Türkiye'nin bu sıkıntılı süreci en kısa zamanda atlatıp, büyüme oranlarını hızla yükselteceğine inanıyorum. Hem 2018 hem de 2019'un bu dönemine kadar yatırım planlarımızda herhangi bir değişikliğe gitmeden büyüme hedeflerimizi tutturduk. Gelecek dönemde de hedeflerimizi tam olarak yapmak için elimizden

Kadir Emin DİNDAR /
KOSKA Yönetim Kurulu
Üyesi

geleni yapacağız. İlk etapta yeni bir fabrika yatırımla üretim ve depolama hacmimizi büyütme istiyoruz. 2050'ye hazırlanırken öncelikle ülke olarak üretime önem vermeliyiz. Her ne üretiyorsak, güncel tüm teknolojileri takip edip, kendimiz teknoloji üretmek en verimli şekilde çalışmalıyız. Bu ürettiklerimizi de tabi ki dünya genelinde pazarlayarak ihracatını sürekli arttırmalıyız. En önemlisi de üzerinde 'Made in Turkey' yazan ürünlerin hem içerik, hem de işçilik anlamında güven duyulacak ürünler olduğu imajını kazandırmalıyız.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“En önemli argümanımız ihracat”

Yılın ilk yarısında içerisinde geçmiştik olduğumuz seçim psikolojisi çiftçimizden, sanayicimize oradan tüketicimize yansıyan farklı beklentiler doğurdu. Daha tedbirli, risk almayan bir ekonomik model ile hareket edildi. Buna beklenmedik kur artışları ve enflasyon rakamları da ilave olunca ana hammaddemiz olan çiğ süt üretiminden itibaren market raflarındaki satış rakamlarına yansıyan bir düşüş karşımıza çıktı. Yıllık hedeflerimizi tutturabilmek için düşünle geçen ilk altı ayın yollarını sarmamız gerekiyor. Bu nedenle ihracat en önemli argümanımız.

Harun ÇALLI / Ambalajlı Süt ve Süt Ürünleri San. Derneği Başkanı

Katar ve Irak gibi ülkelere gelen süt ve süt ürünlerine kapıları kapatma haberleri canımızı sıktı. Bir an evvel bu kararlarından vazgeçmeleri hususunda iki ülke arasındaki diplomatik girişimlerin sonuçlanmasını bekliyoruz. ASÜD üyeleri olarak ihracatımızı arttırmak adına dünyanın birçok noktasında ticari faaliyetlerimizi kendi gücümüzle sürdürüyoruz. Körfez ülkeleri, Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Kore gibi pazarlarda Hükümetimizin ihracata vereceği desteklerle ve ikili diyaloglarla yanımızda olması en büyük arzumuzdur.

“Türkiye’yi global fırsatlarla dolu bir dönem bekliyor”

Türkiye, gerek stratejik öneme sahip konumu gerekse genç nüfusuyla global arenada daha güçlü bir yer edinmek için büyük bir potansiyele sahip. Bununla birlikte genç ve kırılgan ekonomiye sahip bir ülke olarak, uzun yıllardan bu yana küresel piyasalarda yaşanan dalgalanmalardan etkileniyor. Önemli ekonomi kuruluşları ve otoriteleri, ilk altı ayda gördüğümüz ekonomik daralmanın kalan altı ayda da süreceği görüşünde birleşiyor. Kalan zamanı doğru değerlendirmek adına, ekonomide yapılacak hızlı reformlar, alınacak tedbirler,

Tuncer AKGÜN / Peyman Yönetim Kurulu Başkanı

destekler ve teşviklerle bu daralma oranının azalabileceğini öngörüyoruz. Peyman olarak, Türkiye ve dünyadaki ekonomik gelişmeleri yakından takip ediyor, hedeflerimizi ve yatırım planlarımızı bu doğrultuda revize ediyoruz. Dünya ekonomisi hızlı değişimler içinde. Gelişmiş ülkeler hızla dijital ekonomiye geçiş yapıyor. Türkiye’yi zorlu ama bir o kadar da global fırsatın olduğu bir dönem bekliyor. Öngördüğümüz Türkiye geleceği, üretim odaklı, kendine yettiği gibi dünyaya da açılan, markalaşmanın önemini kavramış bir ekonomiyle şekillenecek.

“Türkiye’nin en büyük varlığı genç nüfusudur”

Yılın ilk yarısı seçimlerin etkisi ile bekleme konumunda geçti. İkinci yarı ilk çeyrekte yaz tatili ve meyve sebzenin bol olması dolayısıyla gıda enflasyonuna etkisi nedeniyle piyasada uzunca zamandır var olan nakit sıkışıklığı ve finansmana erişim konularının hissedilmesi gerekenden daha hafif hissedilecek. Daha çok çalışmak, maliyetlerimizi tekrar gözden geçirmek ve moral motivasyonumuzu üst seviyede tutmaya çalışmamız gerekmektedir. Bizim şirketimiz özelinde teknoloji yatırımlarımızın dünyada gıda üreten şirketlere paralel olarak

Funda BALTALI / Baltalı Gıda Yönetim Kurulu Başkanı

her sene yapılması gereklidir. Özellikle gıda güvenliği ve maliyet düşürülmesi için gerekli bütün yatırımlar her sene yapılacak, kapasite artırımı ve ihracat için gerekli yatırımlar piyasa şartlarına göre değerlendirilecektir. Türkiye’nin en büyük varlığı genç ve iyi yetişmiş nüfusudur. Türkiye’nin doğru kararlar vererek 2050 yılında dünya ekonomisinde söz sahibi, komşuları ve dünya ile barışık, insan hakları ve özgürlükler anlamında model ülke olacağına inanıyorum. Bu hedefe varmak için çok çalışarak ve inanarak bu amacımıza ulaşacağımıza inanıyorum.

“Dünyada öncüler arasındayız”

MÜMSAD olarak, bitki ve meyve çayları, kuru çorbalar, dondurulmuş gıdalar ve margarin kategorilerinde faaliyet göstermeye ve özellikle gıda alanında sıkça karşılaştığımız bilgi kirliliğiyle mücadeleye liderlik yapıyoruz. Trans yağların elimine edilmesi konusunun çok konuşulduğu bir dönemdeyiz. Bu konuda henüz yasal bir kısıtlama yokken, Türk margarin sektörü, 2000’li yılların başında bunu öncelikli olarak gündemine alarak önemli adımlar attı. MÜMSAD liderliğinde yapılan gönüllü uygulama sonucunda üye firmalarımızın margarinlerindeki trans yağ seviyesi 12 yıldır

Metin YURDAGÜL / Mutfak Ür. ve Margarin San. Derneği Başkanı

yüzde 1’in altında ve bu bilim dünyası tarafından “trans yağ yok” olarak kabul ediliyor. Bu konuda Türkiye olarak dünyada öncüler arasındayız. Bu yılın ikinci yarısında bu konuda farkındalık yaratmaya ve kamuoyunu bilgilendirmeye ağırlık vereceğiz. Türkiye’deki margarin sanayinin yüzde 98’ini oluşturan MÜMSAD üyesi firmalar, birçok Avrupa ülkesinden ilerde üretim teknolojilerine sahipler. Margarinlerde trans yağ oranının yüzde 1’in altına indirilmesi ciddi Ar-Ge çalışması ve büyük ölçekli yatırımların ürünüdür.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

ENERJİ

“Önümüzdeki beş yıl çok önemli”

Enerji verimliliği açısından yılın ilk yarısını değerlendirdiğimizde karşımıza olumlu bir tablo çıkıyor. Enerji Bakanlığımızın uygulamaya koyduğu Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı doğrultusunda tüm sektörlerde enerji verimliliğini sağlamaya dönük adımların atılması sevindirici. Önümüzdeki beş yıl Türkiye gibi enerjisinin çok büyük bir kısmını ithal eden bir ülke için çok önemli. Bu süreçte eylem planı doğrultusunda birçok adımı atmayı planlıyoruz. Ülkemizin enerji yoğunluğunu gelişmiş ülkelerle kıyasladığımızda, yüzde 40'a varan bir enerji

Murat KALSIN / Enerji Verimliliği Derneği (ENVER) Genel Başkanı

tasarruf potansiyelimiz olduğu söylenebilir. İlk etapta hedefimiz 10.9 milyar euro'luk bir yatırım yaparak 30.2 milyar euro'luk bir tasarruf sağlamak. Bunun için hedeflediğimiz tarih 2033. Ancak ilk beş yıl içinde bu rakamın yarısına ulaşmak işten bile değil. Bugün dünyada enerji verimliliği sektörünün büyüklüğü 235 milyar dolara ulaştı. Bu rakamın önemli bir bölümünü yeni geliştirilen teknolojiler oluşturuyor. Bir yandan verimliliği sağlama çalışmaları yaparken bir yandan da bu alanda yeni teknolojiler üretmeye odaklanacağız.

“Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi olabiliriz”

Yılın ikinci yarısında enflasyon ile faiz oranlarında düşüş ve büyümede toparlanmayla piyasaların pozitif ivme kazanabileceğini düşünüyoruz. Önümüzdeki beş yıl içinde yurtdışında yer alma arzumuz çerçevesinde, şirket faaliyetlerimizi, bilişim ve çalışan altyapımızı, teknoloji, demografi ve sosyal değişimin dönüştürücü etkisine uyumlu olacak şekilde iyileştireceğiz. Yapılan araştırmalarda ülkemizin 2050'ye kadar Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi ve dünyanın en büyük 11'inci ekonomisi olabileceği ifade edilmekte. Bizim

Nevhan GÜNDÜZ / ORGE Enerji Elektrik CEO'su

de hedefimiz bu süreçte eş orantılı büyümek. Bu potansiyeli gerçeğe dönüştürmenin en önemli anahtarı genç nüfusumuz. Ülkemizin potansiyelinin açığa çıkmasında yeni yatırımların çekilebilmesi ve yatırım akış sürekliliğinin sağlanması en temel unsurlardan birisi. Bunun için toplumsal uzlaşa ile oluşturulacak ekonomik, hukuki kurallar setinin hızla uygulamaya geçmesi, yatırım ortamının öngörülebilirliğini artıracak, eko-politik konularda özgüvenli şeffaf bir tavır gösterilmesinin gerekli olduğunu söylemek mümkün.

“Yeni teknolojiler üzerinde çalışıyoruz”

Önümüzde seçim olmaması ve ekonomik büyümeye odaklanma ile otomotiv pazarında da gelişme olmasını diliyoruz. BP ailesinin bir parçası olarak Castrol Türkiye olarak, 20 ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz. İleriye dönük hedeflerimizden en önemlisi burada ihracat yaptığımız ülke sayısını ve tonajını arttırmak. BP'nin bir parçası, Castrol markası olarak yeni teknolojiler üzerinde çalışıyoruz. Müşteri beklentilerini en iyi şekilde karşılayarak artan talebe yönelik çözümler üretirken

Aslı Yetkin KARAGÜL / Castrol Türkiye, Ukrayna, Orta Asya Dir.

bunu sürdürülebilir bir yolla yapmaya gayret gösteriyoruz. Dünyanın yükselen enerji talebi ile değişen ve gelişen mobilite anlayışı işimizi büyütme için bir fırsat. Fakat operasyonel süreçlerimizi, gezegenimize ve gelecek nesillere olan sorumluluğumuzun bilinciyle yapmamız gerektiğini biliyor, emisyon oranlarını azaltma ve sıfırlama hedefiyle çalışıyoruz. Bu nedenle geleceğin teknolojilerine sahip olan her alan için bugünden çalışarak, hareketin olduğu her yerde var olmaya devam edeceğiz.

“2023'te abone sayısı 20 milyon olacak”

2019'un ilk yarısında küresel piyasalardaki olumsuz gelişmelerden dolayı ülkemiz ekonomisinde temel göstergelerde bozulmalar gözlemlendi. Açıklanan Yeni Ekonomi Programı ile ekonomide yeni bir döneme başlandı. Türkiye'de 1990'larda başlayan doğal gaz dağıtım faaliyetleri, günümüzde Türkiye'nin her noktasında devam ediyor. Bugüne kadar 10 milyar doları aşan yatırımla 66 milyondan fazla vatandaşımıza doğalgaz ulaştırıldı. Türkiye'nin 81 ilinde, 510 yerleşim yerinde doğal gaza erişim mümkün kılındı. Yaklaşık 16

Yaşar ARSLAN / Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği Bşk.

milyonu aşan abone sayımız her geçen gün büyüyor. Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023'e kadar doğal gaz abone sayısının 20 milyona yaklaşıcağını öngörüyoruz. Doğal gaz dağıtım sektörü, özelleştirme süreci sonrası şebeke yönetim ve operasyonlarında yüksek teknolojik sistemleri ve ürünleri, iş süreçlerinin hemen her aşamasında kullandı. Bugün bulunduğumuz noktadan daha iyi bir noktaya gelebilmek için tedarik, taşıma ve tüketim alanlarında oluşan değer zincirini daha iyi yönetmemiz, arz talep dengesini optimize etmemiz şart.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

SAĞLIK

“Çinliler ile ortak yatırım yapacağız”

Çin’de rehabilitasyon alanında yüksek teknolojiye yatırımları olan NX Grubu’yla görüşmelere başladık. Türkiye’de ortak yatırım yapma konusunda görüşmeler yapacağız. Dünyanın her bölgesinde bizim hizmet know-how’ımızdan faydalanmak istiyorlar. Çinlileri anlaşırsak rehabilitasyon teknolojileri ve yazılımı konusunda Türkiye’yi Avrupa ve Ortadoğu’nun merkezi haline getirebiliriz. 2020’li yıllardan itibaren yapay zekanın insan hayatına daha yoğun gireceğini öngörüyoruz. 2050 yılında parmaktan alınan

Köksal HOLOĞLU /
Romatem - Romatizma
Tedavi Merkezleri
Yönetim Kurulu Başkanı

kan örneği ile vücuttaki tüm hastalık ve sağlık parametrelerinin tespit edilebileceğini, ayrıca radyasyon ve manyetik alan gerektirmeyen ergonomik radyoloji istasyonlarında tüm vücut detaylarının analiz edilebileceğini; bunun sonrasında yapay zeka yazılımının laboratuvar ve radyoloji sonuçlarıyla bireylere ön-tanı koyabileceğini ve hatta olası sağlıklı yaşam ve tıbbi reçete örnekleri önereceğini şimdiden öngörmek hayalcilik olmaz. Yapay zeka malpraktis dediğimiz doktor hatalarını da bu yöntemle minimize edecektir.

“ABD ve Amazon’da satışlara başladık”

135 yılı geride bırakan Helvacızade Grubu olarak yemeklik bitkisel sıvı yağ ve distribütörlük hizmetleri alanında Zade A.Ş. ile Helvacızade A.Ş., sağlık alanında Zade Vital A.Ş. şirketlerimizle üç farklı alanda faaliyet gösteriyoruz. İki yıllık çalışmalarımızın ardından ABD pazarına açıldık. ABD Chicago’da Zade Global Inc. şirketimizi 2018’de kurduk. Ülkemizin ilk sağlıklı yaşam markası olarak geliştirdiğimiz Zade Vital ürünlerimizin ABD’ye ihracatı ile Türkiye’den ilk kez bu kadar yüksek bir ölçekte sağlık destek ürününün bu pazara gönderilmesini sağladık.

Taha BÜYÜKHELVAÇIĞIL
/ Zade Vital CEO’su

Bugün toplamda 5.8 milyon adet kapsül ABD’ye ulaştı. Markamızın ürünleri eczanelerde ve ABD mevzuatları gereği yasal olduğu için Amazon.com’da satışa sunuldu. Gelecek planlarımız arasında yurtdışı pazarları büyük bir önem taşıyor. Hedef aldığımız pazarlar için altyapı çalışması yapıyoruz. Ürünlerimizi İngiltere ile de buluşturmak istiyoruz. Geçen beş yılı baz aldığımızda gıda ve sağlık alanında yaptığımız altyapı ve Ar-Ge yatırımları tutarı 50 milyon doları buluyor. Avrupa’nın en büyük yumuşak kapsül üretim tesisini ülkemize kazandırdık.

“Biyoteknolojide sözü geçen ülke olabiliriz”

Beş yılda Türkiye’yi biyoteknolojik ilaç konusunda net ihracatçı ülke yapmayı hedefliyoruz. 20 ülkeye ihracat yaparak 100 milyon dolar ihracat hedefliyoruz. Bu rakama ulaşmak için ülkemize büyük bir teknoloji transferi yapılacak, ülkemize ithal edilen ürünler azaltılıp, bu ürünleri ihraç edebilen bir ülke konumuna yükseleceğiz. İşler planladığımız gibi giderse en az bir tane daha Ar-Ge merkezi açarak tersine beyin göçünü çok kısa sürede sağlayabileceğiz. Bunun için gereken know-how ve sermayeye sahibiz. Türkiye, biyoteknolojiye odaklanırsa beş yıl içerisinde

Ferhat FARŞI /
CinnaGen İlaç CEO’su

dünyadaki Türk bilim insanlarının gelmek istediği bir yer olur ve yerleşme kapsamında diğer firmaların biyoteknolojik ilaçlarının da üretimlerini ülkede yapabiliriz. Birçok hastalığın 2050’de tedavisinin bulunacağı öngörüldüğü. Katma değeri yüksek olan bu alanda yatırımlara ve Ar-Ge çalışmalarına ağırlık vererek dünyada yeni gelişmekte olan bu sektörde öncü bir ülke olmamız kaçınılmaz. Bu konuda gereken know-how’a sahibiz. Hükümetin desteği ile Türkiye’yi kısa sürede dünyada biyoteknoloji alanında sözü geçen ülke konumuna getirebiliriz.

“Çözüm bekleyen sorunlarımız var”

Türkiye ekonomisinde ilk yarıda yaşanan zorlukları özel sağlık sektöründe de yaşadık. Aslında içimizden çıkan bir bakanın olması umutlarımızı artırıyor. Sayın Cumhurbaşkanımıza Afrin Harekatı’ndan önce tüm sektör paydaşlarıyla yaptığımız hazırlığımız üzere taleplerimizi ilettiğimiz. Yılın kalanında bu sorunların çözümü için adım atılmasını ümit ediyoruz. Türkiye’de Bakanlık kayıtlarına göre 550 özel hastane var. Önemli bir kısmı ölçek sorunu nedeniyle kapanma durumunda. 100’e yakın hastanenin ruhsatları askıda. Personel

Dr. Seyit KARACA /
TOBB Türkiye Sağlık
Kurumları Meclis Bşk.

ve hekim borçları var. Bu ruhsatlarının devri ya da satılması akabinde bir takım sorunların çözüme kavuşturulması gerekiyor. Sağlıkta planlama 2008’te yürürlüğe girdi. Ama bu sadece özel hastanelerin büyümesini engelleme maddesi olarak kullanıldı. Yılın kalan bölümünde sağlık turizminde ilerle kaydedilmesi için de düzenlemeler yapılmasını ve özel sektöre de ayrıcalık tanınmasını bekliyoruz. Ayrıca Önemli bir başka konu ise SUT fiyatları meselesi. Fiyatlarda düzenli ve kalıcı artışlarla sektörün ihtiyaçlarına cevap verecek düzenleme yapılmasını bekliyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

BİLİŞİM TEKNOLOJİ

“Türkiye’nin potansiyeli çok parlak”

Ekonomi yönetimimizin uygulayacağı politikalar ile yılın ikinci yarısında yeniden hızlı bir büyüme dönemine gireceğini düşünüyorum. Turkcell olarak 2019’a hızlı bir başlangıç yaptığımızı ve grup bazında 5.7 milyar TL ile tüm zamanların en yüksek birinci çeyrek gelirlerini elde ettiğimizi de belirtmek isterim. Türkiye’nin gelecekteki potansiyeli oldukça parlak. Bu uluslararası kuruluşlar tarafından da altı çizilen bir gerçek. PwC’nin ‘2050’de Dünya’ raporuna göre cari fiyatlarla hesaplanan milli gelirde şu an dünyanın 17’nci büyük ekonomisine sahip olan ülkemiz

Murat ERKAN /
Turkcell
Genel Müdürü

2050’de 11’inci sıraya yükselecek. Yine aynı raporda yüzde 3’lük büyüme oranıyla Türkiye’nin Avrupa’nın en hızlı büyüyen ekonomisine sahip olacağı kaydediliyor. Bu tablonun ve hatta daha ötesinin gerçekleşebileceğinden en ufak bir şüphemiz yok. Bunun için en başta çok çalışmak ve yeni çağa, yeni nesil teknolojilerle hazırlanmak gerekiyor. Geleceğin dünyasında iddialı ve önde olabilmemiz için ise kendi teknolojilerimizi geliştirmemiz gerekiyor. Bu noktada Turkcell olarak yoğun biçimde Ar-Ge çalışmaları yürütüyoruz.

“Yılsonunda 5G destekli cihazları göreceğiz”

Yapay zeka teknolojilerdeki büyük yükseliş, 2019 ikinci çeyreğinde daha da hissedilecek, 5G mobil uygulamaların yanı sıra e-spor, online eğitim, perakende, yapay zeka destekli çözümler gibi alanlardaki uygulamaların günlük hayatımıza daha fazla nüfuz edecek. Şu an kullandığımız 4G LTE ağından çok daha hızlı hizmet vermesi beklenen 5G teknolojisini yakın zamanda her yerde görmeye başlayacağız. Bu yıl itibarıyla 5G uygulamaları dünyanın bazı gelişmiş ülkelerinde yer bulacak. 2019 sonunda ise 5G destekli cihazların tanıtılması bekleniyor. Tüm temel

Mustafa Kemal
TURNACI / MOBISAD
Yönetim Kurulu Başkanı

şebekelerin 5G’ye yönelik servisleri ise 2021’de hayatımızda olacak. 5G ile ilgili Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile birlikte Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi çatısı altında 17 firma, yabancı ürüne gerek kalmayacak şekilde tüm iletişim sistemlerini yerli ürün olarak piyasaya çıkarmak üzere güçlerini birleştirdi. TÜBİTAK’ın da destek vermesiyle imzalar atıldı. Bakanlığımız, 5G’yi dünyada ilk kullanan ülke olmak için bütün enerjisiyle çalışmalarını sürdürüyor. Biz 2020’de 5G hizmetini topluma sunmayı planlıyoruz.

“Kamu yöneticileri hem hakem hem oyuncu olmamalı”

Türkiye elektronik haberleşme hizmetleri sektörünün 2018 büyüklüğü 59.03 milyar TL. Ancak bu rakam TÜİK enflasyon verilerini kullanarak yeniden hesaplanmalı. 2018 için enflasyondan arındırılmış gelir, 14.99 milyar TL oldu. 2003’te enflasyondan arındırılmış elektronik haberleşme geliri 14.98 milyar TL’ydi. Ülkemiz telekomünikasyon sektörünün, ikinci yarıda toparlanarak, 2018’de yaşadığı negatif büyümenin devam etmemesini temenni ediyoruz. Sektöre ilişkin politikaların yeni bir bakış açısıyla ele alınması gerektiği

Yusuf Ata ARIAK /
TELKODER Yönetim
Kurulu Başkanı

ortada. Sorun yatırımların yapılmasına imkan verilmemesiyle ilgili. Kamu yöneticilerinin hem hakem hem oyuncu olmalarının önüne geçilmeli, BTK’nın tam bağımsızlığı sağlanmalı. Sektörde rekabet geliştirilmeli, alternatif işletmecilerin güçlenmesi için uygun ortam yaratılmalı. Veri merkezlerine verilecek destek ve teşviklerle ülkemizin verilerinin ülkemizde kalması sağlanmalı. İnternet tabanlı hizmet veren yerli işletmecilerin aynı hizmeti yurtdışından verenlerle eşit haklara sahip olmaları sağlanmalı.

“Tüketen değil, üreten bir Türkiye”

Türkiye’nin bilişim ekosistemini güçlendirmek için çalışıyoruz. Türkiye’yi bilişimde tüketen değil, üreten bir ülkeye dönüştürmenin tek yolunun bilişim ihracatını artırmak olduğuna inanıyoruz. Sunduğumuz çözümlerle filizlenen yerel girişimleri küresel pazarlara taşımayı misyon edindik. Haziran ayında İstanbul’da Microsoft Teknoloji Merkezi’nin açılışını gerçekleştirdik. Merkezimiz, Microsoft’un Ortadoğu ve Afrika bölgesindeki ilk ikinci nesil teknoloji merkezi. Bu adım, Türkiye ekonomisine 2.5 milyar TL katma değer

Murat KANSU /
Microsoft Türkiye
Genel Müdürü

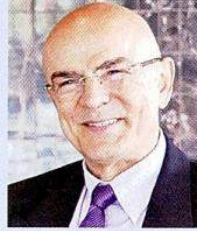
yaratacak. Bu merkez sayesinde ülkemiz bölgenin teknoloji çekim merkezi haline gelecek. Türkiye’de Microsoft platformu üzerinde yazılım geliştirmiş iş ortaklarımızın çözümlerini konumlandırıyoruz. Merkezimizle Türkiye’nin teknoloji ihracat eden ülke olmasına katkı sunmayı hedefliyoruz. Araştırmalara göre Türkiye’de bulut bilişimi benimseyen şirketler beş yıl içinde 15 milyar dolar ilave gelir elde edecek. Bulut bilişim Türkiye’de 2022 yılına kadar 112 bin yeni iş fırsatı sunacak. Geleceğin Türkiye’si, gücünü bulut teknolojilerinden alacak.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Veri merkezleri ve fiber optik altyapıda global bir firmayız”

Savunma sanayi, bilişim, fiber optik, ısı pompaları ve turizm sektörlerinde faaliyet gösteriyoruz. Piyasadaki olumsuzluklara rağmen, geçen yılın aynı dönemine göre ikinci yarıda ciromuzu yüzde 30 artıracığımızı öngörüyoruz. Büyümeyi bilhassa ABD, Latin Amerika, Afrika ve Ortadoğu pazarlarındaki çalışmalarımızla sağlayacağız. Ayrıca Filipinler ve Avrupa’da da geçen yıla göre pazar payımızda önemli artışlar olacak. Veri merkezleri ve fiber optik altyapı üretiminde teknoloji ve portföy olarak, dünyada ilk 10

Can GÜR / Canovate
Group Yönetim Kurulu
Başkanı

global şirket arasındayız. Canovate Enerji, Endüstriyel Isı Pompası Chillerler ve CRAC’ler de pazar payını geliştirmeye devam etmektedir. Canovate Balistik’te çelik yelek konusunda yurtdışına ihracat bağlantıları kurmak üzereyiz. Sadece ABD ve Fransa da üretilen Panther Termal Radar’ın, hem yurtiçi hem de ihracatta popüler olacağına inanıyoruz. Canesis IT entegrasyon firmalarımız yürüttüğü Emniyet Genel Müdürlüğü Aktif-Aktif Felaket Kurtarma Veri Merkezi projelendirme ve uygulama projesini başarıyla yürütüyor.

“Sözü geçen ülke olma şansımız var”

Seçim atmosferinden dolayı oluşan beklemelerin yerini daha fazla proje ve yatırım planlarının alacağını ve bizim sektörümüzün de hareketleneceğini öngörüyoruz. Başarsoft olarak önümüzdeki 5 yılda yurtdışında büyüme hedefimize odaklanacağız. Konum tabanlı proje ve yazılım işleri tüm dünyada hızla talep artışı yaşıyor. Biz burada etkin olmayı planlıyoruz. Bazı global müşterilerimizin Türkiye için geliştirdikleri uygulamaları, globale taşımaları gibi planları söz konusu. Bu konuda bizi tercih ediyor olmaları çok gurur verici.

Alim KÜÇÜKPEHLİVAN
/ Başarsoft Yönetim
Kurulu Başkanı

Ayrıca son olarak geliştirdiğimiz kapalı alanda konum belirleme ve navigasyon teknolojimizin yurtiçi ve yurtdışı müşterileri ile buluşmasını sağlayacağız. Dünya ve Avrupa’ya çok daha entegre, merkezi konumu ile birçok mal ve hizmetin üzerimizden geçmekte olduğu bir Türkiye görüyorum. Genç nüfusumuzu iyi eğitebilirsek, bu alanda sözü geçen bir ülke olma şansımız var. Özellikle kamunun daha etkin yatırımlara imza attığı, daha sağlıklı ve orantılı bir büyüklükte olması ile bu hedeflerin ulaşılması çok daha kolay olacaktır.

“ABD'deki açılımımıza hız verdik”

Yurtdışı pazarlara doğru olan coşumuzu hızlandırdık. Bu dönemi fırsat bilerek yurtiçi ve dışı reklam yatırımlarını artırma yoluna gittik, ekibimizi yeni arkadaşlarla güçlendirdik. Yılın geri kalan kısmında da fırsatların yoğun olacağını düşünüyorum. İşimiz video platformları ve kurum içi canlı yayınlar ile iletişimi artırarak kurumların maliyetlerini optimize etmek. Dijitalleşen dünyada internet üzerinden video servisleri ve iletişim en büyük servisler olmaya devam edecek. Medianova olarak 2019'da da aktif şekilde koşmaya

Serkan SEVİM /
Medianova Genel
Müdürü

devam edeceğiz. Geçtiğimiz yıl bizim için Ar-Ge altyapımızı, üniversite işbirliklerimizi ve ekibimizi güçlendirdiğimiz bir yıl oldu. Bu yıl da ürünlerimizi yurtdışında rekabet edecek şekilde geliştirmeye devam ettik. Kasım 2018 itibarıyla ABD'deki açılımımıza hız verdik. Amerikalı bir satış ekibi kurarak süreci daha da hızlandırmayı planlıyoruz. Bu anlamda ihracat rakamlarında güzel büyüme bekliyoruz. Yurtdışı satışlarımızın toplam ciromuzdaki payının yüzde 25'leri zorlayacağını öngörüyoruz. Gelecek yıllarda da yatırımlara devam edeceğiz.

“Bu yıl önceliğimiz KOBİ'ler”

Bu yıl KOBİ dünyası önceliklerimizden biri olacak. Türkiye’de KOBİ'lere, dijitalleşme sürecinde tüm gücümüzle destek olup büyümeyi hedefliyoruz. Genç nüfusa sahip olan ve yeni teknolojileri hızla benimseyen Türkiye, olumlu sosyal ve ekonomik değişimi yakalama ve dijital çağın faydalarından yararlanma yönünde büyük atılımlar gerçekleştirme potansiyeline sahip. PwC'nin 2050'de Dünya başlıklı raporuna göre, şu anda dünyanın 17'nci büyük ekonomisi olan Türkiye'nin 2050 yılına kadar ilk 10'u zorlayacak noktaya gelmesi mümkün görünüyor. Küresel

Didem DURU /
Cisco Türkiye
Genel Müdürü

ekonomideki karmaşık görünüme rağmen, Türkiye için ilk hedef rasyonel politikalarla büyümeden ödün vermeden dijitalleşmenin gücüyle ilerlemek olmalı. Türkiye'nin dijital dönüşüm kanalıyla büyümesi ve bunu yönetecek yetenekli ve dinamik insan kaynağına ulaşmak konusunda yatırımlar yapması çok kritik. Bu noktada Türkiye'nin dijitalleşme yoluyla dünyanın en büyük ekonomilerinden biri olma yolunda önemli katkılar sağlamayı hedefliyoruz. Türkiye’de yatırımlarımızı bu doğrultuda şekillendiriyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Yazılımda dünya markası olacağız”

İlk yarıyı geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi büyüyerek geçirdik. Müşteri sayısı, ciro, ve ekip olarak büyüdük. İkinci yarının ilk yarıya oranla daha yoğun geçeceğini öngörüyoruz. Ülkemizde ve dünyada, dijitalleşme yönündeki eğilim ve trendler çok yukarıda. Dijitalleşmeyle birlikte sanayi işletmeleri verimlilik, kapasite planlama, optimizasyon, sürdürülebilirlik, finansal analizler, üretim analizleri, saha analizleri gibi tüm süreçlerini ERP (kurumsal kaynak planlama) sistemleriyle yönetmeye başladılar. Müşterilerimize 23 yıldır hizmet

Mehmet ÖNDER /
Uyumsoft Yönetim
Kurulu Başkanı

veriyoruz. E-Dönüşüm (e-Fatura, e-Arşiv, e-İrsaliye, e-Defter vb.) uygulamalarında, lider firma olarak yolumuza devam ediyoruz. Sürekli kendimizi yeniliyoruz ve ortaya attığımız yeni fikirleri ürünleştirerek, pazara sunuyoruz. Geçtiğimiz bir buçuk yıl içerisinde dünya pazarlarına sunacağımız EkoTicari, EkoCrm ve finans odaklı ürünler gibi yeni ürünlerimiz üzerinde çalışmalarımızı yaptık ve bu ürünlerimizi yılın ikinci yarısında anons edeceğiz. Uyumsoft'u gelecek beş yıl içerisinde, yazılımda bir dünya markası yapmayı hedefliyoruz.

“Büyümenin motoru E7 ülkeleri”

2019'da büyümeyi sürdüreceğiz, büyüme oranımızı en az yüzde 30'da tutacağız. Bugün 480 kişiye istihdam sağlıyoruz. Bu sayıyı 2019'da 650'ye ulaştıracağız. Önümüzdeki yıllarda yurtdışına açılarak Türkiye'den başta KEP hizmetleri olmak üzere e-dönüşüm alanında servis ihracına başlayarak dünyanın dijital dönüşümüne de katkı sağlamayı hedefliyoruz. Türkiye'de e-Bilişim çözümleri (KEP, e-İmza ve bileşenleri) pazar büyüklüğü, 2017 için 50 milyon TL iken 2023'te 250 milyon TL'ye ulaşacağını tahmin ediyoruz. Büyüme oranının ise yüzde

M. Kurtuluş NEVRUZ /
Türkkep Yönetim Kurulu
Başkanı

25 ile yüzde 30 arasında olmasını bekliyoruz. 2050'de teknolojinin nimetlerinden tam anlamıyla faydalanan, teknoloji ithal eden değil ihraç eden bir ülke olacağımıza inanıyorum. PWC raporuna göre 2042'de küresel ekonominin büyüklüğü bugünkünün iki katına ulaşacak. 2050'ye kadar küresel ekonomi yılda ortalama yüzde 2.5 büyüyecek. Bu büyümenin motoru ise E7 ülkeleri olacak. Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya, Endonezya, Meksika ve Türkiye'nin oluşturduğu E7 ülkeleri 2050'ye kadar her yıl ortalama yüzde 3.5 büyüyecek.

“Türkiye'nin geleceği çok parlak”

Yılın ilk yarısı özellikle de reel sektör açısından oldukça zorlu geçti. Çok hızlı bir toparlanma beklemiyoruz. Ancak sorunlar daha fazla derinleşmeden çözüm yolları arayışına geçileceğini düşünüyoruz. Biz hem üretim, hem hizmet sektörüyle çalışıyoruz. Dolayısıyla ekonominin nabızı gibiyiz. Şu an için öncelik finansman olmalı. Pek çok şirketin küçülmeye gittiği bir dönemde biz yatırım yapmayı tercih ettik ve geçen yıl büyük bir satın alma yaparak Pronet'in İnsanlık Güvenlik Bölümü'nü bünyemize kattık. Şu an 20 bin civarındaki çalışanımızla

Murat KÖSEİSOĞLU /
Securitas Türkiye
Ülke Başkanı

sektörün en fazla istihdam yaratan güvenlik şirketiyiz. Giderek de büyüyoruz. Son beş yılda teknolojiye yaklaşık 20 milyon TL'lik yatırım yaptık. Bu yıl için 6 milyon TL civarında bir teknoloji yatırımı öngörüyoruz. Bu rakamlar önümüzdeki yıllarda katlanarak artacak. Türkiye'nin potansiyeli yadsınmaz. Önemli olan bu potansiyeli doğru değerlendirmek ve doğru politikalarla yönlendirmek. Türkiye'nin geleceği parlak yeter ki istikrarlı ve planlı bir büyüme üzerine odaklansın, planlamalar buna yönelik yapılsın.

“Blokzincir yatırımlarımız devam edecek”

Uluslararası önemli ödüller alan blokzincir projemiz Proofstack ile dünyanın online noterini geliştirip hizmete açtık. Şimdi de blokzincir alanında başvuracağımız yeni patentlerle bu alanda tüm dünyada kullanılabilecek önemli bir teknolojiyi açıklayacağız. Blokzincir tabanlı finansal teknolojiler ve hukuk teknolojileri üzerine yatırımlarımız devam edecek. Dünya da blokzincir temelinde başlayan dijital dönüşüm fırsatı veya stratejisi ile beraber küresel düzende kartlar yeniden dağıtılıyor. Türkiye'yi oyun kurucular arasına sokabilmek

Kadir KURTULUŞ /
Proofstack Kurucu
Ortağı

için, bekle-gör ve sonrasında milli projeye başlama yaklaşımından çok, global ve biriksel projelerle başlangıç temelinde aktif stratejilere dayalı bir yaklaşımın benimsenmesi gerekir. Milli projelere her zaman başlayabilirsiniz fakat global projelere her zaman öncülük edemezsiniz. Özellikle blokzincirle birlikte dijital dönüşüm, finansal dönüşüm ve ekonomi kurgusundaki değişimi yakalayabilen bir Türkiye, 2050'de dünyanın en önemli güçlerinden biri olabilir. Bugünlerdeki farkındalığımız ve gayretimiz geleceğimizi şekillendirecektir.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Deep-tech’e 45 milyon euro yatıracağız”

Özellikle TÜBİTAK, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından oluşturulan TechInvestTR programından yatırım alan erken aşama fonlarının hayata geçmesi ile yatırım ortamının hareketlenmesini, yatırım nitelik ve sayılarının artmasını bekliyoruz. Önümüzdeki beş yılda küresel pazarlarda faaliyet gösteren, yüksek teknoloji üreten start-up’ların sürdürülebilir büyüme ve rekabet gücünde oluşturduğu avantajların daha iyi anlaşılacağını öngörüyoruz. Teknolojiyi kullanmanın ötesinde teknolojiyi üreten ve geliştiren girişimciler

Haluk ZONTUL /
DCP Yönetici
Ortağı

ile firmalara yaklaşık 45 milyon euro yatırım hedeflemekteyiz. Teknolojik ilerleme hızının ciddi şekilde arttığı bir dönemi yaşıyoruz. Yapay zeka ve otonom teknolojiler alanındaki gelişmelerin bu trendi daha da kuvvetlendireceğini, bu değişime uyum sağlayamayan firmaların varlığını sürdüremeyeceği bir döneme giriyoruz. Bu sebeple özellikle teknolojiyi üreten nitelikli insan kaynağını yetiştirecek altyapının desteklenmesi ve yaygınlaşması ülkemizin rekabet gücü açısından kritik öneme sahip olacak.

“Türkiye’nin geleceği konusunda kuşku yok”

Geçen yıl ağustos ayında kurlarda ani yükselme olmuş, bu da ekonomik dalgalanmayı getirmişti. Bu tip durumlarda ekonominin yükselişe geçmek için yaklaşık bir yıl gibi bir süreye ihtiyacı oluyor. Bu nedenle ağustos ayından itibaren ekonomik göstergelerin daha olumlu olmasını bekliyorum. Şu andaki görünüm de bu beklentimi destekliyor. Önümüzdeki beş yılı planlarken geçtiğimiz beş yıla baktığımızda hiçbir dönemde Türkiye’ye yatırımı kesmediğimizi ve bunun karşılığını aldığımızı görüyorum. Bu durum önümüzdeki beş yıl da yatırımlara hız kesmeden

Murat MEDİCELER /
VMware Türkiye Ülke
Direktörü

devam etmek konusunda bizi motive ediyor. Yeni ekonomi ve yüksek teknolojinin kalbinde yer alıyoruz. Bu iki alana yön veren firmaların başında geliyoruz. Yapacağımız yatırımlarla bu konumumuzu güçlendirmeyi hedefliyoruz. Türkiye’nin potansiyeli konusunda hiçbir kuşku yok. Önemli olan bu potansiyelin ne kadarını kullanabileceğimiz. Potansiyelimizi iyi değerlendirebilirsek 30 yılda şu anda bulunduğumuzdan çok daha farklı bir noktada olabiliriz. Bunu yapabilmek için doğru alanlara odaklanmalı ve çok çalışmalıyız.

“Ekonomi ağırlıklı gündem bekliyoruz”

Yılın ikinci yarısında daha ekonomi ağırlıklı bir gündem bekliyoruz. Üretim, istihdam, yatırım ortamının iyileştiği, belirsizliğin azaldığı, dövizin aşırı uçlarda dalgalanmadığı dengeli bir ekonomik ortam arzuluyoruz. Rekabetin hayli yoğun olduğu kategorimizde, pozisyonumuzu koruyarak büyümeye odaklanmak istiyoruz. Sonbaharda yeni bireysel ürünlerimizi sunmaya hazırlanıyoruz. Günümüzde siber güvenlik, makine öğrenimi, yapay zeka, davranış analizi, DNA algılamaları, botnet koruması gibi yüksek teknoloji ve güçlü birikim gerektiren süreçlerle

Alain SORIA /
Eset Türkiye
CEO’su

gerçekleştiriliyor. Eset’in bu yöndeki öncü yatırımları devam edecek. Bu yatırımların ülkemizdeki etkilerini yansıtacağız. Türkiye’de istihdam açısından en kalabalık siber güvenlik şirketi olduğumuzu söyleyebilirim. Herkesin cebinde, çantasında dijital bir cihazla gezdiği günümüzde siber güvenlik temel bir konu haline geldi. Sağladığımız hizmetle önümüzdeki dönemde de hem global düzeyde hem de Türk insanına, Türk ekonomisine, kamu kurum ve özel şirketlere en yeni ve yüksek teknolojili siber güvenlik çözümlerimizi sağlamayı sürdüreceğiz.

“Geleneksel sermaye teknoloji şirketlerine yatırım yapmalı”

Geleneksel sermaye sahiplerine önemli bir çağrıda bulunmak istiyorum. Geleneksel sermayenin özellikle global ölçekte başarılı olması beklenen teknoloji şirketlerine yatırım yapması gerekiyor. Bu hem şirketlerin büyümesine hem de sermaye sahiplerinin yatırımlarını büyütmesine olanak sağlayacaktır. Böylece ülke ekonomisine de büyük katkı sağlayacaklar. Yılın son çeyreğinde çok daha hızlı bir çıkış ivmesi başlamasını beklesem de bu çıkışın kalıcı ve yeterince güçlü olması için sadece Türkiye’de değil, global başarıları

Barış ÖZİSTEK /
Netmarble EMEA
Yönetim Kurulu Başkanı

imza atmış teknoloji şirketlerimiz ile olma zorunluluğu vardır. Türkiye bu anlamda gerekli adımları atmazsa tekrar tekrar ekonomik olarak sıkıntılı günlere gelecekte girebilir. Yapay zeka dünyada şu an en çok yatırım çeken alanlardan biri. Netmarble olarak bu konuda da liderlik etmeyi hedefliyoruz. Yapay zeka kullanımı sayesinde kişiselleştirilmiş oyun deneyimi ile oyuncularımızı çok farklı bir eğlence boyutuna taşıyacağız. Yeni bir çağa öncülük edecek akıllı oyunlar geliştirmek için Netmarble Yapay Zeka Merkezi’ni kurduk.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Refaha erişeceğinize inanıyoruz”

Uluslararası bir PC markası olarak Türk ekonomisindeki süreçlere ilişkin görüşlerimiz halen çok kısıtlı. İlk yarıda Türkiye tüketici PC pazarı geçtiğimiz yıla göre adet bazında yüzde 38, dolar karşılığı olarak yüzde 43 küçüldü. İş ortaklarımızın çoğunun karşılaştığımız zorluklarla başa çıkabilecek becerisi olduğunu belirtmem gerek. Bu yüzden ikinci yarıdan olumlu beklentilerimiz var. Pazarın geçen yıllar aynı düzeyde kalacağını ve 2020’de büyüme beklentisine gireceğini düşünüyoruz. Acer, Tayvan’ın en çok patent sahibi şirketlerinden.

Grigory NIZOVSKY /
Acer EMEA Başkanı
Yardımcısı

Birkaç yıldır gelecekte büyüme potansiyeli olan farklı alanlara da yöneldik. Dijital bilgilendirme, görüntü analizi ve bulut bilişim gibi. Yakın zaman önce EMEA bölgesindeki girişimciler veya yerel şirketlere başka pazarlar bulmasına ve uluslararası çalışmasına yardımcı olmak için yeni bir çalışma başlattık. Girişim fonlarına ve teknoparklara ulaşmayı hedefliyoruz. Bu programın Batı Avrupa pazarlarına açılmak isteyen doğu şirketlerinin ilgisini çekecektir. Çok çalışkan bir millet olduğunuz için Türkiye’nin 2050’de refaha erişeceğinize inanıyoruz.

“Kamudaki bütçe problemleri giderilmeli”

Bilişim sektörünün büyük dışlılarından biri olan ve pastanın büyük çoğunluğunu oluşturan kamu sektöründeki bütçe problemlerinin giderilmesi gerek. Bütçe problemleri ve kamudaki birçok yapının bir araya toplanma veya ayrışma nedenlerinden dolayı birçok projenin askıya alındığı veya tamamen iptal edildiği projeler bulunuyor. Bu projelerin sonuçlanmaması bilişim sektöründe durağan bir dönem yaşanmasına neden oluyor. Bilişim teknolojileri kullanımı buluta bağlı cihaz sayılarında benzeri görülmemiş şekilde oranlarda artış gösteriyor.

Barbaros AKKOYUNLU /
Bitdefender Türkiye
Genel Müdürü

IoT cihazlarının artışıyla oluşabilecek tehditlere karşı kullanıcıları güvende tutmak için üç yıldır Bitdefender Box cihazına yatırımlarımız sürüyor. Önümüzdeki 30 yılda giyilebilir ve VR teknolojilerinin gelişimiyle eğitim ve sağlık sektöründe büyük yenilikler gözlemleyeceğiz. Artık kişiler bulunduğu her yerden bilgiye, eğitime ve sağlık hizmetlerine ulaşabilecek. Eğitim ve sağlık mülklerinde küçülme ve azalmalar olacaktır. Drone teknolojisi ileride ulaşım, tarım, hayvancılık, askeri gibi birçok alanda hayatımızın içinde olacak.

“Çözüm sağlayıcıların akademiyle işbirlikleri artmalı”

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de amacımız açık kaynak yazılımlarının kullanımının yaygınlaşması. Bu konuda Türkiye’deki yerel iş ortağı ağıımızı genişletmek için bir çaba içerisindeyiz ve ülkemizin önde gelen birçok teknoloji firmasıyla ortak işler geliştiriyoruz. Bu sayede know-how’ın tabana yayılmasını arzuluyoruz. Pek çok Türk firması verdiğimiz eğitimler sayesinde bizlere ihtiyaç duymadan kendi ekipleriyle projelerini yapabilir hale geliyorlar. 2050’ye gelindiğinde üretilen veya kullanılan teknolojiler açısından dışarıya

Haluk TEKİN / Red Hat
Türkiye
Genel Müdürü

bağımlılığın en az seviyede olduğu bir Türkiye hayal ediyorum. Bunun için de başlangıç noktası olarak tabii ki eğitim sisteminin yeni teknoloji trendlerine göre elden geçirilmesi gerekiyor. Red Hat veya bizim gibi başka global çözüm sağlayıcılarda, üniversitelerin ilgili bölümlerinin yararlanabileceği akademik programlar var. Sadece bizde değil tüm dünyada yetişmiş eleman açığı var. Eğitim sonrasında gençlerin yurt dışında değil de ülkemizde çalışmaya yönelik tercihlerini kuvvetlendirecek, onları buna özendirerek yapılar kurulması şart.

“Gelecek Yatırımcıları Zirvesi’ni Kasım’da gerçekleştireceğiz”

Seçim nedeniyle yılın ilk altı ayı yatırım kararlarının bir süreliğine ertelendiği bir dönem oldu. Müşteri adaylarımız yatırıma dönük arayışlarını sürdürürken sonuçlandırma konusunda temkinli davranıyorlar. Yılın ikinci yarısında ise temkinli iyimser diyebileceğimiz bir atmosfer olacağını ve sektörün bir miktar hareketleneceğini öngörüyoruz. Yoğun ihracat yapan şirketler ise daha da rahat hareket edecektir görüşünderiz. 2010’da başlattığımız ‘Çözüm Ortağı Geliştirme Programı’na hız kesmeden devam ediyoruz. Şu anda beş olan

Ergin ÖZTÜRK / IFS
Türkiye Yönetim Kurulu
Başkan Yardımcısı

çözüm ortağı sayımızı, yeni bir işbirliği ile bu yılın sonunda altıya, önümüzdeki beş yılın sonunda ise 20’ye çıkarmayı planlıyoruz. Kasım ayı gibi ‘IFS Gelecek Yatırımcıları Zirvesi’ni gerçekleştireceğiz. Bu zirve Türkiye’deki endüstriyel işletmelerin dijital dönüşümüne önemli katkı sağlayacak bir proje. Geçtiğimiz aylarda IFS Martek Teknokent’i açtık. Yakın zamanda IFS Akademi’yi de faaliyete geçireceğiz. Burada işletmelerin dijital dönüşümü için gerekli teknolojiler konusunda eğitimler vermeyi planlıyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Yerli yazılıma yöneliş başladı”

Yıllardır süregelen en büyük 10 ekonomi içerisinde Türkiye'nin var olabilmesi konusunda bilişim sektörünün toplam hacminin yaklaşık 160 milyar dolara ulaşması gerekiyor. Bu hedef için Türkiye'nin ERP konusunda millileşmesi için elimizden geleni yapıyoruz. Kuruluşların büyük bir kısmı yerli yazılım kullanmaya başlıyor. Konfeksiyon, mobilya, otomotiv, dağıtım, enerji, hizmet, ambalaj, sağlık, kamu, savunma, bankacılık, kimya, gıda, tekstil, inşaat, metal, tahıl, perakende, plastik ve eğitim sektörleri için farklı yazılım çözümlerimiz ile Türkiye'den

Recep PALAMUT / CPM
Yazılım Yönetim Kurulu
Başkanı

global arenaya açılmak isteyen firmalara yol arkadaşlığı yapmak istiyoruz. Akıllı topluma geçişin en önemli teknolojik devriminde dünya standartlarına ayak uydurmuş yapay zeka, robot ve büyük veri kullanımının yaygınlaşması konuşuluyor. Akıllı toplu taşıma, insansız çevre dostu arabalar, elektrikli araçlar gibi dijital bazlı yenilikçi ürünler vasıtasıyla üretim maliyetlerinin düşürülmesi, verimliliğin artırılması, temiz teknoloji kullanımının yaygınlaşmasını sağlayabildiğimiz bir Türkiye hayal ediyorum.

“Bu yıl Avrupa pazarına açıldık”

İlk altı ay bizim için güzel geçti, geçen seneye göre ciddi bir büyüme kaydettik, geçen sene sattığımız e-ticaret paket adedini ilk yarıda yakalamış olabiliriz. İkinci yarıda da büyümenin aynı şekilde yüzde 30'ların üzerinde devam edeceğini düşünüyorum. Bizim tüm yatırımlarımız teknoloji üzerine. Ülkemizden iyi bir yazılım çıkarmaya çalışıyoruz. En önemli yatırımımızı da insana yapıyoruz. Ticimax E-ticaret Akademi'si bünyesinde her yıl binlerce kişiye eğitim veriyoruz. GOSB Teknopark'taki Ar-Ge ofisimizi hem hacim hem istihdam

Cenk ÇİĞDEMİR /
Ticimax E-ticaret
Sistemleri Kurucusu

anlamında bu yıl iki katına çıkardık. Bu yıl Londra ofisimizi de açtık. Önümüzdeki beş yıl içinde Avrupa pazarında büyümeyi hedefliyoruz. Her yıl daha çok KOBİ'mizi e-ihracata yönlendirmek de ana hedeflerimizden biri. 2050'ye gelindiğinde ticaretin tamamen dijitale kayacağı ortada. Anadolu'nun bir kasabasından tüm dünyaya e-ihracat yapan KOBİ'ler normalleşecektir, ticari sınırlar tamamen kalkacaktır. Bu da kalitesi ve makul fiyatlarıyla Türk ürünlerinin dünyada söz sahibi olacağı bir döneme işaret ediyor.

“Genç nüfus Türkiye'nin gücü”

2019'un ilk yarısında Türkiye'de yoğun gündemden dolayı ekonomide de bir miktar belirsizlik hakimdi. Hal böyle olunca sektörel yatırımlar da aksiyonlar da beklemedeydi. Önümüzdeki bu ikinci altı ayda bu belirsizlik ortamından etkilenen yatırımcıların harekete geçeceğini ve yatırımlar açısından daha hareketli ve daha güvenli bir ikinci yarı olacağını düşünüyorum. Global pazarlarda dijital dünyanın anahtar kelimeleri güvenilirlik, şeffaflık ve yatırımın karşılığını vermek. Hem Türkiye pazarında hem de sorumlu olduğumuz

Volkan BİÇER /
Adcolony EMEA ve Latin
Amerika'dan sorumlu CEO

diğer pazarlarda bu yönde çalışmalara ağırlık vererek insan ve makine öğrenimini bir arada kullanabildiğimiz, güvenilir ve şeffaf bir dünyayı inşa etmeye özen göstereceğiz. Dijital sektörlerde özellikle eğitilmiş ve genç nüfus Türkiye'nin en büyük gücü. Her yıl daha da söz sahibi olmaya başlayan Türkiye'ye global aktörler yüzünü dönmüş durumda. Bizler de pazarın önemli oyuncularını olarak bu durumu avantajımıza çevirmek, destek veren değil yön veren bir konuma gelmek adına doğru hamleler yapmak durumundayız.

“E-ihracat hacmi iki katına çıkacak”

Ekonomik verilere baktığımızda ihracatın tüm sektörlerde büyüdüğünü görüyoruz. B2C Direct olarak biz de geçtiğimiz ilk yarıda beklentimizle paralel güzel büyüme sonuçları elde ettik. 2019'un Ocak-Haziran döneminde 6.5 milyon euro'luk e-ihracat hacmine ulaştık. Bu rakamı yılsonuna kadar iki katına çıkarmayı hedefliyoruz. 2019'un ilk yarısında 84 ülkeye 350 bin paketten fazla gönderim yaptık. İkinci yarıda da beklentimiz e-ihracat işimizi daha da büyütmek ve daha çok marka ve KOBİ dünyanın dört bir yanında farklı pazar

Yusuf İBİLİ /
B2C Direct
CEO'su

yerleriyle tanıştırmak büyümlerine destek olmak. Daha fazla işletme ve KOBİ'nin e-ihracat gerçekleştirilmesini sağlayarak Türkiye ekonomisine katkı sağlamayı önümüzdeki dönemde sürdüreceğiz. Yapacağımız yatırımlarla, yurtdışı pazaryeri entegrasyonları, ödeme alma ve paket teslimatına kadarki tüm süreçleri tek bir platform üzerinden KOBİ'lerimizin hizmetine sunmayı hedefliyoruz. E-ihracat dünyasına ait tüm bilgi birikimi ve deneyimizi de platform aracılığıyla KOBİ'lerle buluşturacağız.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Amazon’a chatbot geliştirdik”

Yılın ilk yarısında yaşanan dalgalanmalara rağmen, şirketlerin teknoloji yatırımlarındaki iştahında düşüş olmadı. İlk yarıda bankacılık, sigorta, e-ticaret, telekom ve otomotiv sektörlerinin büyük oyuncularını ile yapay zekaya dayalı sanal asistanlar geliştirme konusunda işbirlikleri yaptık. Bu yıl Amazon UK için cilt bakım kategorisinde ürün tavsiye chatbot’u geliştirdik. Google RCS’in dünyadaki ilk 20 partnerinden biri olduk. Müşterilerimize ileri çözümler sunmak için ciddi bir altı ay geçirdik. 2015’ten bu yana da üç patent sahibi olduk

Mete AKTAŞ / Cbot
Kurucusu ve
CEO’su

ve yedi AB projesine imza attık. Önümüzdeki beş yıl içinde yatırımlarımızın ciddi bir oranını yeni teknolojiler geliştirme alanına ayıracağız. 2020 Avrupa’ya, 2021 Ortadoğu’ya açıldığımız ve büyüdüğümüz yıllar olacak. 2050 geldiğinde bedenimize yerleştirilen çiplere verdiğimiz sesli ya da düşünsel komutların günlük hayatımızın bir parçası olduğu bir dünyada yaşayacağız. Yapay zeka ve makine öğrenmesi teknolojileri ile çevrelediğimiz bu dijital dünyanın sosyolojik, tıbbi ve ekonomik etkilerine hazır olmak toplumların en önemli gündem maddesi olmalı.

“En yenilikçi ödeme çözümü”

En büyük yatırımı işletmemizin gelişimine ve ekibimize yapıyoruz. Hedefimiz global bir çözüm olmak ve bunun için çalışmalarımızı hızlı bir şekilde sürdürüyoruz. Kısa bir süre önde gerçekleştirdiğimiz Azerbaycan açılımından sonra bir sonraki hedefimiz Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri. Körfez ülkelerine açılım için de şirketleşme ve ekip kurma çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu sene World Finance Awards’da yılın en yenilikçi ödeme çözümü seçildik. Özellikle yapay zeka ve doğal dil öğrenme konusunda ciddi yatırımlarımız

Hasan JABBAROV /
Paymes Kurucusu
Ortağı

var. Paymes sadece mesajlaşma uygulamaları ile değil, Alexa, Google Home ve benzer yapılar üzerinde de çalışır bir yapıya ulaştı. Özellikle sosyal medyanın ve bireylerin ödeme çözümü olarak kullanıcılarımızın ödemeleri en kolay şekilde almalarına veya yapmalarına olanak sağlamak en önemli önceliğimiz. Bu noktada inovasyona ve son teknoloji kullanımına özen gösteriyoruz. Dünya yenileniyor ve yıllardır kullandığımız teknolojiler yerine yeni icatlar geliyor. Bu da bizim için bir fırsat. Sektörlerde bu yenilenme ile yeniden var olabiliriz.

“Bu yıl yüzde 40 büyüyeceğiz”

2019’da yüzde 40 büyüme hedefledik. Geldiğimiz noktada hedeflerimize yıl bitmeden erişeceğimiz görünüyor. Önümüzdeki beş yıl içerisinde yeteneklerimizi bir SaaS platformu olarak da sunmayı hedefliyoruz. Sektörümüzde özel IoT çözümleri, ‘container as a service’ gibi konularda geliştirme ve ürünleştirme çalışmalarımızı bu süre zarfında daha üst noktalara taşıyacağız. Sektör raporlarına baktığınızda hizmet ve yazılım kalemlerinin pastadaki payının büyüdüğünü görüyorsunuz. Bu pozitif gelişmenin sürdürülmesi 2050

Evren BALLI /
Clonera
Genel Müdürü

hedefleri için önemli. Bu iki alanda insan kaynağımızı geliştirmeli, demografik yapımızın avantajlarını kullanmalıyız. Her işi yaparım çağı kapandı. Bu dinamik sektörün içerisinde yer alan oyuncuların faaliyet alanlarını netleştirmeleri ve o alana odaklanmaları eskisinden çok daha fazla önem kazandı. Odaklı ve üreten bir sektör haline dönüşmek, hizmet ve yazılıma odaklanmak ilk hedefimiz olmalı. Bunu gerçekleştirdiğimizde hem sektörümüze emek verenlere hem de ülkemize büyük fayda sağlayacağız.

“Ar-Ge yatırımlarına devam”

2019’da sorunsuz ve pozitif serbest nakit akışı üretebilmek, döviz pozisyonlarımızı dengelemek, verimli bilanço ve işletme sermayesi yönetimi sergileyerek ihtiyatlı olmak anlamında kontrollü olarak planlarımızı geliştiriyoruz. Bu sene Bilişim500 ödüllerinde, bilgi güvenliği kategorisi donanım dağıtıcısı sıralamasında birincilik ödülüne layık görüldük. Bununla birlikte yüksek teknoloji çıktıları hizmetler üretebilmek için 2018 yılında hayata geçirdiğimiz Ar-Ge faaliyetlerimize devam ediyoruz. Unutmamak gerekir ki yeni ekonomi bilgi ekonomisidir

Cem GÜNAL /
Komtera Teknoloji
Kurucusu

ve sanallaşmanın önemli rol oynadığı bir alandır. Bu bağlamda fiziki verilerin sanal hale gelmesi, bilişim teknolojilerinin etkin şekilde kullanılarak sürdürülebilir rekabet üstünlüğünü elde etmek stratejik planlarımız içerisinde. Bilgi ve verilerin güvenliği için uzun yıllardan beri elde ettiğimiz tecrübelerimizi bölgesel regülasyonlarla da eşlenik şekilde tek bir hizmet paketi sunabileceğimiz altyapı yatırımlarımız mevcut. 2019 son çeyreğinde bu yatırımlarımızla alakalı faaliyetleri de sektörde göreceğiz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Bu yıl büyüme hedefimiz yüzde 50”

Bizim sektörümüzde iki alanda güçlü yatırımlar yapılması gerekiyor. Bunlardan birincisi nitelikli insan kaynağı, ikincisi de teknoloji yatırımları. Güçlü bir başlangıç yaptığımız 2019 yılında, insana ve teknolojiye yaptığımız yatırımlarla büyümeye devam ediyoruz. Son üç yılda yakaladığımız yüzde 30 büyümeyi bir adım öteye taşıyarak 2019 yılında yüzde 50'nin üzerinde gerçekleştireceğiz. İstanbul, Uşak, Trabzon, Antalya ve Balıkesir olmak üzere Türkiye'nin beş ilinde konumlanan altı çağrı merkezinde, müşterilerimizin bütünleşik çok kanallı müşteri

Tülay DOĞRULAR /
Teleperformance
CEO'su

deneyimi yönetiminde ihtiyaçlarını karşılıyor. Şu anda 3 bin 250 kişilik istihdam gücümüz var. Önümüzdeki dönemde 2 bin kişilik yeni istihdam fırsatı oluşturmayı ve 20 milyon TL'lik yatırım yapmayı planlıyoruz. Ayrıca farklı dillerde hizmet sunan bölgesel mükemmeliyet merkezi olarak konumumuzu kuvvetlendirmeyi hedefliyoruz. Bölgede yeni diller ve yeni hizmet modelleriyle büyürken, yurtiçinde de yeni lokasyonlar ve özellikle gençler için yeni istihdam fırsatları yaratarak ülkemize katma değer sağlamayı amaçlıyoruz.

“Eleman çıkarmadan süreci yönettik”

2019 yılı ilk yarısı bilişim sektörü için belirsizliklerle ve durgun geçti. Beklentimiz ikinci altı ay için yabancı yatırımcının ülkemize rağbet gösterebilir hale gelmesi yönünde. Biz elimizden geldiğince eleman çıkarmadan süreci yönetmeye gayret gösterdik. Yatırımlarımız 2019 ikinci yarısında da devam edecek. Önümüzdeki beş yıl içinde tarım, enerji ve yazılım alanlarında yatırım planımız mevcut. Yabancı ortaklıklar kurulabilirse hedefimiz oldukça büyük. KVKK ve siber güvenlik kavramlarının birbirinden ayrılmaz bir bütün

Serap GÜNAL / Veri
Kurtarma Hizmetleri
Genel Müdürü

olduğunun altını çizmeye kararlıyız ve 20 yıllık bilişim tecrübemizin tamamını bu konuya kanalize etmeye kararlıyız. Bambaşka bir sektör olan gastronomi turizmi için de bazı planlarımız var. 2020 ve sonrasındaki 5 yıl çok daha fazla çalışmayı hedefliyoruz. 30 yıl içinde Türkiye ekonomisinin, dünyanın ilk beş ekonomisinden biri olacağı öngörüsündeyim. Organik tarım, turizm, yazılım ve yenilenebilir enerji, ekonomimizin lokomotif sektörleri olacaklar. Şirketler grubumuz olarak biz bu üç alanda da var olmayı hedefliyoruz.

“Dijital para piyasaları yükselişe geçti”

Sektörümüz açısından baktığımızda dijital varlıkların 2018 başında tüm zamanların rekorunu kırdığını gördük. Ancak bu yükseliş trendi yılsonuna doğru yerini düşüşe bırakmıştı. 2019'un ilk altı ayında ise dijital para piyasalarının büyük bir yükselişe geçtiğini görüyoruz. Özellikle Facebook, Twitter gibi sosyal medya devlerinin piyasaya dijital para süreçlerini açıklamalarının ardından dijital paraların en popüler olan bitcoin 11 bin doların üzerine çıkarken, diğer dijital para birimleri de hızla artmaya devam ediyor. Coiny olarak

Ayberk KUDAY /
Coiny
CEO'su

her varlığın dijitalleştirilebileceğine (tokenize edilebileceğine) inanıyoruz. Bu konuda New York Borsası eski Başkanı Jeff Sprecher'in söylediği çok güzel bir cümle var; “New York Borsası'nda sunulan her türlü varlık dijitalleştirilebilir. Önümüzdeki beş yıl içerisinde bu varlıkların dijitalleşmesinin önünde hiçbir engel yok.” Önümüzdeki 5 yıl boyunca blockchain teknolojisinin çok farklı alanlarında yeniliklere imza atacağız. Blockchain teknolojisinin eğitim programlarına dahil edilmesi, 2050'nin lider Türkiye'si için çok önemli.

“İkinci yarıda büyümemiz hızlanacak”

Yılın ilk yarısı KOBİ'ler için oldukça durgun geçti. Fakat Haziran ayının ortasından itibaren gelen iyi haberler piyasaları biraz hareketlendirdi ve ikinci yarının daha iyi geçebileceği sinyalini verdi. Bizim de şirket olarak ikinci yarıda büyümemizi daha da hızlandıracamıza inancımız tam. Şirket olarak önümüzdeki beş yıllık dönemde katma değerli servislere yatırım yapmaya ve yurt dışına satış yapmaya gayret edeceğiz. Sektör itibarıyla bulunduğumuz noktada fiziksel bir ürün satmadığımız için e-ihracat konusunda

Mustafa NAMOĞLU / İkas Kurucusu ve
CEO'su

mutlaka somut adımlar atmalıyız. Aynı zamanda ülkemiz için döviz getirisi de çok önemli, bu yüzden bu tarafta yatırımlarımıza devam edeceğiz. 30 yıl sonranın nasıl olacağını tahmin etmek gerçekten çok güç. Fakat teknolojinin gelişimine Türkiye olarak çok hızlı ve güçlü bir şekilde katkıda bulunmalıyız. Teknolojinin her zaman gelişeceğine herkesin hemfikir olduğunu düşünüyorum. Gelişen teknoloji sayesinde ülkeler arasındaki sınırların tamamen kalkacağına ve herkesin ekonomiye hiç olmadığı kadar katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Robot pazarı hızlı büyüyor”

Büyüme hedefimize yıl sonunda ulaşacağımızı düşünüyoruz. Robot süpürgelere ilginin her geçen gün arttığını söyleyebiliriz. Özellikle çalışan kesim teknolojinin kendisine farklı alanlarda sunduğu kolaylıkları evde de istiyor. Bunun yanında dijital değişim ve teknolojinin gerisinde kalmak istemeyenler, evlerinin sürekli temiz olmasını isteyenler, küçük çocukları veya evcil hayvanı olan aileler robot süpürgelere ilgiyi artırıyor. 2018'de 2.1 milyar dolar değerinde temizlik alanındaki robot pazarının 2023'te 4.34 milyar

Murat KÖSE / iRobot
Türkiye Ülke
Müdürü

dolara yükselmesi bekleniyor. Otomasyonun artması, iş gücü fiyatındaki yükseliş ve artan güvenlik endişelerini pazardaki büyümenin başlıca sebepleri arasında sayabiliriz. Aynı zamanda robot süpürgelerin haritalama sistemleri ve mobilyalara çarpmayı engelleyici sensörlere sahip olmasının da pazarı olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz. iRobot olarak 2019 ilk yarısını verimli geçirdik. İlk altı ayda satışlarımızda önemli ölçüde artış gerçekleştirdik. Hedeflediğimiz rakamlara ulaşarak yılı tamamlamayı öngörüyoruz.

“2050'de en yüksek e-ticaret oranına ulaşacağız”

İlk yarı yılda yüzde 30 büyüyen pazarın, ekonomideki toparlanma ve tüketici güvenindeki artış ile birlikte daha hızlı büyümesini bekliyoruz. Beş yıllık hedefimiz, Türkiye'nin en büyük online süpermarketleri arasında yerimizi alarak, yeni nesil tüketicinin ilk tercihi haline gelmek. Bu amaçla tüm büyük şehirlere hizmet vermek istiyoruz. Gerekli altyapı yatırımlarına ara vermeksizin devam edeceğiz. Biz market alışverişini tüm şehirli insanlar için zaman harcaman bir zahmet olmaktan çıkarmak istiyoruz. 6 bin 500'den

Sedat YILDIRIM /
İstegelsin Genel
Müdürü

fazla çeşit ürünü istediği saatte, tam istediği tazelikte kapısına getirdiğimiz müşterilerimizin sayısını artırmayı hedefliyoruz. Ürün sayısı arttıkça, kolay alışveriş deneyimini korumak için yüksek teknoloji kullanmak gerekiyor. Bu sebeple teknoloji yatırımı yapmaya devam edeceğiz. Genç nüfus ve teknolojik yeniliklere uyum hızı sayesinde Türk tüketicisinin 2050'de tüm dünyadaki en yüksek e-ticaret kullanım oranına ulaşacağını düşünüyoruz. 2050'de artık e-ticaret demeye gerek de kalmayacak. Mobil ve giyilebilir cihazlar üzerinden alışveriş olacak.

“Bu yıl hedefimiz İngiltere ve Avustralya”

Maalesef Türk firmalar yabancı yazılım firmalarına çok büyük bütçeler harcıyor. Bu doğrultuda, dışa bağımlılığımızı da azaltmak için Türk mühendislerle otomasyon teknolojileri geliştirmek üzere çalışıyoruz. Küresel ekonomik sorunlardan ötürü Avrupa'da azalan ihracat ve yatırıma karşın yurtdışı bağlantılı projelerimiz gayet iyi durumda. Başarımız ve sürekliliğimizdeki en büyük etken tek bir ortak dile sahip olan ve yerelliği aşan bulut teknolojisi üzerine yaptığımız çalışmalar. TÜBİTAK desteği alan ve Türk mühendisler tarafından geliştirilen

Serkan KOÇAK
PlusClouds
CEO'su

orquestrasyon aracı Leo ile çalışmalarımızı birkaç adım öteye taşıdık. Leo ile dünya çapında bir marka olma hedefine yaklaşmak için Hollanda'da başladığımız çalışmalara 2019'da İngiltere ve Avustralya'da ofis açarak devam ediyoruz. Son olarak 2020'den itibaren Antalya'da kurduğumuz Ar-Ge merkezinin kapasitesini yüzde 300 artırarak yurtdışı ihracatımızı çeşitlendireceğiz. Önümüzdeki beş yılda bulut bilişim sektöründe Avrupa'nın önde gelen teknoloji markaları arasında bayrak taşıyıcı olmayı hedefliyoruz.

“Küresel müzik pazarı 15 yılın ardından bu yıl büyümeye başladı”

Küresel müzik pazarı, bandrol satışların düşüşü ve dijitalin yükselişi ile ciddi gelir kaybına uğradığı 15 yılın ardından büyüme eğilimi göstermeye başladı. 2018'de kaydedilen kayıtlı müzik endüstrisinin toplam geliri 18.9 milyar dolara ulaştı. Global müzik pazarının 2020'de 43.49 milyar dolar olacağı öngörülmüyor. Biz de bu pazarda verdiğimiz kaliteli ve Türkiye için niş hizmet ile önemli bir noktadayız. SMG sadece bir müzik şirketi değil, aynı zamanda bir teknoloji şirketi. En büyük yatırımı sunduğumuz bu teknolojiye yapıyoruz. Yazılımımızı daha ileri

Gül Gürer ALİMGİL /
SMG Yön. Krl. Başkanı
ve Yönetici Ortağı

bir noktaya taşımak için çalışıyoruz. Bu yıl ilk yurtdışı şubemizi İngiltere'de açtık. Büyümemizi önümüzdeki dönemde de devam ettireceğiz. Müzikleri kendimiz üretiyoruz ve bunları hizmet verdiğimiz müşterilerimiz aracılığıyla yurtdışında da yayınlıyoruz. Şu anda 30 ülkede farklı müzik kataloglarıyla yayın hizmeti veriyoruz. İngiltere şubemizle global alandaki hizmet noktalarımızı artırmak arzusundayız. Önümüzdeki beş yılda yabancı markalara ve yerli markaların yurt dışındaki şubelerine verdiğimiz hizmeti artırmaya odaklanacağız.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Sigorta sektörü yüzde 20 büyüdü”

İş modelimiz gereği sigorta şirketleriyle, sigorta yaptırmak isteyenleri kendi platformumuz üzerinden bir araya getiriyoruz. 25 yıldır sekiz ülkede dijitalleşme alanında ilklere imza atan, Admiral Group bünyesinde çalışan bir firmayız. Geçtiğimiz ay içerisinde karekod uygulamasını hayata geçirerek kullanıcılarımızın çok hızlı bir şekilde kasko ve trafik sigortası tekliflerine ulaşmalarını sağladık. Önümüzdeki 5 yıla ait yatırım planlarımız da bu vizyonumuz etrafında, sektörde ilkleri gerçekleştirerek

Elif Aksoy YENİDÜNYA /
Tamoniki.com
CEO'su

dijitalleşmesine katkı sağlamak üzerine şekilleniyor. Türkiye sigortacılık sektörü büyümekte olan bir pazar. Yılın yayınlanan ilk verilerine baktığımızda, sigorta sektörünün gelişmeye devam ettiğini ve bizim de aktif olarak faaliyet gösterdiğimiz hayat dışı ürünlerde geçen yıla oranla yüzde 20 büyümeye yaşandığını görüyoruz. Çağrı merkezi ve dijital kanallar üzerinden yapılan doğrudan satışlar, yine bir önceki yılın aynı dönemine göre adetsel bazda yüzde 60 seviyesinde artış göstermiş.

“Yeni dünyanın makro kuralları netleşmedi”

Dünya büyük bir hareketlilik içinde. Doğu-Batı dengesi ve yeni dünyanın makro kuralları henüz netleşmedi. Ülkemiz ve içinde bulunduğu coğrafya tüm teknik hareketlerin tam ortasında. Yaz dönemi turizm sektörünün bereketi ile iyi geçecektir. Eylül itibarıyla ilk yarıda bekletilmiş olan projeler ve yatırımlar hareketlenir. Son çeyrek her yıl olduğu gibi en yoğun büyümenin yaşanacağı dönem olacaktır diye düşünüyoruz. Biz de danışmanlık ekibimizi genişletiyoruz. Diğer yandan yurtdışı faaliyetlerimizi başlatmaya karar verdik. Londra

Halil AKSU /
GelecekHane Kurucu ve
CEO'su

merkezinden, Avrupa ve Ortadoğu'da dijital dönüşüm konusunda lider danışmanlık şirketi olmayı hedefliyoruz. Dijital dönüşüm alanında derinliği ve genişliği olan emsalsiz bir metodoloji geliştirdik. Bunun arkasında yoğun teknoloji çalışıyor. Danışmanlık alanına yeni ve ciddi bir açılım getiriyoruz. Ayrıca Türkiye Yapay Zeka İnisiyatifi'ni yürütmekteyiz. Türkiye'de yapay zeka farkındalığının artması ve ekosistemin gelişmesi için çok ciddi çalışmalar yürütüyoruz. 2050'de kapitalizmi daha sürdürülebilir hale geleceğini tahmin ediyoruz.

“Muhteşem yetenekleri göreceğiz”

Seçimlerin bitmesi ve önümüzdeki dönemde bu belirsizliğin ortadan kalkmasının olumlu etkisi olacağına inanıyorum. TL'nin düşük değeri nedeniyle belli başlı sektörlerde yaşanacak olumlu etkiler iyi değerlendirilebilirse ekonomide pozitif bir büyüme yakalamak mümkün olacaktır. Teknoloji sektörüne inanan ve bu sektörde faaliyet gösteren ve exit yapan bir girişimci olarak Türkiye'deki muhteşem yetenekler ile global ölçekte iş yapacak girişimleri daha çok göreceğiz.

Koray Gültekin
BAHAR / Foriba
CEO'su

Bu nedenle gerek bir girişimci gerekse yatırımcı olarak, teknoloji odaklı yüksek katma değerli işleri, önümüzdeki 5 senede Türkiye'nin olumlu büyümesi için tek çıkış yolu olarak görüyorum. 2050'de Türkiye'nin yüksek teknoloji üretiminde önemli bir noktada olabileceğine inanıyorum. Bunun için Türkiye'de katma değerli teknoloji girişimlerinin ve bu girişimlerin en önemli kaynağı olan yetenekli insan kaynağının desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

“Eğitime yatırım yapan ülkeler hızla gelişiyor”

Faaliyet gösterdiğimiz sektörün özellikle ilk altı aylık verilerini dikkate alarak yılın ikinci yarısının ilk yarıya benzer seyredeceğini öngörüyoruz. Ana faaliyet alanımız teknoloji ürünleri dağıtımı. Önümüzdeki beş yıl için öncelikli yatırım planımız, dünyadaki en güncel teknoloji trendlerini ve küresel pazardaki gelişmeleri iyi okuyarak, buna uygun marka, ürün ve hizmetleri portföyümüze kazandırmak ve bunları yaklaşık 8 bin iş ortağımız vasıtasıyla Türkiye'nin her yerine ulaştırmak. 200'den fazla teknoloji devinin

Salih BAŞ / Index Grup
Şirketleri Yönetim
Kurul Başkan Yardımcısı

distribütörlüğünü yapıyoruz. Yıllardır süren liderliğimizi korumak için yatırım planlarımız devam ediyor. Türkiye'nin 2050'de gücünü üretim ve teknolojiye alan, refah seviyesi yüksek bir ülke olmasını arzu ediyoruz. Bunun için yapılması gereken en önemli şey, ilkokuldan başlayarak üniversiteye kadar olan süreçte bilimsel ve çağdaş bir eğitim sistemiyle insan yetiştirmektir. Dünyada eğitim sistemine yatırım yapan ülkelerin hızla gelişerek kısır döngüden kurtulduklarını ve refah seviyelerini yükselttiklerini görüyoruz.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

MOBİLYA

“Dünyanın üretim merkezi olacağız”

Tüm müşterilerimizin uzun süredir beklediği, içinde birçok yenilik içeren 2030 sayfalık kataloğumuzu dağıtmaya bu ay başlıyoruz. Önümüzdeki dönemde kritik konu faiz, enflasyon ve kurda sürdürülebilir iyileşme sağlanması ve istikrarı korumak olacak. Mobilya, kapı ve dekorasyon şirketleri özellikle ABD ve İngiltere gibi gelişmiş pazarlarda çok büyük bir atak içindeler, biz de onların destekçisiyiz. Bu alanda İtalya, Almanya ve Polonya ile yarışabileceğimiz düşünüyoruz. Hafele olarak, onlarca farklı sektörden çok sayıda KOBİ ile çalışıyoruz. 30'u

Hilmi UYTUN / Hafele
Türkiye ve Bölgesi İcra
Kurulu Başkanı

aşkın KOBİ'yi de ihracatçı yaptık. Tasarladığımız Tedarikçi Geliştirme Programı ile KOBİ'leri bütün dünyaya malzeme üretecek kalite ve disipline ulaştırmaya çalışıyoruz. Yani KOBİ'leri hem büyütüyoruz hem de küresel gücümüz sayesinde dünyaya açıyoruz. Bu program kapsamında önümüzdeki altı ayda da 11 tane daha şirketi yurtdışına açma hedefimiz var. Bunun dışında geliştirdiğimiz Hafele Concept'i önümüzdeki dönemde dünyada çok sayıda ülkeye yayacağız. Türkiye olarak potansiyelimiz yüksek. Dünyanın üretim merkezi olacağız.

“Dünyada Türk mobilyası rüzgarı estirebiliriz”

Yılın ilk yarısı mobilya sektörü açısından iç piyasada geçen seneki rakamlar ucu ucuna yakalanırken, ihracatta ise iyi bir hız yakaladık. 2019'u 3 milyar 800 milyon dolar ile kapatmayı hedefliyoruz. 2018'de bu rakam 3 milyar 200 milyon dolardı. İhracat açısından ABD, Rusya, Hindistan, Nijerya ve Çin gibi alternatif pazarlara ağırlık vermiş durumdayız. Bildiğiniz üzere mobilyada hedef kilogram başına ihracat hedefini 3.5 doldardan 7 dolara çıkarmak. MOBSAD üyeleri olarak bunu 25 dolarlara kadar çıkardık. Bunun en büyük nedeni, katma

Nuri GÜRCAN / Mobilya
Sanayicileri Derneği
(MOBSAD) Başkanı

değeri yüksek, zanaatkar, markalı mobilyalar üretmiş olmamızdan kaynaklanıyor. Tasarım ve markayı sektörün geneline yayabilirsek, dünyada Türk mobilyası rüzgarını estirebiliriz. İç pazarda ise KDV'nin kalıcı olmasını istiyoruz. Böylece kayıt dışılığın önüne geçilecektir. Öte yandan ise MDF, cila, boya gibi mobilyanın ana malzemelerinin Türkiye'de üretilebilir olması sektörümüz için hayati önem taşımaktadır. 2050 yılı projeksiyonu için söyleyebileceğimiz tek şey: Artık mobilyada aklı İtalyanlar değil Türkler gelmeli.

“Gündemimizde yeni mağazalar açmak var”

Önümüzdeki altı ay içinde özellikle dövizdeki kırılganlığın ortadan kalkmasını bekliyorum. Gündemimizde ilk planda yeni mağazalar açmak var. 19 olan mağaza sayımıza 2020 sonuna kadar 10 mağaza daha eklemeyi planlıyoruz. Ardından da katlanarak büyümeyi hedefliyoruz. Şu anda Azerbaycan ile Katar, BAE ve Dubai dahil tüm o coğrafyaya anahtar teslimi projeler üretiyoruz. Doğal olarak önceliğimiz anahtar teslimi proje işlerinin coğrafyasını geliştirmek. Yüksek teknolojinin takibi de bizim işimizin bir parçası. “Yeni

Fatih KIRAL / Fatih
Kiral Mobilya Yönetim
Kurulu Başkanı

Ekonomi Modeli” ise bizim için yeni değil. Çünkü Fatih Kiral Mobilya sürdürülebilir bir büyüme çizgisi izler, istikrarlı şekilde ve stratejik gelişme alanlarını belirleyerek çalışır. Bu daima böyle oldu. Öte yandan dünya hem ekonomik, hem siyasi açıdan çok farklı bir yöne gidiyor. Hepsinden önemlisi doğal kaynak yetersizlikleri şimdiden gündemde. Bu koşullarda 30 yıl sonrası için ancak nasıl bir Türkiye hayali kuruyorum, onu anlatabilirim. Benim düşlerimde Türkiye, gelişmeye ve büyümeye devam edecek.

“Katma değerli ürün en önemli konu”

Seçim ortamının geçmesi nedeni ile hükümetimizin ve ekonomi yönetiminin ağırlıklı olarak finansal piyasalara ve ekonomiye odaklanacağı bir dönem bekliyoruz. Grubumuz için verimlilik ve katma değerli ürün üretmek en önemli konu. Organik büyümenin yanı sıra inorganik büyüme fırsatlarını da ciddiyle değerlendireceğiz. Ülkemiz gerek dünyadaki jeopolitik konumu, gerekse genç ve teknolojiyi yakından takip eden nüfusuyla dünyanın göz ardı edemeyeceği bir öneme sahip. Günümüz dünyasında enerjide üstünlük savaşlarından

Metin GÜLTEPE /
İşbir Holding
CEO'su

ziyade teknolojide üstünlük savaşları yaşanıyor. Türkiye'nin gayrisafi yurtiçi hasılası 2018'de dünya ticaretinde yaşanan değişimlerin ve teknolojik gelişmelerin yakından takip edilmesi, üretim odaklı politikaların alt yapısının hazırlanması, eğitim, hukuk ve siyasi politikalarla desteklenmesi neticesinde, ülkemizin stratejik konumu ve artan genç nüfusunun sağladığı avantaj ile 766 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu verinin 2050'de 5 trilyon doların üzerine çıkacağına ve ülkemizin en büyük 10 ekonomi içerisinde yer alabileceğine kuşumuz yok.

İŞ DÜNYASI NE DİYOR?

“Yakın coğrafyanın üretim üssü olmalıyız”

Türkiye'nin uluslararası turizm çevrelerinde tanıtılması için bu yılın ikinci yarısında kullanılmak üzere Turizm Bakanlığı 500 milyon dolarlık bir tanıtım fonu planlıyor. Bu fon dahilinde yapılacak reklam ve tanıtım projelerinde, mobilya sektörünü yurtdışında tanıtmak için bakanımızdan Turizm Bakanlığı imkanlarından faydalanabileceğimiz sözünü aldık. Bu bağlamda 20 milyar dolar seviyelerinde olan Türk mobilya sektörünün yurtiçi ve yurtdışı potansiyelinin harekete geçirilmesi için MODOKO önemli bir rol oynayacaktır.

Koray ÇALIŞKAN /
MODOKO Yönetim
Kurulu Başkanı

Yine MODOKO'nun iş modelini yurtdışında farklı ülkelere taşıma planımızı ISO Başkanı Sayın Bahçıvan'a ilettik. ISO tarafından kiralanan alanda, ihracata yönelik çalışmalar yapma talebimizi sunduk. Yönümüzü 2050'ye döndüğümüzde odak noktamız markalaşmayı sağlamak. Ur-Ge projeleri ve ihracatımızı daha katma değerli hale getirecek hamlelere yoğunlaşmış durumdayız. Özellikle yakın coğrafyalar açısından Türkiye'yi mobilyada bir üretim üssü haline getirmek için önümüzde hiçbir engel bulunmuyor.

“Hedefimiz teknolojik bir mobilya markası olmak”

Başarılı ve değişimlerle dolu bir dönem geçirdik. Üç yeni mağaza açtık; hem üretim hem de operasyon süreçlerinde verimliliği artıracak uygulamalar gerçekleştirdik. Mobilyalarda yüzde 10 KDV indirimi ile olumlu sonuçlar aldık. Globaldeki gelişmeler ihracatı artıracaktır. Reformlar ve devlet teşvikleriyle, ekonominin hızla düzelebileceği kanısındayız. Güçlü, sürdürülebilir yapısal reformlar ve devlet teşviklerinin artması ile beraber ekonominin güçleneceğini düşünüyoruz. Gelecek beş yıl, Tepe Home için ilklerin ve fark yaratan

Levent ÇAPAN /
Tepe Home Genel
Müdürü

projelerin dönemi olacak. Yeni satış noktaları açarken yetkinliklerimizi ve verimliliğimizi artıran yatırımları sürdüreceğiz. Teknolojiyi etkin kullanan, trendlere hızla uyum sağlayan bir marka olarak öne çıkacağız. Tüm global şirketler gibi dijitalleşme yolunda girişimlerimizi sürdürüyoruz. Mimarlar ve tasarımcılara sunacağımız bir portal hazırlıyoruz. Ar-Ge, yenilikçi yaklaşım, tasarım, iletişim faaliyetlerimizi yoğunlaştırarak yeni teknolojik gelişmeleri iş süreçlerine entegre ediyoruz.

“İthalata bağımlılık bizi zorluyor”

Aslandağ Grubu açısından ilk altı ay oldukça hareketli geçti diyebiliriz. ABD, Avustralya gibi yeni ihracat pazarları elde ettik. İngiltere Londra'da Ticaret Bakanlığı'mızın açtığı bölgede yeni bir mağaza açtık. Türkiye'nin en hızlı büyüyen ilk 100 şirketi içerisinde girdik. Mobilya sektöründe sıkça bahsedilen markalaşma konusunu sanırım en başarılı yürüten markalardan biriyiz. Çünkü Türkiye'de daha 20 yıl öncesine kadar olmayan hazır kapı ve mutfak üretimini son derece modern tesislerimizde tasarım gücü yüksek şekilde gerçekleştiriyoruz.

Cemal ASLANDAĞ /
Aslandağ Grubu
Yönetim Kurulu Başkanı

Ayrıca 2023 yılına endekslendiğimiz Sakarya Mobilya İhtisas Bölgesi'nde yeni fabrika yatırımımız devam ediyor. Sektör geneline baktığımız zaman ana malzemedeki ithalata bağımlılık, artan kurlarda bizi oldukça zorluyor. Yine yüzde 18 KDV de başka bir sıkıntımız. 2050, Türkiye açısından çok uzun bir zaman dilimi. Ne yazık ki ülkemizin de en büyük problemi her şeyi çok uzun vadeli görüp, kısa vadelerde işleri çözmeye odaklanması. Oysa sektörümüzün 2050 hedefinin artık dünyada mobilya deyince akıllara hemen Türkiye'nin gelmesi olmalıdır.

“Yerli üretim atılımı gerçekleştirilmeli”

İhracat ağırlıklı bir sektör olarak her yıl yaklaşık yüzde 15-20 bandında ihracatımızı artırabiliyoruz. Dünyada Türk mobilyasının oluşması algısında da önemli adımlar attık diyebiliriz. ABD'den Çin'e, Rusya'dan Nijerya'ya, Hindistan'a kadar 202 gümrük noktasına ihracat gerçekleştiriyoruz. Ancak ihracatta bu kadar başarılı olan ve ürettiği zanaatkar mobilyalarla kilogram başına ihracatını 25 dolara kadar çıkan sektörümüz açısından iç piyasa 2019 yılında oldukça zorlu geçiyor diyebiliriz. 2018'in yaz sonunda yüzde 40

Turgay TERZİ / Art
Design Mobilya Yönetim
Kurulu Başkanı

oranında küçülen sektörümüz için KDV'nin yüzde 8'e düşürülmesi geçen senenin satış rakamlarını yakalayabilmemizi sağladı. Bu yüzden 30 Haziran'da son bulunan düşük KDV'nin kalıcı olmasını istiyoruz. Sektörümüzün 2050 yılından ziyade 2023 yılında ihracatını 10 milyar dolara, üretim kapasitesini de 25 milyar dolara çıkarmak gibi bir hedefi bulunuyor. Bu büyüme trendiyle 10 milyar dolar rakamını yakalayabilmemiz oldukça zor görünüyor. Bunun için bir an önce yerli üretim atılımlarını gerçekleştirip, markalaşmayı sağlayabilmeliyiz.

Darbeci hainler SANAYİCİYİ DURDURAMADI

15 Temmuz hain darbe girişiminin üçüncü yılında iş dünyasından ardı ardına kınama mesajları geldi. Patronlar, yaptıkları açıklamada "15 Temmuz'u unutmayacağız" dedi

İş dünyası temsilcileri, 15 Temmuz hain darbe girişiminin ekonomik etkilerinin kısa sürede püskürtüldüğünü ve sanayinin çarklarını durduramadığını söyledi. **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı Şekib Avdagiç, üç yıl önce Türkiye'nin büyük bir ihanetle sarsıldığını belirterek, halkın bu ihanete çok sert şekilde cevap verdiğini ve hain darbecilere hadlerini bildirdiğini söyledi. Avdagiç, "İstanbul iş dünyası olarak, 15 Temmuz'u asla unutmayacağız" dedi.

İŞİMİZİN BAŞINDA OLDUK

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Ekonomi yönetimimiz, dirayetli kararları ile bu olumsuzlukları kısa sürede bertaraf etti. Gerek finansal ve gerekse üretim hayatımızda ciddi bir aksama olmadı. Darbeyi takip eden ilk iş gününde sanayiciler olarak hepimiz işlerimizin başında olduk. 15 Temmuz darbe girişimi, sanayi çarklarını durduramadı" şeklinde konuştu. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı **Nail Olpak** ise üç yıl önce

FETÖ'nün milli iradesine bir kez daha sahip çıkan demokrasi kahramanları karşısında hüsrana uğradığını söyledi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı **İsmail Gülle**, bugün ve gelecekte içeriden ve dışarıdan kimsenin artık Türkiye'nin geleceğine, kaderine müdahale etmeye cesaret edemeyeceği bir döneme uyandığını belirtti. Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı **Abdurrahman Kaan** da FETÖ ile ekonomik mücadelenin aslında ekonominin zayıf yanlarını keşfederek bunlarla mücadele edebilmek ve uzun soluklu çözümler üretmek adına bir fırsat olarak görülmesi gerektiğini söyledi.

Basından Seçmeler

Levent Yılmaz
YENİ ŞAFAK Gazetesi

İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu verileri, faiz ve yatırım bankacılığı

Bir **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** klasiği olan ve reel sektörün fotoğrafını çekmek açısından son derece kıymetli verileri bize sağlayan, sanayi kuruluşlarına ilişkin araştırmasının ikinci 500 kısmı yayınlandı. Bakalım **İSO "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2018"** araştırmasının sonuçları bize neler anlatıyor?

KOBİ'LERİN RÖNTGENİ

İSO İkinci 500 verileri genel itibarıyla KOBİ'lerin durumunu en iyi anlatan rakamları içeriyor. Araştırma neticesinde elde veriler göre; **İSO İkinci 500**'deki işletmeler, 2018 yılında üretimden net satışlarını yüzde 27,8 artışla 107,6 milyar TL'den 137,5 milyar TL'ye yükseltmiş. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**; "2017 yılındaki yüzde 7,4'lük güçlü büyümenin ardından gelen 2018 yılı, gerek küresel ekonomideki daralma ve gerekse iç tüketimdeki durğunluğun da etkisiyle ekonomimiz açısından zor bir yıldır. İşte o zor koşullarda bile **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayicilerimizin üretimden satışlarını yüzde 27,8 gibi ciddi bir oranda artırmaları ve yüzde 6'nın üzerinde bir reel büyüme yakalamaları her türlü takdir hak etmektedir" diyerek aslında işletmelerin nasıl bir başarı hikayesine imza attıklarını anlatıyor.

Öte yandan her ne kadar üretimden satışlarda yüzde 6,2'lik bir reel artış sağlansa da ihracatın bu artıştaki katkısının oldukça sınırlı kalması yakından takip edilmesi gereken bir veri olarak karşımıza çıkıyor.

YİNE FİNANSMAN MALİYETLERİ MEVZUSU

İSO İkinci 500'deki işletmelerin 2018'de net satışlara oranla faaliyet karı 1,8 puan artışla yüzde 12,1'e olmuş. Toplam faaliyet karı büyüklüğü ise yüzde 51,7 gibi yüksek bir oranda artarak, 2017 yılında 12,5 milyar TL iken

2018 yılında 19 milyar TL'ye yükselmiş. Ancak işletmeler 2017'de faaliyet karının yüzde 42,8'ini finansman giderlerine harcarken bu oran 2018'de yüzde 52,6'ya kadar yükselmiş.

DÜŞÜK FAİZ ORANLARINA DUYULAN İHTİYAÇ VE YATIRIM BANKACILIĞI

İSO İkinci 500 verileri tıpkı İlk 500 verilerinde olduğu gibi finansman maliyetleri konusuna ilişkin dikkat çekici sonuçlar içeriyor. Herkesin bildiği ve kabul ettiği üzere; Türkiye'deki KOBİ'lerin en önemli sorunlarının başında finansmana erişim geliyor. Özsermayesi yetersiz olan ve maalesef konvansiyonel bankacılık uygulamaları altında ezilen işletmelerin çözülmesi gereken en önemli sorunlarının başında finansmana erişim ve uygun finansman maliyetlerinin sağlanması geliyor. Dolayısıyla, bugün işsizlik, enflasyon, durğunluk gibi konuları tartışıyorsak başlamamız gereken nokta reel sektörün birincil sorunları olmalı. Konuya reel sektör, üretim ve istihdam açısından değil de paradan para kazanmaya yönelik enstrümanları ön plana koyarak bakarsanız Erdoğan'ı ve son Merkez Bankası hamlesini anlayamazsınız.

Bu kapsamda; her çeyrekte oldukça yüksek karlar açıklayan ama söz konusu kredi vermeye gelince muhafazakâr davranan konvansiyonel bankacılığın KOBİ'ler üzerinde oluşturduğu ilave maliyetleri de göz önüne almanız lazım. Her zaman söylediğim üzere, Türkiye'nin "yüksek faiz, kısa vade ve yüksek teminat oranlı" bankacılık modeli yerine hızla reel sektörü, istihdamı ve ihracatı önceleyen "yatırım bankacılığı" modeline dönüşmesi gerekmektedir.

Gündeme Dair ... Seda Gök

Madalyonun öbür yüzüne de bakalım

İstanbul Sanayi Odası (İSO)'nın 1968 yılından bu yana analitik gerçekleştirdiği ve sanayi için önemli verileri oluşturan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2018" araştırmasının sonuçları geçtiğimiz ay açıklanmıştı.

Gündem o kadar yoğun ve sürekli değişken ki, araştırma bu gündemin gölgesinde kaldı. Bende tatil fırsatı bulup bu tarz raporları bir kere daha elime alına ve inceleme imkânı buldum.

Araştırmaya "kim birinci kim değil" başlığı ile bakmaktan çok satır aralarında neler diyorodu onu okumaya çalıştım. Çünkü sadece "İhracat patladı, çatladı, rekor kırdı" demekle olmuyor. Çıkardığım başlıkları da sizinle paylaşmak istiyorum.

FINANSMANA ERİŞİM SORUNU DEVAM EDİYOR

Yıllardır kronikleşen finansmana erişim sorunu sürüyor. 2018 yılında **İSO 500**'ün finansman giderlerinin faaliyet karı içindeki payı yüzde 45,8'den yüzde 88,9'a yükseldi. Yani sanayi firmaları 2018 yılında elde ettikleri karın neredeyse tamamını finansman giderlerine ayırdı. 2018 yılının ikinci yarısında hem mali borçlardaki hem de finansman maliyetlerindeki artışlar sanayi firmalarının finansman giderlerinde sıçramaya neden oldu. Yılın ikinci yarısındaki faiz oranları artışı ve Türk lirasındaki değer kaybına bağlı olarak emilimdeki artışlar, **İSO 500** için olumsuz mali koşullar yarattı.

Finansal göstergeler içinde borçlanma ile öz kaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısı, kuruluşların finansal yapılarını ortaya koyan önemli göstergelerden biri oldu. **İSO 500**'de 2017 yılında yüzde 62,9'a kadar yükselen borçların payı, 2018 yılında 4,1 puan daha artarak yüzde 67'ye yükseldi. Öz kaynakların payı ise yüzde 37,1'den yüzde 33'ye geriledi. Bu oranlar tarihsel olarak en olumsuz kaynak yapısına işaret ediyor.

MALİ BORÇLAR ARTTI

2018 yılında **İSO 500**'ün mali borçları yüzde 35,3 artış göstererek 242,9 milyar TL'den 328,6 milyar TL'ye yükseldi. Mali borçlar, geçen yıla göre artış hızını ikiye katlayarak reel olarak büyüme eğilimini sürdürdü.

Ancak daha önemlisi kısa vadeli mali borçlardaki artış eğilimi. Kısa vadeli mali borçlar 2018 yılında yüzde 46,3 artarak 101,8 milyar TL'den 149 milyar TL'ye yükseldi. Yani borçlanmadaki artış eğiliminin yanı sıra borçlanmanın vade yapısındaki olumsuz değişimler dikkat çekiyor.

2016 yılından sonra kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı sürekli bir artış içine girmiş ve 2017 yılında bu pay yüzde 37,8'den yüzde 41,9'a yükseldi. Bu yıl açıkladığımız 2018 yılı araştırması sonuçları da görüldüğü gibi bu orandaki artışın sürdüğünü göstermekte ve kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payının yüzde 45,3'e çıktığını ortaya koyuyor.

DEVREDEN KDV YÜKÜ BÜYÜYÖR

Son yıllarda sürekli olarak gündeme gelen bir diğer konu "Devreden KDV" miktartları. Rakamlara baktığımızda **İSO 500**'ün devreden KDV yükünün bu yıl da artarak devam etmekte olduğu görülüyor. Sanayinin üzerindeki devreden KDV yükü bir önceki yıla göre yüzde 35,6 gibi ciddi bir oranda artarak 9,7 milyar TL'ye çıktı.

Finansman kaynaklarına erişimin bu kadar kısıtlı olduğu bir dönemde, sanayi şirketlerinin üzerindeki finansman yükünün ne kadar yüksek olduğunu rakamlar bize gösterirken, sanayinin bu kadar önemli bir miktardan sıfır faiz ile devlete borç verdiğini söylemek durumundayız.

Sanayinin içinde bulunduğu yatırım motivasyonunu ortaya koyan verilerden biri de dönen ve duran varlık ilişkisi. Toplam aktifler içinde yüksek olan dönen varlıklar, işletme sermayesi yönetimi açısından olumlu bir durum. Ancak diğer yandan duran varlıkların payındaki gerileme, kuruluşların sabit kıymet yatırımlarının bir başka deyişle üretken makine ve teçhizat yatırımlarının zayıfladığını gösteriyor.

İSO 500'de duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı 2015 yılında yüzde 46,3'e yükseldikten sonra 2016'da yüzde 45,3'e, 2017'de yüzde 41,5'e indi.

2018 verileri bu gerilemenin sürmekte olduğunu ve bu oranın yüzde 38,8'e gerilediğini ortaya koyuyor. 2018 yılında yatırım koşulları ile ilgili olumsuz gelişmeler duran varlık yatırımlarını sınırladı.

KAR EDEN KURULUŞ SAYISI 427'DEN 381'E DÜŞTÜ

Kar eden kuruluş sayısı ise 422'den 381'e düştü, zarar eden kuruluş sayısı ise 78'den 119'a yükseldi. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar (FAVÖK) eden firma sayısı 2018 yılında değişmeyerek, 488 olarak gerçekleşti.

İSO 500'de teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer dağılımına baktığımızda 2018 yılında yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 37,5 ile tekrar düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin aldığı görülüyor.

Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2018 yılında 4,9 puan azalmış ve yüzde 35 oldu. Fakat sevihindirici olan orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payının 2017 yılında yüzde 20,2 iken 2018 yılında yüzde 22,2'ye yükselmiş olmasıdır. Yine yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı da 2017 yılında yüzde 3,6 iken 2018 yılında yüzde 5,3 oldu.

Türkiye'de sanayinin yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerle dönüşüm ihtiyacı sürmekle birlikte, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payında ilk kez hissedilir bir artış yaşanması, bu yılı araştırmanın ortaya çıkardığı en çarpıcı sonuçlardan biri olarak değerlendirilmeli. Bu artışın özellikle son yıllarda büyük bir atılım gösteren savunma ve havacılık sanayi sektörlerinden kaynaklandığı düşünüyor.

15 Temmuz çarkları durduramadı

FETÖ'nün 15 Temmuz hain darbe girişimi sanayi çarklarını durduramadı. **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, "Darbeyi takip eden ilk iş gününde sanayiciler olarak hepimiz işlerimizin başında olduk. Üretim çarkları hiçbir sorun olmadan dönüyor mesajını verdik" dedi.**

Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) 15 Temmuz hain darbe girişimi üzerinden tam üç yıl geçti. Darbe girişiminde 251 kişi şehit olurken, iki binden fazla kişi de yaralandı. Bunun yanı sıra darbe girişiminin ekonomiye olumsuz birçok etkisi oldu. İş dünyası temsilcileri, 15 Temmuz hain darbe girişiminin ekonomik etkilerinin kısa sürede püskürtüldüğünü ve sanayi çarklarını durdurmadığını ortaya koydu.

İŞİMİZİN BAŞINDA DURDUK

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagıç, "15 Temmuz, bağımsızlığımızın simgesidir. Çünkü 15 Temmuz'da Türk milleti, bilfiil sokak ve meydanlara inerek, dış güçlerle iş birliği halindeki hain FETÖ'cü darbecileri püskürtürerek, milli iradesine ve istikbaline sahip çıkmıştır" açıklamasında bulundu. **İstanbul**

Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan** ise, "Darbeyi takip eden ilk iş gününde sanayiciler olarak hepimiz işlerimizin başında olduk. Böylece üretim çarklarının hiçbir sorun olmadan dönüyor olduğu mesajını kamuoyuna verdik" dedi.

TOPYEKUN BİRLİK İÇİNDEYİZ

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, "DEİK olarak Türkiye'nin 'ticari diplomasi' misyonunu üstlenerek çıktığımız bu küresel yolculukta, demokrasi mücadelemizi anlatmaya ve işimizi dünyaya taşımaya devam edeceğiz" ifadelerini kullanırken, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle de "Türkiye, demokrasi adına verdiği haklı mücadelesini, vatandaşından iş dünyasına, siyasete ve ordusuna kadar topyekun birlik içerisinde vermeye devam edecek, dünyanın neresinde olursa olsun, yönünü hep milli rotasında tutacaktır" ifadelerini kullandı.

DARBEYE EN GÜZEL CEVAP GÜÇLÜ TÜRKİYE OLACAK

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, FETÖ'nün kayyum atanan şirketlerinin bir an evvel milli birer şirket olarak yeniden yapılandırılması gerektiğine dikkat çekerek, ülkeye kazandırılması gerektiğini vurguladı. Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Genel

Başkanı Orhan Aydın ise "Türkiye, kamu maliyesinde yer alan güçlü göstergeleri, güçlü bankacılık sistemi ve önüne koymuş olduğu aktif yapısal reformlarla pozitif bağlamda yükselişini sürdürecektir. Darbeci kalıntılarına verilecek en büyük cevap 'Güçlü Türkiye' olacaktır" şeklinde konuştu.

TOPLUM OLARAK BÜYÜK SINAV VERDİK

İzmir Ticaret Odası (İZTO) Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Özgener, "Cumhuriyet ve rejim düşmanlarının gerçekleştirdiği işgal ve darbe girişimi, sadece milli iradeyi değil, ülkemiz ekonomisini de hedef almıştı. Ancak halkımızın inancı ve kararlılığı tüm oyunları bozdu. Ne yaparlarsa yapsınlar, hangi yollara başvurlarsa vursunlar, 'daha güçlü bir ekonomi' ve 'daha zengin bir Türkiye' hedefine hep birlikte yürüyeceğiz" diye konuştu. Ege Genç İş İnsanları Derneği (EGİAD) Başkanı Mustafa Aslan da, şunları söyledi: "Türkiye'nin istikrarna, ekonomisine ve hukuk devletine yönelik gerçekleştirilen darbe girişimine karşı toplum olarak çok önemli bir demokrasi sınavı veriyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'nin en temel yapı taşı demokrasidir."

Yapısal dönüşümün sanayi ayağı!

Önemli bir iş insanımız sanayide atılması gereken adımları şöyle anlatıyor. Ded ki: Sanayide bir toparlanma güdeniyor. Ancak son yıllarda kan kaybettiriz de lütfen. Olumsuzluğa tersine çevirmenin üç yolu var. Birincisi yeniliği ürünlerle dünya pazarlarına açmak... İkinci hâlese rekabetin ödenmesi, vergi edilebilirliği sağlama... Son olarak genelde, sanayinin ülke ekonomisi açısından olmaması olmaz olduğunun anlaşılması ve benimsenmesi... Dürüst sanayide son 14 yıldır birçok nakit akışı sağlanıyor ve bir toparlanmadan bahsedim. Evet bir toparlanma anımsındayız. Sektörünüzün küresel ekonomideki yavaşlamaya ilâkine kadar hâseler de ihracatçı firmaların global daralma karşısında kılı kırk yarak ayakta kalma mücadelesi veriyor. Nitekim bunu faaliyet kılâzında görebiliyoruz.

İsviçre Sanayi Odası'nın (ISO) 2018 yılına ait Türkiye'nin İsviçre 500 Büyük Sanayi Kuruluşları araştırması sonucunda belirlenmiş durum daha net ortaya çıkıyor. Tabandan gelen ses, Türkiye'nin efradını canı, ağızları marı bir sanayide iştirak olabıyorsa ve sanayiz ekonomiden bahsedilemeyeceğini adeta hatırlıyor.

En azından tabandan gelen sesin vadede borçlularına aittir bir sanayide var. Fırsatın ulaşma ve yeni yatırımları hayata geçirme adına kısa vadede mutlak bir şeyler de yapılacaktır. Sanırım. Son yıllar bilhassa tabanda yer alan KOBİlerin faaliyet kılâzında bir kalesinin olduğu yönünde. **ISO'nun 2018 yılına ait araştırması da bunu gösteriyor.**

Sanayi üretiminin hâli eksiğinde olduğu, size konuyu sürekli yüksek kur ve faizlerin etkisiyle firmaların finansman güdenlerin artışı, girdi maliyetlerinin yükseldiği gösteriyor ki, bu bir yıla içinde yüzde 10 lara üzerini itiraz ediyor. Küresel konumla ilgili zve yapıtı zor bir dönemden geçiyor. En sert skısı, ekonomik, koruyulmaz ve jeopolitik riskler karşısında mücadele ediyoruz. Söz konusu zorluklara rağmen ayakta kalabilmeyi, sanayimizin gücü, sanayicimizin sebi ve geleceğin umutla olmaması başlıyoruz.

Zira böyle zorlu bir süreçte her millet bu kadar bir başarıya ulaşmaz hâsine yadramaz. **ISO'nun İsviçre 500 üni incelediğinde** gördüğümüz şu:

Türkiye'nin tabanını oluşturan KOBİ ve itisi sanayici firmaların üretimden satışları nı yüzde 27,8 artırmış. Küresel reseyonun iyice ağırlık kazandığı bir dönemde yüzde 6'nın üzerinde net bütçeye yaklaşılmış... Üretimden satışlarda yüzde 6,2'lik bir büyüme sağlanmıştır.

2017 yılına göre dış ticaretin potansiyeli 2018 yılında net satışlara oranla faaliyet kılâzları 1,8 puan artırarak yüzde 12'nin üzeri ne çıkararak sanayicimize desteği aştırmıştır. Hatta verdikleri desteklerin bir ilâzıyla deha hatlı sağlanmaya çalışılmaktadır.

Tabii ki dünyanın sanayi 4.0'ına yitirdiği. Ar-Ge ve inovasyon hareketlerinin hızlandığı bir dönemde Türkiye daha hızlı olmalı. Yüde 100'den fazla büyüme gösteren sanayi emektörleri ortaya koyup yapmayı bir sanayi politikasıyla yürütme mecburiyetindeyiz.

Yeni bir sanayi emektörünün belirlendiği böyle vetrede yeni açılan 11. Kalkınma Planı'nda etimler için bir "uzman havası" celseasının başlatılması sanayinin için önemli bir adım olabilir.

"Uzman havası da neymiş?" diyept geçmeyin... Sanayide bir genelen en önemli şey neydi... İnovatif ürünlerle dünya pazarına çıkmak... Sanayide özellikle hâlese rekabeti önleyecek yapısal reformları en kısa zamanda hayata geçirmek ve gençleri sanayinin birer parçası haline getirmek için çalışmalar başlatmak...

İste kullandığı planlara alınan yeni celseayla kamu uygulamalarında yerli üretimin geliştirilmesi öncelik oluyor. Özel sektör firmalarında büyüme ve kurumsallaşma yaygınlaştırılıyor. İnovatif sanayinin "ölçek ekonomisi"ne uygun bir üretim yapısı'nın oluşturulması sağlanıyor ve KOBİlerin önündeki engeller kaldırılıyor.

Dolayısıyla bu kadar güzel hizmetlerin kapa da "uzman havası"ndan geçiyor. Firma birleşmelerine yönelik eylemler, nitelikli istihdam, danışmanlık desteklerini içeren yeni bir destek programı geliştiriliyor. Her şeyden önemlisi, inovatif sanayinin ilâzı ve jeopolitik riskler karşısında rekabeti önleyecek yapısal reformları en kısa zamanda hayata geçirmek ve gençleri sanayinin birer parçası haline getirmek için çalışmalar başlatmak...